

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 906

28. KOLOVOZA 2020. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

9 771451 425001 >

ASILO NARODN

Godina I, broj 1 (186)

Zašto „Hrvatska riječ“?

Od današnjeg dana izlazi naš list pod novim nazivom. Do sada se zvao »Slobodna Vojvodina«, a od sada je »Hrvatska riječ«. Za to ima opravdanih razloga.

Protiv Z

BEOGRA

vni sastan

and Juge

ova i 30

ena Rib

-r Ribar

oslobodjen

prets

ljeničkim

mitrija S

75

OD RIJEČI
DO RIJEČI

HRVATSKA RIJEČ

Sprovodeći u praksi načelo ravnopravnosti, bratstva i jedinstva naših naroda, jedinstvena narodno-oslobodilačka fronta Vojvodine, koja je od današnjeg dana nastojala da nam postane slobodna, koja je svojom listom, »Slobodna Vojvodina«, čirilicom pokrenuta je početkom januara ove godine »Slobodna Voj-

8

Skup o srpsko-hrvatskim odnosima u Golubiću

Važne su i geste i konkretne mjere

12

Vladimir Vučković, član Fiskalnog savjeta

Novo zaduživanje od sedam milijardi eura

15

Počinje nova školska godina

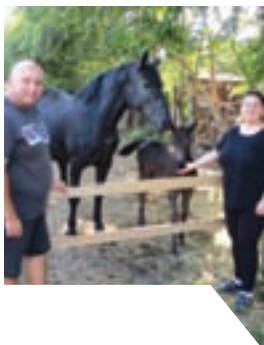
Stare škole – novi đaci

22

Selektivni izlov ribe na Paliću

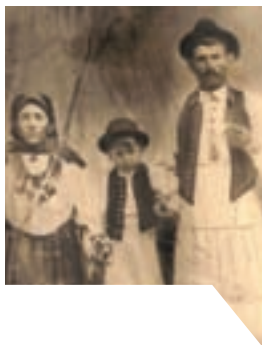
Babuška ugrozila autohtone vrste

26

Naši gospodarstvenici

Ljubav prema psima i konjima

30

Topoteka Baština Hrvata u Srbiji

Vrijedne fotografije iz Monoštora

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova

Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Ladislav Suknović (predsjednik), Josip Stanić (zamjenik predsjednika), Branimir Kuntić, Dragan Muharem, Marko Tucakov, Krunoslav Đaković, Josip Dumendžić, Tomislav Vuković i Karolina Bašić

RAVNATELJ:

Ivan Ušumović
e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs
Zvonko Sarić
(koordinator dopisne službe)

dr. sc. Jasminka Dulić

(novinarka, urednica političke rubrike)

Željka Vukov

(novinarka, urednica društvene rubrike)

Davor Bašić Palković

(novinar, urednik rubrike kultura)

Jelena Dulić Bako

(novinarka)

Ivana Petrekanić Sić

(novinarka)

Suzana Darabašić

(novinarka dopisništva Srijem)

LEKTOR:

Zlatko Romić

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Trkulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Sajnos DOO Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Vaganje

Pisali smo u prošlom broju našeg tjednika o razgovorima predstavnika HNV-a s predsjednikom Srbije **Aleksandrom Vučićem**. Kao konkretan pomak nakon tog susreta može se tumačiti razgovor s ravnateljem Direkcije za imovinu Republike Srbije i konkretna, prihvatljiva, ponuda prostora za rad područnog ureda HNV-a i mjesne hrvatske udruge kulture. Tako se (tko zna koji put) pokazalo da se stvari s mrtve točke pokrenuti mogu samo na jedan način – interveniranjem Aleksandra Vučića.

A što Aleksandar Vučić misli (i što će poduzeti) o mogućem sudjelovanju predstavnika hrvatske manjinske zajednice u izvršnoj vlasti za sada nismo čuli. Iako su takvi zahtjevi u javnosti sve glasniji, predsjednik i njegova stranka za sada (mudro) šute (što svakako ne isključuje mogućnost da se neki konkretniji razgovori, pregovori vode daleko od očiju i ušiju javnosti). Razlog mogu biti druge, hitnije političke teme, kao što su formiranje nove Vlade i nastavak pregovora o Kosovu ili, s druge strane, vaganje što bi bio pragmatičan politički potez. U uvjetima kada država Hrvatska i njena srpska manjina grade neke nove odnose.

U te nove odnose nakon obilježavanja obljetnice *Oluje* spada i sudjelovanje visokih državnih dužnosnika na obilježavanju 25. obljetnice stradanja srpskih civila u Gruborima. »Ratovi su gotovi i vrijeme je za ono normalno u nama. Dosta je bilo onoga što je obilježavalo odnose dvaju naroda, dviju nacija kojima je teško u Europi naći dvije sličnije«, poručio je u Gruborima predsjednik Hrvatske **Zoran Milanović**. Može li se sada očekivati promjena Vučićeve retorike, koji je (podsjetimo) osudio dolazak predstavnika Srba u Knin? Specijalni Vučićev izaslanik u Gruborima **Veran Matić** na to pitanje odgovorio je da bi se moglo očekivati da i Vučić posjeti neko od mjesta stradanja Hrvata u Vojvodini.

Ove okolnosti svakako će imati utjecaja na to hoće li Vučić udovoljiti zahtjevima za sudjelovanje predstavnika hrvatske zajednice u izvršnoj vlasti. Tas može prevagnuti i na jednu i na drugu stranu.

Z. V.

Graditi budućnost na istini

U Plavnome i Gruborima kod Knina je 25. kolovoza održana komemoracija za srpske žrtve ubijene nakon *Oluje*. Okupilo se dosta građana, od kojih su najemotivnije reagirali nekadašnji stanovnici toga u ratu spaljenog kraja koji su stigli iz Srbije. »Večeras ću spavati na svom zgarištu. Tu uvijek spavam kada dođem ovdje. Meni su u ratu stradali otac, baka, rođak i stric. Inače živim u Beogradu, ali vrlo rado bih se vratila ovdje kada bih se imala gdje vratiti«, kazala je **Milica Grubor**.

Predsjednik Samostalne demokratske srpske stranke **Milorad Pupovac** ustvrdio je na komemoraciji da su premijer **Andrej Plenković** i predsjednik Hrvatske **Zoran Milanović** napravili iskorak po pitanju komemoriranja žrtava nakon 20 godina.

»Da nije bilo tog iskoraka, koji je išao za tim da stvara nove politike sjećanja i nove komemorativne prakse u kojima će biti mjesta za sve stradale neovisno o nacionalnosti i u kojima će se čuti glas osude svakog zločina neovisno o tome tko ga je počinio, vjerovatno ova dva križa ne bi bila podignuta niti nakon 25 godina«, istaknuo je Pupovac.

Potpredsjednik hrvatske Vlade **Boris Milošević** iz SDSS-a je naglasio da su empatija i priznanje svih nevinih žrtava pretpostavka pomirenja i prestanka mržnje: »Vrijeme je da mržnja prestane i da se ne prenosi na nove generacije, da nam djeca ne rastu s predrasudama prema drugima, samo zato što su ti drugi neke druge nacionalnosti. Samo tako možemo graditi neku bolju Hrvatsku i to je politika ove Vlade«.

Potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja **Tomo Medved** poručio je u Gruborima da Hrvatska mora graditi društvo na temeljima pravednosti i istine, a iskazivanje pijeteta nevinim žrtvama doprinosi uspostavi povjerenja. Sudbinu Grubora dijele mnoga mjesta diljem Hrvatske, u kojima su stradali i Hrvati i Srbi i drugi hrvatski državljani, kazao je podsjetivši da je u Hrvatskoj više od 150 masovnih stratišta.

Hrvatska kao pobjednik u Domovinskom ratu žali zbog svih stradalih, osobito civila i naša je dužnost iskazati pijetet nevinim žrtvama, rekao je Medved. Priznao je kako je povjerenje »zahtjevno i politički i psihološki zbog tolikih žrtava iz prošlosti«, ali je nužno zbog budućnosti. »Vrijeme je da počnemo graditi našu budućnost na istini utemeljenoj na činjenicama, na suradnji u pronalasku svih nestalih, i to je prioritet Vlade. S tim smo ciljem donijeli zakon koji uređuje postupak traženja nestalih«, naglasio je Medved.

Hrvatski predsjednik **Zoran Milanović** u svom je govoru rekao kako je zbog tog zločina »navučena mrlja na državu koja je bila napadnuta u ratu«.

»Šteta koju država sama sebi nanese je nešto što nije apsolut, država ne može biti pod svaku cijenu. Užas izaziva ubojstvo šestoro nevinih starih ljudi. U ime koje proklete pravde djeluju ljudi koji su mogli ubiti nevine civile«, zapitao je Milanović.

Hina

NDNV: Ugrožavanje manjinskog informiranja na RTV-u

Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV) uputilo je priopćenje u kojem izražava zabrinutost zbog položaja kolega i kolegica u manjinskim redakcijama Radio-televizije Vojvodine (RTV) nakon što su novinari Drugog programa Radija Novi Sad na mađarskom jeziku potvrdili ranije informacije da se u toj medijskoj kući spremaju otkazi koji ugrožavaju informiranje na manjinskim jezicima, zbog čega su prosvjedovali i zaposleni u redakcijama na slovačkom, rumunjskom i rusinskom jeziku koji realiziraju program na Trećem programu radija. Oni su uputili prosvjedno pismo rukovodstvu te kuće zbog najavljenog otpuštanja radnika angažiranih posredstvom agencija za zapošljavanje, navodi se u priopćenju.

NDNV smatra kako je »nedopustivo da bilo koja manjinska zajednica trpi zbog loše raspodjele financija i ranijeg neracionalnog zapošljavanja. Najavljenim otpuštanjem više od 200 surad-

nika u pokrajinskom javnom servisu najugroženija je produkcija, koja bi zapravo trebala biti najzaštićeniji dio svake medijske kuće. Posebno smo zabrinuti zbog toga što, prema navodima manjinskih redakcija, rukovodstvo RTV-a ne vodi nikakav dijalog sa zaposlenima u JMU o trenutnim problemima, zbog čega oni nemaju nikakvu službenu informaciju o tome što se dešava u pokrajinskom javnom servisu«.

NDNV poziva RTV da zaštiti novinare i medijske radnike, posebno one u manjinskim redakcijama, a ukoliko rukovodstvo ne nađe rješenje za njihov položaj da podnese ostavku.

Navodi se da će NDNV i dalje pratiti situaciju u toj kući i ukoliko se ostvare najavljena otpuštanja o tome obavijestiti sve relevantne domaće i međunarodne organizacije kao i da će i dalje svojim članovima osigurati pravnu pomoć i savjetovanje.

Veleposlanik Bišćević kod Mirovića Konkretizirati suradnju

Predsjednik Pokrajinske vlade **Igor Mirović** sastao se 20. kolovoza s veleposlanikom Hrvatske u Srbiji **Hidajetom Bišćevićem** i predstavnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća, s kojima je razgovarao o dosadašnjoj suradnji i modelima za unaprjeđenje položaja hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini.

Ocijenjeno je da je u protekle četiri godine, na konkretnom planu, Pokrajinska vlada preuzimala korake iz svoje nadležnosti u području obrazovanja, očuvanja kulture, jezika i tradicije hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, navodi se na sajtu Pokrajinske vlade. Predsjednik Mirović rekao je da su prekogranični projekti i projekti financirani iz IPA fondova veliki potencijal, kao i da je u narednom periodu važno dodatno unaprijediti i konkretizirati suradnju između AP Vojvodine i hrvatskih županija.

Veleposlanik Bišćević naveo je da dobra suradnja Pokrajinske vlade i HNV-a unaprjeđuje i pridonosi boljoj bilateralnoj suradnji dviju država.

Predsjednica HNV-a **Jasna Vojnić** kaže kako je Pokrajinska vlada, sukladno dogovoru, uplatila sredstva Zavodu za zaštitu spomenika Novog Sada za izradu projektne dokumentacije za rekonstrukciju Spomen doma bana Josipa Jelačića, koja će biti gotova do 16. listopada, na čemu su se zahvalili. »Osim toga, razgovarali smo o mogućnostima suradnje gradova i županija iz Hrvatske s vojvođanskim gradovima, a razgovarali smo i o problemu u RTV-u i otkazima koji se pripremaju za 250 uposlenika te smo zamolili da, budući da je samo petoro uposlenih u hrvatskoj redakciji ne budu time pogođeni, jer je njihov broj nemjerljiv s brojem uposlenih u drugim redakcijama te bi trebalo njihov broj i povećati i uposliti još novinara«.

Sastanku je nazočio i upravitelj Zaklade Spomen dom bana Josipa Jelačića **Goran Kaurić**.

J. D.

Vojnić: Blizu smo rješenja za prostorije u Beogradu

Delegacija Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji, na čelu s predsjednicom **Jasnom Vojnić**, sastala se u utorak s direktorom Republičke direkcije za imovinu Republike Srbije **Jovanom Vorkapićem** u Beogradu.

Ubrzo nakon održanog sastanka s predsjednikom Srbije **Aleksandrom Vučićem** i njegovog obećanja o osiguravanju prostorija u Beogradu za područni ured HNV-a i mjesne hrvatske udruge kulture, o čemu je bilo riječi u ranijim razgovorima s predsjednikom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomišlavom Žigmanovom**, uslijedila je realizacija u vidu sastanka s nadležnima i obilaska spomenutih prostorija. U pitanju je reprezentativni prostor u vidu dva apartmana u kojima je prethodno bila *Fondacija dr. Zoran Đinđić* koji se nalazi u samom centru grada (ulica Zmaja od Noćaja 12). Prema riječima predsjednice Vojnić, uskoro bi trebala uslijediti i finalizacija dogovora.

Sastanku su prisustvovali vijećnik HNV-a **Josip Čačić** i elektro-rica IV. Saziva HNV-a **Irena Obradović**, dok su u obilasku prostorija bili elektor **Branko Kajić** i predsjednica HKD-a *Hrvatski kulturni centar – Beograd* **Ljiljana Crnić** koji su bili i inicijatori ove ideje.

HNV

Razgovori Vučić – DSHV

Uz dva glasa protiv, Predsjedništvo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini na sjednici održanoj u utorak navečer donijelo je velikom većinom glasova odluku da će se odazvati pozivu predsjednika Srpske napredne stranke i predsjednika Srbije **Aleksandra Vučića** na razgovore o uključivanju predstavnika Hrvata u procese donošenja odluka u izvršnoj vlasti. Na sjednici Predsjedništva, koja je održana u Domu DSHV-a u Subotici, razgovaralo se o aktualnoj političkoj situaciji i najnovijim događanjima u hrvatskoj zajednici.

Pravdanje dobivenih sredstava po Natječaju HNV-a

Hrvatsko nacionalno vijeće, uz potporu Osječko-baranjske županije, raspisalo je 2019. godine Natječaj za sufinanciranje različitih programa i aktivnosti u cilju osnaživanja hrvatskih udruga, obogaćivanje kulturne ponude, poboljšanje medijske vidljivosti, te očuvanja i promicanja kulturne baštine i suvremenog stvaralaštva Hrvata u Srbiji.

Rok za pravdanje dobivenih sredstava za provođenje projekata po ovom natječaju je 31. kolovoz 2020. godine. Potrebno je na službeni e-mail (ured@hmv.org.rs) ili osobno u Ured Hrvatskog nacionalnog vijeća dostaviti popunjenu Tablicu 3. i Tablicu 4. koju su korisnici sredstava dobili prilikom apliciranja na Natječaj.

HNV

Pitanje otkupa kuće bana Jelačića otvoreno još 2005. godine

Spozivom na Zakon o javnom informiranju i medijima, molim Vas da objavite odgovor na neistinitu informaciju izrečenu u izjavi **Jasne Vojnić** u *Hrvatskoj riječi* br. 901 od 24. srpnja 2020. koja se odnosi na realizaciju kupnje dijela rodne kuće bana Jelačića.

Naime, neistinit je početni dio izjave u rečenici: »Od inicijative, početnih dogovora Tomislava Žigmanova s predsjednikom Aleksandrom Vučićem, bivšeg predsjednika HNV-a koji je pravno riješio pitanje otkupa kuće, do našeg Petra Pifata koji je to sve iznio na svojim leđima«.

Kako je sličnu neistinitu izjavu ista osoba već ranije izrekla u br. 895 *Hrvatske riječi* od 12. lipnja 2020. na str. 7 (»Sam otkup kuće bio je izuzetno dug i kompleksan proces, od dogovora između zastupnika u Narodnoj skupštini Srbije Tomislava Žigmanova i predsjednika Srbije Aleksandra Vučića do krajnjih pravnih koraka koje je HNV moralo poduzimati kako bi otkup do kraja mogao biti realiziran«) ne bih želio da se ostvari tvrdnja koja se pripisuje najpoznatijem ministru propagande prošloga stoljeća »da tisuću puta ponovljena neistina postaje istina«.

Neistinita je, dakle, informacija da je Tomislav Žigmanov počeo dogovore s predsjednikom Republike Aleksandrom Vučićem o otkupu dijela rodne kuće bana Jelačića.

Naime, otkup i uređenje rodne kuće bana **Jelačića** u suradnji s HNV-om jedna je od preporuka srpskoj strani još od prve sjednice međuvladinog Mješovitog odbora koji prati provedbu bilateralnog Sporazuma o zaštiti manjina iz 2004. godine, održane u Beogradu 2005. te se kao neriješena ponavljala u preporukama sa sljedećih sjednica MMO-a.

Na susretu predstavnika hrvatske zajednice s tadašnjim predsjednikom Vlade Republike Srbije **Aleksandrom Vučićem** u Tavankutu 21. lipnja 2016. predmet razgovora bilo je i pitanje otkupa rodne kuće bana Jelačića, ali, sukladno dogovoru o raspodjeli izlaganja tema koje će se iznijeti pred premijera, **Tomislav Žigmanov** ovo pitanje nije spominjao već sam ga iznio kao predsjednik HNV-a (*Hrvatska riječ*, br. 688 i 755). Odgovarajući na ovo pitanje, predsjednik Vlade je predložio da to bude zajednički projekt Srbije i Hrvatske.

Kako i dalje nije bilo pomaka na ovome planu, nastavno na tzv. Subotičku deklaraciju od 21. lipnja 2016., na inicijativu **Petra Pifata**, predsjednika HKPD-a *Jelačić* iz Petrovaradina, u ime HNV-a uputio sam dopis 24. travnja 2017. predsjedniku Vlade Republike Srbije Aleksandru Vučiću, predsjedniku Pokrajinske vlade **Igoru Miroviću** i gradonačelniku Novoga Sada **Milošu Vučeviću**, u kojem smo ih upoznali s projektom Spomen-doma bana Jelačića vrijednim 503.800,00 eura te zamolili za prijam. Do pokretanja s mrtve točke dolazi kada je predsjednik Pokrajinske vlade Igor Mirović primio 10. svibnja 2017. hrvatsko izaslanstvo, koje su činili osim doljepotpisanoga u ime HNV-a, još i generalni konzul RH u Subotici **Velimir Pleša** te članovi HKPD-a *Jelačić* Pe-

tar Pifat i **Darko Vuković**, ali bez rezultata (*Hrvatska riječ*, br. 735 i 755). Poslije ovoga nitko se službenim predstavnicima hrvatske manjine nije obraćao o navedenom predmetu. Naravno, u ime HNV-a o projektu sam izvijestio državnoga tajnika **Zvonka Milasa**, iz Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, jednako kao i o tijeku njegove realizacije, o čemu je obaviješten i tadašnji ministar vanjskih i europskih poslova **Davor Ivo Stier**.

Prvi nagovještaj rješavanja bio je intervju predsjednika Republike Srbije Aleksandra Vučića zagrebačkom *Večernjem listu* od 26. rujna 2017., u kojem je glede kuće bana Jelačića izjavio »I dali smo kuću i još ćemo platiti 500.000 eura za rješavanje imovinsko-pravnih problema«, što su prenijeli i mediji u Srbiji. Stoga sam 28. rujna u ime HNV-a uputio *Večernjem listu* zahtjev za ispravak informacije, navodeći da ni HNV niti HKPD *Jelačić* nitko nije kontaktirao o gornjem. Zatim je novinar *Globusa* **Darko Hudelist** došao u Petrovaradin 6. listopada i nakon toga u tom zagrebačkom tjedniku objavio opsežnu reportažu o temi otkupa i obnove rodne kuće Jelačića.

Praktički pomak nastaje 16. listopada 2017. kada je Vlada Re-

publike Srbije svojim zaključkom dala suglasnost za dotaciju od 500.000 eura radi rješavanja pitanja rodne kuće bana Jelačića te je ovaj iznos sutradan uplaćen na račun HNV-a. Međutim, nakon toga nastali su neočekivani problemi, jer su vlasnici donjeg dijela objekta, vjerojatno potaknuti javnom objavom da će Republika Srbija pomoći realizaciju Projekta, povisili prodajnu cijenu, te je iznos dotacije bio nedostatan za njegovu realizaciju. Višekratna komunikacija, koju sam kao predsjednik HNV-a imao s predstavnicima Vlade Republike Srbije radi pronalaženja nači-

na rješavanja nastalog *status quo*a, nije urodila plodom. Među ostalim, radi razmatranja nastalog zastoja i mogućeg razrješenja, sporni dio objekta posjetili su i nakon toga održali sastanak u novosadskoj Gradskoj kući, uz doljepotpisanog u ime HNV-a, još i generalni konzul Velimir Pleša, dio članova Tima za praćenje projekta obnove rodne kuće bana Jelačića – državni tajnik Ministarstva vanjskih poslova Republike Srbije **Nemanja Stevanović** i ravnatelj Zavoda za zaštitu spomenika kulture Grada Novog Sada **Siniša Jokić**, te Petar Pifat.

Ključni obrat nastaje posjetom predsjednika Republike Srbije Aleksandra Vučića Republici Hrvatskoj 12. veljače 2018. u Zagrebu. U dogovoru s tadašnjim hrvatskim veleposlanikom u Srbiji **Gordanom Bakotom**, prethodno sam u ime HNV-a 5. veljače 2018. uputio dopis predsjedniku Vučiću sa zamolbom za prevladavanje financijskoga zastoja u otkupu rodne kuće bana Jelačića, koji je također dostavljen na znanje i veleposlaniku Bakoti.

Nakon povratka iz Zagreba, predsjednik Vučić sastao se 20. veljače 2018. u Beogradu s izaslanstvom hrvatske zajednice u

kojemu su bili Tomislav Žigmanov, predsjednik DSHV-a, **Darko Sarić Lukendić**, tadašnji predsjednik Izvršnog odbora HNV-a (koji me je zamjenjivao zbog bolesti) i **Darko Baštovanović**, međunarodni tajnik HNV-a (*Hrvatska riječ*, br. 775). Na sastanku se razgovaralo o više otvorenih pitanja, među kojima je bilo i osiguranje dodatnih sredstava za otkup rodne kuće bana Jelačića, što je predsjednik Republike obećao pozitivno riješiti.

Kao rezultat navedenih zajedničkih aktivnosti tijekom veljače, Vlada Republike Srbije 22. veljače 2018. donijela je zaključak za osiguravanje daljnjih 100.000 eura za dotaciju za rješavanje pitanja rodne kuće bana Jelačića. Time je financijska konstrukcija bila zatvorena te su ugovori o planiranoj kupnji dva dijela kuće sklopljeni 4. travnja za prizemni dio i 30. travnja 2018. za katni dio kuće.

»Solo« susret Tomislava Žigmanova s predsjednikom Srbije Aleksandrom Vučićem i suradnicima zbilo se 20. lipnja 2018. (*Hrvatska riječ*, br. 792), kada je planirani otkup dijela rodne kuće bana Jelačića već bio završen.

Slaven Bačić

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispravka, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US 132/14, 145/14, 83/18 i 31/2019) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019) Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

za izgradnju kompleksa farme svinja s pratećim sadržajima za potrebe urbanističko-arhitektonske razrade lokacije na k. p. br. 3653 k. o. Bikovo (naručitelj projekta Poljoprivredno gazdinstvo Sineš Saša)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu od 4. do 10. rujna 2020. godine, svakog radnog dana od 8 do 13 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured br. 204. Urbanistički projekt se može pogledati i na službenoj internet stranici Grada Subotice www.subotica.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog Urbanističkog projekta je Javno poduzeće za upravljanje cestama, urbanističko planiranje i stanovanje, Subotica.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida, mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 4. do 10. rujna 2020. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Laura Marton Bence.

Sve primjedbe prispjele u zakonskom roku će biti dostavljene Komisiji za planove.

Znanstveno-politički skup o srpsko-hrvatskim odnosima u Golubiću kod Obrovca

Važne su i geste i konkretne mjere

Trinaesti međunarodni znanstveni i politički skup na temu hrvatsko-srpskih odnosa u Golubiću pored Obrovca u Hrvatskoj održan je ove godine zbog epidemioloških razloga online 24. kolovoza, saopćio je Centar za istoriju, demokraciju i pomirenje (CHDR) iz Novog Sada koji skupa s Udrugom za povijest, suradnju i pomirenje iz Golubića organizira ovaj skup. Ove je godine tema skupa bila »Hrvatsko-srpski odnosi, ekstremizam kao faktor destabilizacije regije«.

Direktor CHDR-a **Darko Gavrilović** rekao je, najavljujući ovaj događaj, da na skupu govore oni ljudi koji stoje protiv svega što poziva – u ime ideološke ili stranačke pripadnosti – na ostrašćenost, mržnju i zločine:

»Političke elite okupljene oko šovinista i autokrata postavile su u medijima, kao na vrtuljku, ista lica krivaca kojima se treba rugati, blatiti ih i mrziti. Gledati i mrziti je besplatno, ali rugati se i blatiti ih, ostavlja užitek svim onima koji niti žele niti znaju kako probuditi čovjeka u sebi. U našoj regiji i dalje ima dovoljan broj onih kojima je lakše predati se ekstremističkom nasilju i ne razmišljati, te tako uništavati svoje i eliminirati tuđe živote nego koristiti mozak i čuvati svoj i živote drugih.«

Pupovac: Sustavni proboj

Na skupu, osim znanstvenika iz dvije zemlje, sudjeluju i politički predstavnici Srba iz Hrvatske i Hrvata iz Srbije. Tim povodom je predsjednik Samostalne demokratske srpske stranke (SDSS) iz Hrvatske **Milorad Pupovac** izjavio za portal *Autonomija* da Srbima u Hrvatskoj nije potrebno tutorstvo službenog Beograda niti patronatstvo službenog Zagreba, budući da ta stranka ima svoju samostalnu politiku.

»Ne postoji potreba za tutorstvom Beograda niti za patronatstvom Zagreba, kada su Srbi u Hrvatskoj u pitanju. Mi imao svoju samostalnu politiku već desetljećima i gradimo je već desetljećima, i gradit ćemo je i ubuduće«, rekao je Pupovac na otvaranju skupa »Hrvatsko-srpski odnosi, ekstremizam kao faktor destabilizacije regije«.

Dodao je da su veze između Srba iz Hrvatske sa Srbijom i Hrvata iz Srbije s Hrvatskom garantirane međunarodnim i međudržavnim ugovorima.

»Svi smo mi dovoljno zreli da znamo da smo se okupili na iskustvu politika koje su za izgradnju najboljih mogućih međunarodnih i međudržavnih odnosa«, kazao je Pupovac.

Prema njegovim riječima, u proteklm sedmicama, od kako je

formirana nova Vlada Hrvatske koje je dio i SDSS, došlo je do »sustavnog proboja« u tretiranju neriješenih pitanja u srpsko-hrvatskim odnosima.

»Nadamo se da će tako biti i u odnosima između Srbije i Hrvatske. Politike sjećanja i politike komemoriranja trebaju promijeniti posljedice rata i više naglasaka dati na mir i izgradnju društava koja će izgrađivati kulturu mira«, rekao je Pupovac.

Dodao je da politike srpske i hrvatske nacionalne manjine u Hrvatskoj i u Srbiji trebaju biti osnova za suradnju, a ne za »dodatno trovanje« odnosa između dvije nacije.

»Ukoliko se na neriješenim pitanjima nastoje održati loši odnosi među državama i narodima, onda će ovakva situacija potrajati«, ocijenio je on.

Komemoracija u Plavnom, u znak sjećanja na ratne zločine počinjene nad Srbima u sjevernoj Dalmaciji, a kojoj su u utorak prisustvovali i visoki dužnosnici Hrvatske, veoma je značajna, ocijenio je Pupovac:

»Odlučili smo da tu vrstu bola ne pretvaramo u blokiranje odnosa između Srbije i Hrvatske

nego da pokušamo pronaći način kako ćemo smanjiti upotrebu ratnih patnji u međudržavnim odnosima. Želja nam je da pokažemo kako bi mogla i trebala funkcionirati kultura pamćenja i komemoriranja u slučajevima kada imamo nesumnjivo podijelenu odgovornost za ratne zločine koji su počinjeni«.

Povodom oštih reakcija iz Srbije na sudjelovanje potpredsjednika Vlade Hrvatske iz SDSS-a **Borisa Miloševića** na obilje-

Na skupu, osim znanstvenika iz dvije zemlje, sudjeluju i politički predstavnici Srba iz Hrvatske i Hrvata iz Srbije * Najvažnije je da su poslije obilježavanja Oluje uslijedili razgovori predstavnika HNV-a i DSHV-a s predsjednikom Srbije Aleksandrom Vučićem o rješavanju problema s kojima se Hrvati u Srbiji susreću, rekao je Pupovac * Na sastanku s predsjednikom Vučićem je konstatirano da je teško održiva ovakva situacija u kojoj Hrvati nemaju svoje predstavnike u vlasti, ali još nema konkretnih rješenja, rekao je Žigmanov

žavanju 25. godišnjice hrvatske vojno-redarstvene akcije *Oluja* početkom kolovoza u Kninu, Pupovac je rekao da su one djelomično razumljive, jer se obilježavanje *Oluje* obično poistovjećuje sa slavljem.

»Međutim, ove godine je obilježavanje imalo drugačiji karakter i poruke su bile drugačije. Značajan dio poruka hrvatskih dužnosnika je bio usmjeren k izgradnji povjerenja, govorilo se o stradanjima Srba u Hrvatskoj. A gesta Borisa Miloševića ima i drugu stranu i ide u pravcu drugačijih politika sjećanja i komemoriranja, koje neće ići u pravcu raspirivanja neprijateljstava i neće izazivati bol. Voljeli bismo da drugog dijela reakcija iz Srbije nije bilo, ali preživjeli smo i s tim«, rekao je Pupovac.

Dodao je da je najvažnije da su poslije toga uslijedili razgovori predstavnika Hrvatskog nacionalnog vijeća i Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini s predsjednikom Srbije **Aleksandrom Vučićem** o rješavanju problema s kojima se Hrvati u Srbiji susreću.

»Najvažnije je da se ne stane na tome već da se razgovori na planu gesti, ali i konkretnih mjera, na-

stave i realiziraju kao sveobuhvatna politika u hrvatsko-srpskim odnosima«, kazao je Pupovac.

Žigmanov: Isključeni iz donošenja odluka

Predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** izjavio je da su predstavnici stranke nedavno razgovarali s predsjednikom Sr-

bije Aleksandrom Vučićem o mogućem sudjelovanju u izvršnoj vlasti u Srbiji, iako ta stranka nema svoje zastupnike u Skupštini Srbije.

»Konstatirano je da je teško održiva ovakva situacija u kojoj Hrvati nemaju svoje predstavnike u vlasti, ali bez konkretnih rješenja. Otvorit će se razgovor uskoro o tome, a mi smo zainteresirani da budemo uključeni u procese donošenja odluka na svim nivoima vlasti«, rekao je Žigmanov na otvaranju skupa »Hrvatsko-srpski odnosi, ekstremizam kao faktor destabilizacije regije«.

Dodao je da je tijekom razgovora s Vučićem »priznat problem da smo isključeni i pokazana je spremnost da se problem riješi«.

»Bit ćete obaviješteni o rješenjima u vremenu koje slijedi. Aleksandar Vučić je iskazao spremnost da se o tome razgovara i mi očekujemo da će se to vrlo brzo i dogoditi i da će se pronaći način za rješenje jednog akutnog i velikog problema«, kazao je Žigmanov i dodao da postoje brojni problemi kada je u pitanju poštovanje prava Hrvata u Srbiji.

On je podsjetio da je DSHV, koji je bio dio koalicije Ujedinjena demokratska Srbija na parlamentarnim izborima koja nije prešla izborni prag, sada »isključen« iz donošenja odluka, budući da u Srbiji, za razliku od Hrvatske, ne postoje garantirana mjesta za nacionalne manjine.

»Postojeća rješenja odgovaraju samo velikim nacionalnim manjinama – mađarskoj, bošnjačkoj i albanskoj. Sve druge nacionalne zajednice, njih 18, ne mogu sudjelovati u procesu donošenja odluka«, naveo je Žigmanov.

On je ocijenio da su odnosi između srpskog i hrvatskog naroda, između Srbije i Hrvatske, »najznačajniji na jugoistoku Europe«.

Dodao je da je DSHV s velikim olakšanjem dočekao otvorenost za rješavanje srpsko-hrvatskih problema nakon formiranja nove Vlade Hrvatske.

»I mi u Srbiji želimo biti sudionici toga i da u institucijama vlasti počnemo rješavati veliki broj problema. Ukoliko bismo bili uključeni u procese donošenja odluka, vjerujemo da bi veći dio problema bio razriješen«, kazao je Žigmanov.

Direktor CHDR Darko Gavrilović pozdravio je gestu odlaska potpredsjednika Vlade Hrvatske iz redova SDSS-a Borisa Miloševića u Knin, na obilježavanje 25. godišnjice *Oluje*, i dodao da očekuje da sličnu gestu učini i predsjednik Srbije Aleksandar Vučić.

Priredila J. D.
Izvor: *Autonomija*

75 godina od pokretanja *Hrvatske riječi* (VI. dio)

Dug put do nove *Hrvatske riječi*

Razdoblje od zavođenja komunističke diktature 40-ih do demokratizacije 90-ih u mnogo čemu je presudno za oblikovanje nacionalne svijesti i kulture sjećanja Hrvata u Subotici. Slom jednopartijskog sustava otvorio je nove mogućnosti, između ostalog i slobodu medija

nacionalne svijesti i kulture sjećanja Hrvata u Subotici. Dekret Glavnog narodnooslobodilačkog odbora Vojvodine od 14. svibnja 1945., koji zabranjuje manipulacije sa subetničkim imenima *Bunjevac* i *Šokac*, u izvjesnom smislu je označio pobjedu hrvatskog pokreta bačkih Bunjevaca, koji se još za vrijeme Kraljevine Jugoslavije borio za to da se Bunjevci priznaju za Hrvate, odnosno za narod ravnopravan ostalim narodima i narodnostima Jugoslavije.

Naime, još koncem 1940. je jedna deputacija sastavljena od delegata iz svih hrvatskih mjesta Bačke i Baranje pod vodstvom mjesnih prvaka Hrvatske seljačke stranke **Josipa Đide Vukovića** i **Jerka Zlatarića** zatražila na prijemu kod dopredsjednika jugoslavenske kraljevske vlade **Vlatka Mačeka** u Beogradu »da vlada jednom deklaracijom prizna hrvatstvo Bunjevaca i Šokaca u Vojvodini, te prema tome njihovu pripadnost hrvatskom narodu, pa bi se time u buduću izbjeglo u ovim krajevima i po državne interese štetne prepirke o narodnoj pripadnosti Bunjevaca i Šokaca«. Nasuprot ovom pokretu stajali su režimski Bunjevci nehrvati, članovi Jugoslavenske radikalne zajednice (**Marko Jurić**, **Ladislav Lipozenčić**, **Ivan Poljaković** itd.), čiji prvaci su se za vrijeme okupacije kompromitirali kao kolaboranti.

Izazovi

Priznanje pripadnosti hrvatskom narodu za bunjevačke Hrvate praktički nije mnogo značilo, kada se ima u vidu da su njihove nacionalne institucije (Hrvatsko narodno kazalište, *Hrvatska riječ* itd.) jedna za drugom ukidane. Posljedično tomu, generacije i generacije su odrastale, identificirajući svoju nacionalnu posebnost gotovo isključivo s folklornom baštinom. Takav »odgoj«, lišen dubljih spoznaja identiteta, stvarao je zapravo preduvjete za nove identitetske krize i rasprave, koje izbijaju na površinu već za vrijeme socijalističke Jugoslavije, a dobijaju veliki zamah početkom 90-ih, kada miloševićevske vlasti još jednom po ugledu na monarhističke pokušavaju profitirati na račun stvaranja nesloge među Bunjevcima.

Kao što je prikazano u prethodnim člancima, komunističke su vlasti nedugo po uvođenju politike afirmacije hrvatskog imena i nacionalne svijesti Bunjevaca u Subotici prešle na politiku dekretoizacije, uklonivši do konca 50-ih godina prošloga stoljeća ne samo hrvatski pridjev iz naziva kulturno-umjetničkih društava i institucija nego čak i pojedince u kojima je vidjela smetnju za provođenje svojih ciljeva. Sukladno toj politici, *Hrvatska riječ* je prenaslovljena u *Subotičke novine*. Trebalo je proći još mnogo godina dok nisu ponovo nastali kakvi-takvi uvjeti za razvoj hrvatske kulture i svijesti.

Nacionalna svijest

Razdoblje od zavođenja komunističke diktature 40-ih do demokratizacije 90-ih u mnogo čemu je presudno za oblikovanje

Usprkos svim izazovima, hrvatska svijest nije zamrla među bunjevačkom inteligencijom. Naprotiv, inteligencija je, slijedeći stope starijih generacija, krenula u borbu za nacionalna prava. Poslije neuspjeha da se organizira kao odbor Matice hrvatske, pokušala je svoje ciljeve provesti kroz sekcije Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva (literarnu i istraživačku). Ovo društvo je gotovo dvije godine opstalo kao neslužbeni odbor Matice hrvatske prije nego je prestrukturirano u još jedno folklorno društvo. Nakon hrvatskog proljeća 1972., uslijedilo je razdoblje obilježeno odsustvom sadržaja i obiljem folklorizma, koji je postao dominantna sastavnica nacionalnog identiteta bačkih Hrvata.

Nepoželjni sadržaji

Poslije gašenja *Hrvatske riječi* 1956. Hrvati više od jednog desetljeća nisu imali svoj pisani medij. Početak 70-ih (1970. i 1971.) iznjedrio je kalendar *Danicu*, koja je predstavljala zajednički pot-hvat hrvatskog katoličkog svećenstva i hrvatske svetovne inteligencije. Međutim, brzo je zasmetala komunističkim vlastima zbog svog sadržaja, koji je budio sjećanje na starija vremena i stare vrijednosti.

Tek koncem 70-ih, 1978., svećenik subotičke biskupije **Lazar Krmpotić** pokrenuo je katolički informativni list na hrvatskom jeziku *Bačko klasje*, koji je donosio i crtcie iz hrvatske povijesti i kulture. Godine 1983. u okrilju katoličke crkve ponovno je pokrenuta *Subotička Danica*, koja je krenula stopama stare *Danice*, okupljajući iz godinu u godinu sve veći broj suradnika, čak i one komunističke provenijencije.

Počeci višestranačja

Slom jednopartijskog sustava 1989. otvorio je nove mogućnosti, između ostalog i slobodu medija. Sredstva oglašavanja su, istina, ostala uglavnom u rukama nasljednice Saveza komunista, tj. Socijalističke partije Srbije, ali se i novim političkim čimbenicima i pojedincima ukazala dugo očekivana prilika da i sami utječu na javnost kroz vlastite medije. Novi počeci hrvat-

skog tiska vežu se upravo za početke višestranačja. Ubrzo po svom osnutku srpnja 1990. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini pokrenuo je svoje glasilo *Glas ravnice*, koje je pored teksto-va informativnog karaktera donosilo i brojne priloge iz kulture i povijesti Hrvata Vojvodine, ali i polemičke tekstove, od kojih su naročito tekstovi **Vojislava Sekelja** postali klasika hrvatske kritičke misli na prijelazu iz 20. u 21. stoljeće.

Jačanjem svijesti o demokraciji, počeli su se pojavljivati i listovi nestranačke provenijencije, kao *Žig* (1994.) i *Zvonik* (1994.), koji su pristupali hrvatskom mjesnom čitateljstvu s građanskog, odnosno vjerskog rakursa, zadržavajući sve hrvatske nacionalne značajke. Upravo su ovi listovi stvorili osnove za ponovno rađanje *Hrvatske riječi*.

Poslije petolistopadskih promjena

Smjena režima **Slobodana Miloševića** 2000. i dolazak na vlast demokratskih stranaka otvorila je još više mogućnosti hrvatskoj zajednici u Vojvodini, od kojih je najbitnija financiranje programa i projekata iz pokrajinskog proračuna.

Inicijativa za pokretanje hrvatskog manjinskog lista potekla je iz kruga hrvatskih intelektualaca mlađe generacije okupljenih oko Hrvatskog akademskog društva u Subotici, a politički ju je artikulirao zastupnik Hrvatskog narodnog saveza **Kalman Kun-tić**. Naime, on je 28. svibnja 2001. podnio Skupštini Vojvodine inicijativu za osnivanje Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ*. Odbor za informiranje Skupštine Vojvodine jednoglasno je 6. prosinca 2001. podržao ovaj prijedlog. Početkom srpnja 2002. održana je konstitutivna sjednica privremenog Upravnog odbora NIU *Hrvatska riječ*, a na sjednici skupštine Vojvodine u listopadu izabran je i vršitelj dužnosti ravnatelja te ustanove. U studenome iste godine *Hrvatska riječ* je od gradske vlade do-bila prostorije na Otvorenom sveučilištu (tri ureda na II. katu). Na koncu, 31. siječnja 2003., poslije skoro 47 godina, pojavila se na kioscima Vojvodine ponovno *Hrvatska riječ*, ovoga puta kao tjednik na jeziku jedne nacionalne manjine.

(kraj)

Vladimir Nimčević

Vladimir Vučković, član Fiskalnog savjeta

Novo zaduživanje od sedam milijardi eura

Kreatori gospodarske politike ne bi trebali pretjerano širiti optimizam, jer onda ljudi pomisle da novca u proračunu ima na pretek. Istina je da se zadužujemo i da nemamo pomoć kao recimo članice EU. Mi moramo u ovoj godini naći sedam milijardi eura na financijskom tržištu kako bismo financirali tekući proračunski minus i otplatili prispjeli dio starih kredita

Intervju vodila: Zlata Vasiljević

Fiskalni savjet Republike Srbije objavio je prije mjesec dana izvješće o efektima krize izazvane koronavirusom na fiskalna i gospodarska kretanja u 2020. godini s preporukama za 2021. godinu. Fiskalni savjet do sada se pokazao kao neovisna institucija, koja u javnost izlazi sa stručnim analizama i procjenama, koje su često suprotne onima koje iznose političari. U posljednjem izvješću Fiskalni savjet upozorio je na pad proizvodnje u tekućoj godini, povećanje javnog duga, te na rekordan deficit u državnom proračunu. U narednoj godini stoga prioritet treba biti smanjenje deficita, povećanje državnih ulaganja u infrastrukturu, kontrola rasta plaća u javnom sektoru i mirovina. Prema ocjeni Fiskalnog savjeta, korona kriza pokazala je sve greške ranije fiskalne politike, među kojima je i nedovoljno ulaganje u zdravstvo. O tome koliki će biti deficit u državnom proračunu, na koliko će do kraja godine narasti javni dug zemlje, koliko će ljudi ostati bez posla... razgovarali smo s **Vladimirom Vučkovićem**, jednim od trojice članova Fiskalnog savjeta.

FR U cilju sprječavanja gospodarske krize uzrokovane koronavirusom Vlada Srbije usvojila je nekoliko gospodarskih mjera. Najsveobuhvatnija bila je pomoć svim punoljetnim građanima od 100 eura. Na taj način u džepove građana Srbije slilo se oko 620 milijuna eura. Bilo je različitih komentara na tu mjeru, pa i stavova da je takav rashod države bez pravog efekta. Je li taj vid pomoći građanima bio nužan i je li se odrazio na povećanje potrošnje?

Nakon izbijanja krize opravdana je bila pomoć poduzećima u privatnom sektoru, u cilju očuvanja njihovog kapaciteta i uposlenosti, ali ne i neselektivna pomoć od po 100 eura. Veliki broj građana je trajno zaštićen od krize, jer radi u javnom sektoru ili prima državne mirovine. Jedan broj građana, oslonjen na privatni sektor, u krizi je i bolje zarađivao nego ranije. Ima bogatih ljudi kojima ne treba socijalna pomoć. Dakle, nije bilo jasno koliko je ljudi pogođeno krizom i na koji način im pomoći. A ipak, 100 eura je dano svima. Gdje su te pare otišle – ne zna se; dijelom na uvoz, dijelom u štednju, dijelom u potrošnju. U svakom slučaju, po-

itivni efekti su skromni, a oni negativni po proračun veliki. Deficit je mogao biti manji ove godine, ili su ta sredstva mogla biti potrošena na bolji način. Možda je trebalo sačekati pa vidjeti tko su ugroženi i povećati izdatke za socijalnu politiku. Na kraju krajeva, svi građani će kao porezni obveznici vratiti 100 eura, samo uvećanih za kamatu.

FR Hoćete reći da se država za isplatu tih 100 eura dodatno zadužila?

Isplata 100 eura povećala je deficit za više od 600 milijuna eura i za taj iznos smo se morali zadužiti. Praktično, za sve mjere morali smo se zaduživati, jer je proračun bez njih bio u ravnoteži, pa je svako povećanje rashoda značilo novi minus i posljedično zaduživanje.

FR U prvom paketu gospodarskih mjera bila je i pomoć od 30.000 dinara za zaposlene, a pravo su imali privatnici koji ne otpuštaju radnike. Koliko je i ta isplata opteretila proračun i s druge strane koliko je zaista pomogla poslodavcima da zadrže radnike? I koliko je realno da to zadržavanje radnika bude trajnije?

Taj dio pomoći je opravdan. Pomogao je mnogim poduzećima da održe uposlenost, a radnicima da i dalje dobijaju plaće. Kritika se može uputiti za to što je pomoć dana svima, pa i poduzećima koja su u krizi još bolje radila, kao što su proizvođači kemijskih proizvoda ili trgovinski lanci, ali, ako se uzme u obzir ograničena moć administracije da u kratkom razdoblju dođe do optimalnih rješenja, onda je i sve ovo bilo prihvatljivo. Hoće li biti i dovoljno, veliko je pitanje. Ukoliko se kriza ograniči na ovu godinu, moći ćemo reći da se u najvećoj mjeri uspjelo. Ako se zdravstvena kriza nastavi i u novoj godini, onda će zasigurno doći do izraženijeg porasta nezaposlenosti.

FR Novi paket ekonomskih mjera donijet je krajem srpnja. Odlukom Vlade privrednim subjektima u privatnom sektoru bit će isplaćeno dva puta po 60 posto od minimalne zarade, a uplata poreza i doprinosa na zarade odgođena je za jedan mjesec. Vrijednost ovog paketa pomoći je 66 milijardi

dinara. Je li to što se isplaćuje 60 posto, a ne puni minimalac, pokazatelj da u proračunu nema novca za nove pakete pomoći gospodarstvu?

Da, dobro ste primijetili, to je pokazatelj da su proračunska sredstva iscrpljena. Proračun će, umjesto da bude u ravnoteži, u ovoj godini biti u deficitu od više od 3 milijarde eura, što je oko 7 posto bruto domaćeg proizvoda. To je prilično visok deficit, opravdan u kriznoj godini, ali i dalje je veoma velik. Zato je drugi paket pomoći trebao biti fokusiraniji na zaista ugrožena poduzeća, ali se umjesto toga ponovo išlo široko. Posljedica je da se dalo 60 posto minimalca, jer nije bilo novca za više. Kreatori gospodarske politike ne bi trebali pretjerano širiti optimizam, jer onda ljudi pomisle da novca u proračunu ima na pretek. Istina je da se zadužujemo i da nemamo pomoć kao recimo članice EU. Zato moramo biti i obazriviji i odgovorniji.

Koliko su mjere pomoći gospodarstvu utjecale na povećanje javnog duga?

Javni dug će s oko 50 posto bruto domaćeg proizvoda skočiti na više od 60 posto BDP-a. Veliki skok, u najvećoj mjeri opravdan, ali svakako nalaže da se već od sljedeće godine proračunska odgovornost ponovo vrati u prvi plan. Srbiji, prema karakteristikama države i ekonomije, odgovara javni dug manji od 50 posto BDP-a. Nemamo luksuz većeg nivoa javnog duga, jer se zadužujemo skuplje nego što to mogu razvijene zemlje, a, uz to, zadužujemo se u stranoj valuti, pa trpimo i rizik deviznog tečaja. Konačno, ne

možemo računati da će netko uskočiti i dati nam bespovratna sredstva ili povoljne kredite. Sve moramo sami, što i nije loše iz ugla ozbiljnosti koju moramo imati kada vodimo gospodarsku politiku. Ali, svakako nije dobro da se uspoređujemo s razvijenijim zemljama i članicama EU i da pomislimo da smijemo imati javni dug kao oni. Mi moramo u ovoj godini naći sedam milijardi eura na financijskom tržištu kako bismo financirali tekući proračunski minus i otplatili prispjeli dio starih kredita. To je moguće samo ukoliko kreditori i investitori vjeruju u gospodarstvo Srbije, to jest njenu sposobnost da vraća novac u budućnosti.

Ukoliko se država odluči na novi paket pomoći gospodarstvu, što bi za proračun bio najracionalniji oblik pomoći?

Jedino što preostaje jesu male pomoći usmjerene najugroženijim poduzećima i pojedincima. Već je objavljeno da će se pomoći hotelima u gradovima i to je princip koji eventualno treba koristiti i dalje, ukoliko to bude bilo potrebno. Ipak, uočava se i da je ponovo izbjegnuto da se uđe u bilance i rezultate poduzeća i da se vidi tko je prošao katastrofalno, a tko je u krizi još bolje radio, pa da se onda pomogne onim prvim. Ukoliko se kriza nastavi, Vlada će se morati uhvatiti u koštac s ovim pitanjima, umjesto da prema nekom administrativnom kriteriju daje pomoć. To je lakše, ali nije i najbolje rješenje.

Kakve su procjene koliki će biti pad proizvodnje u ovoj godini?

Bruto domaći proizvod će vjerojatno opasti za oko tri posto, što nije loš rezultat imajući u vidu situaciju u drugim državama. To je, prije svega, posljedica činjenice što manji pad imaju gospodarstva u kojima usluge, a naročito turizam, nemaju toliko značaj, a poljoprivreda i prehrambena industrija imaju. Dalje, Srbija nema veliki broj proizvodnih gigantskih sustava oslonjenih na sofisticiranu globalnu tražnju, pa je i zahvaljujući tome manje osjetila probleme u svjetskom gospodarstvu. U svakom slučaju, Srbija je za sada sačuvala dobre šanse da se od sljedeće godine vrati tamo gdje je bila prije zdravstvene krize. Važno je što je sačuvana makroekonomska stabilnost, pa ni u jednom trenutku nismo imali poremećaje cijena ili deviznog tečaja. Postoji nada da građevinska aktivnost nije pretjerano stradala, budući da se može čuti da se stanovi i dalje traže i prodaju, bar je to slučaj u Beogradu.

Koliko su realne ocjene, koje čujemo od naših političara, kako će u Srbiji pad gospodarskih aktivnosti biti manji nego u razvijenijim europskim zemljama?

Pad će biti manji nego u razvijenim državama, to je činjenica. Političari, naravno, takve pokazatelje koriste da, makar posredno, poruče kako je njihova reakcija na krizu bila bolja nego u drugim državama, ali je istina da je to više splet okolnosti nego promišljenih mjera ekonomske politike i strukture našeg gospodarstva, što sam već rekao. Zato ćemo biti u društvu s, vjerovatno u 2020. godini najuspješnijim, Makedonijom i Moldavijom, a ne Njemačkom i Francuskom. Još nešto: Srbija je i na početku prethodne globalne krize, u 2009. godini, prošla vrlo dobro, to jest imala je manji pad BDP-a od najvećeg broja zemalja. Ipak, nakon te prve godine, vođena je raskalašna politika, neodmjerene povećanja plaća i mirovina i gomilanja gubitaka u državnim poduzećima i državnim bankama. Zato smo kasnije imali još dvije recesijske godine (2012. i 2014), dok su mnoge države već prevladale inicijalni udar krize.

Kakve su procjene koliko bi ljudi, zbog koronakrize, moglo do kraja godine ostati bez posla i koji su sektori najugroženiji?

Procjene su kako će 30 do 50 tisuća ljudi ostati bez posla. Ne do kraja godine, jer je drugim paketom praktično onemogućeno otpuštanje do jeseni, ali u sljedećih šest mjeseci recimo. Taj broj može biti i manji, ukoliko se pokaže da je ovaj period, »kupljen« mjerama gospodarske politike, bio i najgori. Ukoliko se polako bude osjećao oporavak, onda će broj nezaposlenih umerenije porasti. Najugroženiji su hotelijeri, ugostitelji, prijevoznici...

Kada je riječ o zaradama, uvijek su u prvom planu plaće u javnom sektoru. Što će biti s njima do kraja godine i što bi bilo racionalno za narednu godinu?

Do kraja godine ne bi trebalo ni na koji način mijenjati zarade u javnom sektoru. Kada je riječ o sljedećoj godini, ima suprotstavljenih očekivanja. Na jednoj strani su vlasnici i zaposleni u privatnom sektoru. Oni kažu kako s mukom pune proračun i kako bi zaposleni u javnom sektoru trebali s njima podijeliti teret, pa se nerijetko čuju i zahtjevi za smanjenje plaća u izdržavanom proračunskom sektoru. S druge strane, službena politika je u prethodnih nekoliko godina bila naklonjena zaposlenima u javnom sektoru, pa su proračunske plaće rasle i iznad gospodarskog rasta. Objektivne okolnosti i stanje u proračunu ukazuju kako bi bilo racionalno da se u sljedećoj godini ne povećavaju plaće, niti onima koji ih dobijaju iz proračuna niti zaposlenima u državnim poduzećima.

Ovih dana tema je bila povećanje minimalne plaće. Zahtjev sindikata je da u narednoj godini minimalac bude povećan na 37.000 dinara. Ima li prostora za udovoljavanje zahtjevima sindikata?

Protiv sam povećanja minimalca, jer je to mera koja obesmišljava tržišno određivanje cijene rada. Ispada da su poslodavci nesposobni odrediti cijenu rada, pa će država to bolje učiniti od njih. To je i izraz nepovjerenja u odnose između poslodavca i zaposlenog. Država želi administrativno uvećati standard ljudi, a to je nemoguće – po pravilu svaka takva mjera vrati se kao bumerang i povećava nezaposlenost. Na jugu Srbije, gdje su zarade niže, zaposleni uzimaju minimalce i onda jedan dio vraćaju poslodavcu. Tržišna zarada je, naime, za neke poslove niža od minimalne. Prema prosječnoj plaći, minimalna zarada u Srbiji je već visoka i svako novo povećanje, naročito veliko, nije opravdano.

Ima li ekonomske opravdanosti povećavati mirovine u narednoj godini?

Mirovine su na automatskom pilotu, jer ih određuju takozvana švicarska formula. Dijelom ovise od inflacije, dijelom od rasta plaća. U sljedećoj godini tu formulu bi trebalo nadograditi, jer se to nije stiglo u prethodnom razdoblju. Ta nadogradnja išla bi u smjeru povećanja udjela inflacije u obračunu mirovina. U kriznom razdoblju, naime, račun za mirovine raste u odnosu na gospodarsku moć zemlje i onda treba odmjerenije upravljati ovim najvećim proračunskim rashodom. Kada se sve to uzme u obzir, rast mirovina za oko dva posto bio bi dobar ishod za sljedeću godinu.

Hoće li će koronakriza neminovno dovesti do rebalansa lokalnih proračuna i što bi u smanjenju rashoda trebalo najviše kresati, a koje rashodne stavke ne bi trebalo dirati?

I lokalne samouprave se nalaze pred izazovima, a ni do sada nisu bile baš disciplinirane u smislu trošenja proračunskog novca. Morat će preispitati svaki program i orijentirati se na investicije. One su do sada bile skromne, a neophodne su i daju najjači poticaj gospodarskom rastu. Srbija ima razorenu komunalnu infrastrukturu, od vodovoda, kanalizacija, do pročišćavača voda i deponija. Na tom polju republička i lokalna vlast moraju surađivati i zajednički financirati infrastrukturne programe. Prijeti opasnost da lokalne samouprave povećaju kašnjenja, to jest da ne plaćaju svoje obveze privatnom sektoru. To bi bilo katastrofalno – država ne smije generirati nelikvidnost.

U kom bi se pravcu naredne godine morala voditi gospodarska politika zemlje?

Fiskalna politika bi trebala biti usmjerena ka smanjenju proračunskog deficita. Moguće je deficit svesti na oko dva posto BDP-a i time bi se zaustavio rast javnog duga. Jednako je važno unaprijediti strukturu javne potrošnje. Ključno je da se ubrzaju investicije koje donose rast i neposredno uječu na standard ljudi, a to su, uz spomenute komunalne infrastrukture, ulaganja u ceste, željeznice, prosvjetu i zdravstvo. U svim pobrojanim područjima Srbija komparativno zaostaje za usporedivim zemljama. S druge strane, u posljednjih nekoliko godina primjetno je povećano opremanje vojske i policije, a te investicije nemaju multiplikativni efekt na gospodarsku aktivnost, a i šire promatrano, pitanje je jesu li su nam potrebne u tolikoj mjeri. Ne smijemo zaboraviti ni na fundamente privrednog rasta, jer i tu zaostajemo. To su institucije, pravosuđe i manje prepreka u poslovanju.

Sljedećeg tjedna započinje nova školska godina

Stare škole – novi đaci

U školske klupe sjest će 27 prvašića * Koliko će njih pohađati izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture tek će se znati * Svečani prijem prvaša priprema se za 1. rujna u 18 sati u dvorištu HNV-a

Prvoga rujna u školske klupe sjest će 19. generacija učenika koja će nastavu pohađati na hrvatskom jeziku. Brojke se ne mijenjaju drastično, te će tako prvi puta u školske klupe sjesti 27 prvašića. Koliko će njih pohađati izborni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture tek će se znati, kada roditelji dobiju i pismenu anketu i prijave svoju djecu.

Udžbenici za osnovnu školu su spremni i ovih dana bi trebali stići u Hrvatsko nacionalno vijeće, te biti podijeljeni učenicima, a pomaka ima i kada je u pitanju srednja škola.

I u školama uz sve sigurnosne mjere

Glavno pitanje koje se protezalo unazad pet mjeseci bilo je hoće li uopće učenici krenuti u školu redovito, odnosno kombinirano ili će započeti školsku godinu onako kako su je i završili – online?

Kako za sada stoje stvari, od prvoga rujna đaci će ponovno sjesti u školske klupe, jasno uz pridržavanje svih epidemioloških mjera, a u zavisnosti od škola i broja učenika neki će morati primjenjivati kombiniranje redovite i online nastave. Trenutno su u igri kombinacije tjedan dana odlaska u školu, a tjedan dana praćenje nastave od doma. Poznato je kako hrvatski odjeli nisu brojni, što se ovoga puta pokazalo dobrim, te se djeca neće morati razdvajati.

»Ministarstvo je dalo upute školama, škole su provele ankete, a na temelju mog dugogodišnjeg radnog iskustva, a i roditeljskog staža vjerujem da se većina roditelja opredijelila/izjasnila da im djeca pohađaju školu prema kombiniranom modelu nastave. Hrvatski odjeli nisu toliko veliki da bi bilo potrebe dijeliti ih na dva odjela, a to će dodatno olakšati rad prosvjetnim djelatnicima i djeci, pa i roditeljima. HNV je pomno pratilo rad i kvalitetu nastave u izvanrednim uvjetima, a tako ćemo činiti i nadalje. Trudit ćemo se osigurati sve potrebne materijale i sredstva za nesmetano odvijanje kvalitetne nastave«, kaže predsjednica odbora HNV-a za obrazovanje **Margareta Uršal** i dodaje kako je održan Aktiv učitelja, a u planu je Aktiv odgojitelja, profesora hrvatskog jezika, te razrednika.

Sve bitne informacije za odvijanje nastave prosvjetni djelatnici i roditelji mogu naći na sajtu HNV-a/obrazovanje/dokumenti ili na Facebook stranici *Hrvatsko nacionalno vijeće – obrazovanje*.

Ove školske godine nastava na hrvatskom jeziku, kada je u pitanju prvi razred odvijat će se u sljedećim školama: OŠ *Ivan Milutinović*, Subotica (devet učenika) i Mala Bosna (jedan učenik), OŠ *Matko Vuković*, Subotica (12 učenika) i OŠ *Vladimir Nazor*, Đurđin (petero učenika), dok prvaša za ovu školsku godinu neće biti u OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu i u OŠ *22. oktobar* u Monoštoru.

Činjenica je da se u pojedinim školama gubi kontinuitet, a koji je razlog tome Margareta Uršal kaže:

»I sama bih voljela znati što su razlozi za neodlučnost roditelja i neupisivanje u nastavu na hrvatskom jeziku. Dobro je kada škola ima kontinuitet i u svakom razredu bar po jedan odjel. Nažalost, to ove godine nije uspjelo u Tavankutu i u Monoštoru. Zajedničkim djelovanjem škole, HNV-a i lokalne zajednice (kulturnih društava, crkve...) sigurna sam da možemo postići mnogo. Ono što je zadaća svih nas jeste već sada sve svoje snage i djelovanje usmjeriti ka narednoj školskoj godini.«

Za učenike osigurani udžbenici, bon i prijevoz

Za sve one učenike koji će sljedećeg tjedna krenuti u prvi razred osnovne škole svečani prijem prvaša se, po riječima sugovornice, priprema za 1. rujna u 18 sati u dvorištu HNV-a uz poštivanje svih propisanih mjera za suzbijanje pandemije virusom covid-19. Prvašići dolaze u pratnji roditelja, a očekuje ih bon u vrijednosti od 10.000 dinara za školski pribor, novi udžbenici, te prikladni darovi. Maske su obvezne, kako za odrasle tako i za djecu.

Kada su u pitanju udžbenici za osnovnu školu, pa i oni za 3. i 7. razred, koje je zahvatila reforma školstva u Srbiji su spremni.

»Udžbenici su na tiskanju, te čekamo da nam ih nakladnička kuća BIGZ pošalje kako bismo mogli napraviti pakete i pozvati roditelje i djecu da ih preuzmu. Udžbenici za 3. i 7. razred su na

Istureni odjeli glazbenih škola

Osim osnovne škole, mogućnost praćenja nastave na hrvatskom jeziku postoji i u Osnovnoj muzičkoj školi *Stevan Hristić* u Apatinu u isturenom odjelu u Sonti, gdje se još ne zna točan broj upisane djece. Od ove školske godine postoji mogućnost za otvaranje i prvoga razreda u isturenom odjelu Osnovne glazbene škole *Petar Konjović* iz Sombora u Monoštoru. Po saznanju iz Hrvatskog nacionalnog vijeća interesiranje za ovaj odjel na hrvatskom jeziku iskazalo je devet učenika. Ovaj podatak potvrdila je i ravnateljica OŠ *22. oktobar* u Monoštoru Marija Mrgić, rekavši kako su svi uvjeti u školi spremni i da je sve dalje na Muzičkoj školi i Ministarstvu prosvjete.

U razgovoru s ravnateljicom Muzičke škole u Somboru **Milenom Despotović** saznali smo kako dobra volja postoji, te da je zahtjev za otvorenje ovoga isturenog odjela poslan u Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice i da se očekuje njihov odgovor.

vrijeme prevedeni i svi su tijekom srpnja poslani u Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, te se nadamo kako će i oni biti pregledani i spremni 1. rujna za naše učenike», kaže Uršal i napominje kako se datum točne podjele udžbenika još ne zna, no čim isti stignu u HNV bit će proslijeđeni učenicima.

I ove godine će za djecu koja su udaljena od škole u kojoj postoji nastava na hrvatskom jeziku biti osiguran prijevoz. Po riječima Margarete Uršal kao potpora prijevozu učenika, o kome je do sada uvijek skrbio HNV, ove godine u nabavu sredstava uključila se i Udruga HPD *Bela Gabrić*, koja je za prijevoz učenika osnovnih i srednjih škola dobila određena sredstva od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan domovine.

»Tako se od ove godine otvara mogućnost apliciranja i financiranja prijevoza za one učenike koji putuju iz grada u selo ili iz sela u grad u najbližu školu. Roditelji se samo trebaju javiti u ured HNV-a i popuniti zamolbu. Radujemo se da je tako i da možemo biti potpora obiteljima. Što se tiče prijevoza na nivou Grada Subotice on će i nadalje biti organiziran na tri linije. Linija 1. – s Klise, Linija 2. – Radanovac, Linija 3. – Mali Bajmok«.

Srednja škola i vrtići

Kada je u pitanju srednja škola, i ove godine učenicima osmih razreda ponuđene su tri škole: Gimnazija *Svetozar Marković*, Politehnička škola i Srednja medicinska škola u Subotici, a brojno stanje je sljedeće: U Gimnaziju je upisano 10 učenika, u Srednju medicinsku 30 učenika, dok je u Politehničkoj školi upisano 8 učenika.

O udžbenicima za srednju školu se već godinama priča, a od ove školske godine ima i konkretnih pomaka.

»Na izradi udžbenika za srednje škole surađujemo s nakladničkom tvrtkom *Klett* i trenutno završavamo prijevode udžbenika za 1. razred Gimnazije i započinjemo prijevod udžbenika za 2. razred Gimnazije. Očekujemo da će učenici koji su upisali 1. razred tijekom rujna dobiti udžbenike«, kaže Uršal.

Podjestimo da su prošle školske godine strukovne škole dobile veliku donaciju udžbenika za stručne predmete, te da su izrađene pojedine skripte.

Kako bismo zaokružili cijeli obrazovni sustav na hrvatskom, važno je istaći i vrtičke skupine. »Vrtići uvijek funkcioniraju dobro s manje ili više popunjenim kapacitetima. Pokazalo se da roditelji djecu rado upisuju u vrtiće na hrvatskom jeziku i to nas raduje. Hrvatsko nacionalno vijeće će i nadalje podupirati rad u vrtićima, jer predškolski odgoj i obrazovanje je iznimno važno za cjelokupni razvoj djeteta. Veliki pomak ove godine jest otvorenje jaslne skupine u vrtiću *Marija Petković – Biser*. Stekli su se uvjeti i jednostavno su se 'poklopile kockice' za otvaranje jaslne skupine u spomenutom vrtiću«, kaže Uršal i napominje kako zainteresiranih roditelja ima i više nego što su kapaciteti ovoga prostora i normativa o jaslenim skupinama u vrtićima.

U tijeku je priprema prostora i opremanje objekta, a kako bi najmlađi imali sve osigurano pri spomenutom vrtiću na realizaciji projekta skupa djeluju HNV, katolička crkva i lokalna samouprava.

Škole s malim odjelima – redovita nastava

Kada je u pitanju osnovna škola u Monoštoru, nastava bi se u ovim izvanrednim okolnostima trebala odvijati normalno, odnosno u školi.

»Inače je žalosno, ali sada se pokazalo dobrim što u našoj školi nema više velikih odjela. Naime, samo u dva razreda imamo 17 učenika, a svi ostali su ispod 15, tako da nećemo morati djecu razdvajati budući da su nam učionice velike te odgovaraju po

propisanoj kvadraturi. Od rujna uz dodatne mjere krećemo redovito u školu. Samo dvoje roditelja se izjasnilo da želi online nastavu, ali vjerujemo da će se i to promijeniti, jer svi ostali žele redovitu nastavu. Sama zgrada, kao i nastavno osoblje i svi potrebni uvjeti za početak još jedne školske godine, su spremni«, kaže ravnateljica OŠ 22. oktobar u Monoštoru **Marija Mrgić**.

Slična situacija je i u OŠ *Vladimir Nazor* u Đurđinu, gdje je također u školi prisutan relativno mali broj učenika. U ovoj školi, po riječima ravnateljice **Ljiljane Dulić**, već je dogovoren raspored sati i plan zvonjenja.

»S obzirom na činjenicu da su naši odjeli manji od 15 učenika, mi nemamo problem osigurati redovitu nastavu. Roditelji su popunili online anketu i svi su se izjasnili da žele da im djeca pohađaju redovitu nastavu, odnosno dolazak u školu. Sat će trajati 30 minuta, napravili smo različite rasporede zvonjenja za užinu, kako bi se djeca što manje miješala. Imamo dva ulaza/izlaza iz škole, tako da i to možemo podijeliti. Sredstva za dezinficiranje su osigurana i nemamo nikakve smetnje za održavanje redovite nastave«, kaže Ljiljana Dulić i dodaje kako se još jedino radi na točnoj satnici boravka djece u vrtiću koji se nalazi u sklopu prostora škole.

U vrtiću postoji dvije skupine: pripremno-predškolskog programa, gdje je 15 djece i mlađa uzrasna skupina, gdje je 14 djece. Tako je, po riječima ravnateljice Dulić, i ovdje sve izvodljivo i u skladu s predloženim mjerama.

Ž.V.

Sve u zakonskim rokovima!

Sudeći po događanjima u našoj zemlji, apsolutnoj pobjedničkoj partiji, SNS-u, se uopće ne žuri da iskoristi dvotrećinsku skupštinsku većinu, bez oporbe. Još nije izabran predsjednik Skupštine, kao ni potpredsjednici, nije imenovan predsjednik Vlade, ne zna se tko će biti ministri itd. Prema vijestima, za ove odluke čekat će se povratak dvostrukog predsjednika s njegovog putovanja u SAD kao i povratak sa sastanka u Bruxellesu. No, ne trebamo brinuti, sve će se desiti u propisanom zakonskom roku, posljednjih dana. To se desilo i prošlog tjedna u petak, kada je bio posljednji dan da se u Vojvodini formiraju lokalne samouprave. Ne treba biti veliki prorok da bi predvidio kako će Savez vojvođanskih Mađara biti dio vladajuće koalicije, a i u budućoj vladi u nekoliko ministarstva imat će nekoliko mjesta tajnika. Na osnovu čega tvrdim ovo? Krajem prošlog tjedna u nekoliko gradova koalicija, uglavnom sastavljena od SNS-a i SVM-a, izabrala je gradonačelnike, predsjednike općina, formirali su skupštine tih naselja, odredili nositelje vlasti. To se desilo u Subotici, Senti, Kanjiži, Bačkoj Topoli, u Malom Iđošu itd. Po izjavi predsjednika SVM-a, njegova partija je u ovom izbornom ciklusu postigla »povijesnu pobjedu« (imaju 9 zastupnika u Narodnoj skupštini). U vojvođanskim mjestima, od postojećih 45 samouprava SVM je u 31 dobio barem jednog predstavnika. U tri općine, Senta, Kanjiža i Ada, ostali su isti ljudi na čelu općine. U Senti i Kanjiži ostali su isti ljudi na vlasti, budući da SVM ima većinski broj općinskih vijećnika. Kuriozitet je da je u Adi, u kojoj Mađari čine većinu (76,64%), SNS odnio pobjedu i član ove partije ostaje na čelu općine. Istina, on je, sudeći po imenu, Mađar koji se učlanio u dominirajuću stranku. I u prošlosti je bilo takvih, da ne ređam primjere iz našeg grada, Subotice. Interesantan je slučaj u Malom Iđošu, gdje SNS i SVM imaju isti broj vijećnika, pa je prevagu za ostanak istog predsjednika iz SNS-a na čelu općine odnio jedan jedini član SPS-a. U Bačkoj Topoli bivši predsjednik općine je podnio ostavku, a na njegovo mjesto izabran je novi čovjek iz redova SVM-a. U Subotici je pak došlo do izmjene dosadašnjih čelnih ljudi, počevši od gradonačelnika (iako je on vodio gradsku izbornu listu).

»Bijeli dim« nad Gradskom kućom

Počevši od 13. stoljeća nakon smrti pape, novog papu bira konklava koja se sastoji samo od kardinala. Oni su zatvoreni u jednoj prostoriji, u početku se biralo dvotrećinskom većinom, ali zbog pojednostavljenja glasanje se može ponoviti dok neki kandidat ne dobije prostu većinu. Ako papa nije izabran, vjernicima crni dim objavljuje neuspjeh, a bijeli dim označava da je novi papa izabran. Iznad Gradske kuće lebdio je samo »simbolički bijeli dim«. Mada je pozicija gradonačelnika Subotice važna, on se bira na javnoj sjednici vijećnika i dovoljna je prosta većina glasova; novi gradonačelnik je od prisutnih 67 vijećnika dobio 61 glas. Novi gradonačelnik ima nešto zajedničko s bivšim. Obojica dolaze iz subotičke ispostave *Elektroprivrede Srbije* i obojica su akademska zvanja stekli u Srijemskoj Kamenici (privatna institucija) i skoro imaju isti broj godina života. O odlazećem

prvom čovjeku grada nije korektno kazati ijednu riječ, jer kako se veli: »o odlazećima samo dobro ili ništa«. Budući da o njemu nemam mnogo dobrog za reći, zato uglavnom šutim. No, ipak bih mu posvetio koju riječ. Njegovo »glavno izvedeno djelo« je nova fontana koja krase centar grada. Predlažem da svatko koga to nazvano »neosecesijsko djelo« interesira, ode sam i donese vlastiti sud, meni je dovoljna i fotografija.

»Ostavština« bivšeg gradonačelnika

Po riječima novog gradonačelnika, njegovi prioriteti bit će nastavak kapitalnih investicija koje su u tijeku: Narodno kazalište, wellness i spa centar na Paliću, bolnica i naravno obnavlja-

Savski trg sa spomenikom u Beogradu

nje Gradskog stadiona. Za vrijeme »gradonačelnikovanja« sada već bivšeg donijeta je još jedna odluka koja će krasiti naš grad; a to je podizanje spomenika kralju **Petru I. Karađorđeviću**, koji je po njegovim riječima oslobodio Suboticu. Ne želim se baviti ovim davnim događajem nego imam dilemu: koja će biti visina planiranog spomenika? Predviđeno je da se spomenik postavi ispred bivšeg kina *Jadran*, zgrade koja je građena kao »jugoslavenski narodni dom velikog kralja Aleksandra I. Ujedinitelja«. Pravit ćemo konkurenciji aktualnom spomeniku koji se gradi u Beogradu? Sjećam se jedne rasprave s mojim kolegom arhitektom (i političarem) o tome treba li podići u gradu spomenik **Jánosu Hunyadiju** kao bivšem vlastelinu grada. Kolega mi je onda rekao: »kada podignemo 100 m visok spomenik **Živojinu Mišiću**, onda će i Hunyadi dobiti svoj spomenik!« (možda on i danas ima sljedbenika?). Otprilike u to vrijeme, nakon ubojstva premijera **Zorana Đinđića**, općinska skupština je donijela odluku da mu se podigne spomen bista. Valjda da bi »uštedjeli«, jer u našem gradu nekako mnogo vole biste, iako nisu svugdje prikladne. Na koncu, na Đinđićevom trgu izgrađena je jedna »parтерна fontana« s vodoskokom i osvjetljenjem, koja je vrlo kratko bila u funkciji, a koštala je također veliku sumu novca kao i ova najnovija. Pitam se, dokle će naša nova fontana biti u funkciji? Mnogo budućih problema za novog gradonačelnika kome želim uspješan rad.

Teška artiljerija za zagrijavanje

Drugo lice SUBOTICE

Biologija je tako uredila da je posve normalna zainteresiranost ljudi za buduće novorođenče, od onoga kojeg će spola biti, pa do detalja na koga liči, kakvo će biti, što će postati...

Takvih detalja, bar kada je riječ o rukovodstvu lokalne samouprave, građani su bili lišeni i prije samog akta začeća, odnosno izbora 21. lipnja ove godine: čak i najveći politički analfabete sa sigurnošću su mogli predvidjeti njen budući izgled – najveći dio tog tijela činit će dvoglava koalicija, sastavljena od vijećnika Srpske napredne stranke (SNS) i Saveza vojvođanskih Mađara (SVM), a nepoznanice su se svele tek na detalje vezane za to tko će, i u kolikom broju, u naredne četiri godine prisustvovati sjednicama Skupštine grada. Predmet zanimanja većine građana tako se sveo upravo na detalje vezane za konkretni lik buduće lokalne vlasti, odnosno na odgovor na pitanje njenog personalnog izgleda.

Izbor **Stevana Bakića** iz SNS-a za gradonačelnika može biti iznenađenje samo za onoga koji nije znao tko mu je bio prethodnik. A onaj koji pamti da je **Bogdan Laban** prijetnjom čupanja grkljana svom tadašnjem stranačkom kolegi **Vladimiru Polovini** kao gradonačelnik Suboticu prije tri godine trajno obilježio kao najobičniju palanku Bakiću može samo poželjeti deblje živce i bolje manire u rukovođenju gradom, što mu, vjerojatno, neće predstavljati neki veći problem.

Od samog gradonačelnika, barem za sada, zanimljivije je nekoliko detalja. Prije svega to se odnosi na izbor **Bálinta Pásztor**

ra na mjesto predsjednika Skupštine grada, te **Imrea Kerna** na mjesto zamjenika gradonačelnika. Najbolju definiciju ovog izbora dao je šef vijećničke grupe Pokreta za građansku Suboticu (PGS) **Jenő Maglai** riječima da je SVM u lokalnu skupštinu doveo »tešku artiljeriju«, što, uostalom i ne čudi, jer ih najbolje zna, budući da je do prije pet godina i sam bio u njihovim redovima. Iza te sintagme, međutim, vjerojatno se krije mnogo konkretnija namjera, koju je u svom maniru, na diplomatski način dakle, iznio i sam Bálint Pásztor već u svom prvom obraćanju nakon sastanka s novim gradonačelnikom riječima kako se nada da će gradsko rukovodstvo raditi kao tim. U intervjuu za RTV Pannon on je podsjetio na praksu u prethodnom mandatu da »da svatko rješava samo svoje poslove«, preporučujući ju kao siguran re-

cept za neuspjeh. Gledano očima analitičara, iza ovakvog poteza čelnštva SVM-a da u vrh lokalne samouprave postavi svoje najjače ljude može se raščitati njihova namjera da se u Subotici, u kojoj su ne tako davno suvereno vladali, približe nekadašnjim pozicijama. S time ide i njihova namjera, a to je Bálint Pásztor također potvrdio, da Suboticu sačuvaju kao srednjeeuropski grad i u granicama svojih moći spriječe njenu dalju »balkanizaciju«, kako je jednom sa skupštinske govornice izjavio njegov otac i predsjednik SVM-a **István**. Hvale su vrijedne njegove riječi da za posao predsjednika Skupštine grada neće primati plaću već će istu, iako manju, zarađivati kao zastupnik u Skupštini Srbije! Nakon ove izjave običnom čovjeku ne preostaje ništa drugo do li da mu ujedno i zavidi na skromnosti i istoj se uči na njegovom primjeru.

A hoće li biti oporbe u sljedeće četiri godine? Ako se pita novoimenovani predsjednik Skupštine grada, ne samo da će je biti nego će joj dopustiti, naravno u skladu sa Statutom Grada i poslovníkom, »da kaže sve što ima«. A tko bi to mogao biti među 14 vijećnika koji ne čine većinu koalicije SNS-a (31) i SVM-a (22)?

Socijalistička partija Srbije (SPS) sa svoja četiri vijećnika? Odbačeno u startu, jer eno im **Nebojše Crnogorca** na mjestu zamjenika Skupštine grada. Savez bačkih Bunjevaca (SBS, 2)? Haha, pa temelj svih temelja njihove ideologije čini sudjelovanje u vlasti, pa makar to bilo i *posljednje mjesto u zakouš!* Ruska stranka, oličena u jednom čovjeku, i u atmosferi sveopće etatizirane rusofilije?

Pa kome će, onda, Bálint Pásztor, dopuštati da, naravno u skladu sa Statutom Grada i poslovníkom, »kažu sve što imaju«? Sudeći po prvom nastupu, od sedmero preostalih, to će biti tek četvero vijećnika iz redova PGS-a. Taj pokret, istina brojčano desetkovan u odnosu na prethodni saziv Skupštine grada, nastavlja kontinuitet dosljedne oporbe u ovom gradu, ponajprije zahvaljujući svom šefu koji ima bogato iskustvo ne samo kao jedno vrijeme gradonačelnik Subotice (prije Labana) nego kao svojedobno također član »teške artiljerije« SVM-a. Takvo iskustvo, ali sada s druge strane, itekako je korisno da se »balon istine« s vremena na vrijeme bocne i da pred javnost izađe dio sadržaja iz njegovog brižno čuvanog i debelog omotača.

A što je, primijetiti će netko, s troje vijećnika iz redova Vojvođanskog fronta u kom dvotrećinsku većinu čine članovi Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini (DSHV)? To je zaista dobro pitanje, ali na njega za sada nema odgovora (ili ga bar javnost ne zna). Ako im budemo predviđali budućnost na temelju aktivnosti prošlog saziva Skupštine grada u kom su bili dio koalicije s Demokratskom strankom (DS), onda... ne treba trošiti riječi. Ako, pak, predsjednik Srbije i SNS-a **Aleksandar Vučić** uvaži zahtjeve koje mu je u nedavnom susretu isporučio predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** da su (i) Hrvati zainteresirani za sudjelovanje u vlasti možda bi i Subotica mogla postati pilot projekt kako se preko noći oporba pretvara u poziciju. Mogući nedostatci ovakvog eksperimenta vezani su za dobru volju prvog i političke apetite drugog.

Z. R.

September 12-18
2020 EUROPEAN
FILM FESTIVAL
PALIĆ

Temeljem članka 63 Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispravka, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US 132/14, 145/14, 83/18 i 31/2019) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019) Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

za izgradnju proizvodnog objekta (mješaone stočne hrane) i dogradnju poslovnog objekta (administrativni objekt) s urbanističko-arhitektonskom razradom lokacije na k. p. br. 4550/2 i 8860 K. O. Čantavir (naručitelj projekta Gebi d.o.o.)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu od 4. do 10. rujna 2020. godine, svakog radnog dana od 8 do 13 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured br. 204. Urbanistički projekt se može pogledati i na službenoj internet stranici Grada Subotice www.subotica.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog Urbanističkog projekta je Javno poduzeće za upravljanje cestama, urbanističko planiranje i stanovanje, Subotica.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 4. do 10. rujna 2020. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Laura Marton Bence.

Sve primjedbe prispjele u zakonskom roku će biti dostavljene Komisiji za planove.

Temeljem članka 63. Zakona o planiranju i izgradnji (*Službeni glasnik RS*, br. 72/09, 81/09-ispravka, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US, 98/13-US 132/14, 145/14, 83/18 i 31/2019) i članka 89. Pravilnika o sadržini, načinu i postupku izrade dokumenata Prostornog i urbanističkog planiranja (*Službeni glasnik RS*, broj 32/2019) Tajništvo za građevinarstvo obavještava zainteresirane građane da će biti održana:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

za izgradnju objekta podnog skladišta u okviru postojećeg skladišnog kompleksa na k. p. 4666 K. O. Čantavir, s urbanističko-arhitektonskom razradom lokacije i uređenjem predmetnog prostora (naručitelj projekta Gebi d.o.o.)

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu od 4. do 10. rujna 2020. godine, svakog radnog dana od 8 do 13 sati, u Tajništvu za građevinarstvo, Stara gradska kuća, Trg slobode 1, ured br. 204.

Urbanistički projekt se može pogledati i na službenoj internet stranici Grada Subotice www.subotica.rs u rubrici Građevinarstvo – Javni uvid.

Stručni obrađivač predmetnog Urbanističkog projekta je Kurbach d.o.o. Subotica.

Primjedbe i sugestije na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Tajništvu za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 8 ili 9), od 4. do 10. rujna 2020. godine.

Osoba ovlaštena za davanje potrebnih obavijesti o javnoj prezentaciji je Laura Marton Bence.

Sve primjedbe prispjele u Zakonskom roku će biti dostavljene Komisiji za planove.

Konstituiranje lokalnih vlasti: Novi Sad, Subotica, Sombor

Kontinuitet politike i rotiranje kadrova

Dosadašnji, a možda i budući gradonačelnik Novog Sada Miloš Vučević, najavio je promjenu »skoro svih« te je dodao da to ne znači da su stari loše radili svoj posao već žele šansu dati novim ljudima. Međutim, na primjeru tri grada vidljivo je da se ne radi o novim ljudima i novoj politici već rotiranju kadrova i kontinuitetu politike, projekata i obećanja iz prethodnog mandata

Koncem prošloga tjedna održane su konstitutivne sjednice i izabrana su vodstva u većini gradova i općina u AP Vojvodini. Shodno rezultatima izbora, i uz određenu rotaciju kadrova, izabrani su gradonačelnici, predsjednici skupština, njihovi zamjenici te formirana gradska i općinska vijeća većinom iz SNS-a i njihovih koalicijskih partnera SVM-a, koalicije SPS-JS...

Kada su u pitanju gradonačelnici vojvođanskih gradova, dosadašnji, a možda i budući gradonačelnik Novog Sada **Miloš Vučević**, najavio je promjenu »skoro svih« te je dodao da to ne znači da su stari loše radili svoj posao već žele šansu dati novim ljudima. Međutim, na primjeru tri grada vidljivo je da se ne radi o novim ljudima i novoj politici već rotiranju kadrova i kontinuitetu politike, projekata i obećanja iz prethodnog mandata.

Novi Sad – gradonačelnik se još čeka

U Novom Sadu je sa 69 glasova od ukupno 78 vijećnika za predsjednicu Skupštine grada izabrana diplomirana pravnica **Jelena Marinković-Radomirović** na prijedlog Srpske napredne stranke. Na sjednici je izabrana i zamjenica predsjednice **Branka Bežanov**, koja je i u prethodnom mandatu obavljala istu funkciju.

Novoizabrane su se zahvalile gradonačelniku **Milošu Vučeviću**, koji ih je predložio, kao i svim kolegama koji su sudjelovali u radu sjednice. Marinković-Radomirović je rekla kako je sigurna da će »suradivati u duhu demokracije, iznositi konstruktivne prijedloge, da će skupštinski dom biti dom koji će odisati demokracijom, tolerancijom, kulturom, u kojoj ćemo, bez obzira na različita mišljenja, poštovati svakog«. Ona je podvukla da će biti objektivna, držati će se Poslovnika o radu Skupštine i truditi da sa svima ima dobru suradnju. Izabrani su i tajnik i njegov zamjenik, te imenovani članovi i članice Komisije za kadrovska, administrativna i mandatno-imunitetna pitanja.

U Skupštini grada formirane su vijećničke grupe: »Aleksandar Vučić – Za našu djecu« koji ima 48 mandata, slijedi »Socijalistička partija Srbije (SPS), Jedinstvena Srbija (JS)« s 10, po tri mandata

osvojili su »Vojvođanski front – Liga socijaldemokrata Vojvodine«, »Pokret obnove Kraljevine Srbije«, »Savez vojvođanskih Mađara – István Pásztor«, Dr. Vojislav Šešelj – Srpska radikalna stranka, SPAS – Novi Sad i Demokratska demokratska stranka – Miloš Jovanović i dva mandata su osvojili samostalni vijećnici.

Najavljeno je da će izvršna vlast biti konstituirana u idućih mjesec dana, tako da će do tada ostati neizvesno hoće li gradonačelnih ostati **Miloš Vučević** ili će to postati **Milan Đurić**, dosadašnji član Gradskog vijeća za upravu i propise. Vučević je ipak najavio da će okosnica novog mandata biti izgradnja novog mosta preko Dunava i rekonstrukcija *Spensa*, a da će o koaliciji u Novom Sadu razgovarati sa SPS-om, manjinskim strankama, sigurno sa SVM-om i možda SPAS-om Aleksandra Šapića.

Dosadašnji gradonačelnik Novog Sada i potpredsjednik SNS-a Miloš Vučević rekao je da su novi ljudi okosnica novog saziva, a da su njegova kadrovska rješenja iznenadila mnoge. Na čelu vijećničke grupe SNS-a će biti **Sanja Draško**, a Vučević je kao dodanu vrijednost nje i Marinković-Radomirović istakao to što su »mlade majke«, jer su u prethodnih nekoliko mjeseci rodile djecu!

Subotica – nastavak započetog

U Subotici je za predsjednika Gradske skupštine, a na temelju koalicijskog dogovora Srpske napredne stranke (31 mandat) i Saveza vojvođanskih Mađara (22 mandata), izabran **Bálint Pásztor** koji je već trinaest godina bio zastupnik, a to je i sada u Narodnoj skupštini. Po izboru je obećao da će dostojanstveno voditi Skupštinu, biti partner svima onima koji žele dobrobit Gradu Subotici i njenim građanima, zalagati se za očuvanje stoljetnog karaktera

grada i osigurati život dostojan 21. stoljeća. Za Pásztoru su glasali svi vijećnici osim vijećnika iz »Pokreta za građansku Suboticu«. Zamjenik predsjednika će biti **Nebojša Crnogorac** iz SPS-a, a funkciju tajnika će nastaviti vršiti **Gyula Ladocki** iz SVM-a.

U skupštini su još Pokret građana Subotice s 4 mandata, Vojvođanski front ima 3 mandata od kojih 2 pripadaju Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini (**Tomislav Žigmanov** i **Josipa Vojnić Tunić**), Savez bačkih Bunjevaca s dva i Ruska stranka s jednim mandatom.

Na istoj sjednici je **Stevan Bakić** (u prethodnom mandatu šef vijećničke grupe SNS-a) izabran za gradonačelnika Subotice, a **Imre Kern** (SVM) za njegovog zamjenika. Novi gradonačelnik se zahvalio svojoj stranci i predsjedniku **Aleksandru Vučiću** koji su mu ukazali povjerenje te je najavio da će »nastaviti kontinuitet koji je započeo **Bogdan Laban**« i raditi na realizaciji projekata kao što su kompletna obnova Opće bolnice, Gradskog stadiona, završetak izgradnje Akva parka na Paliću i zgrade Narodnog kazališta, privlačenju novih investitora... »Među prioritetima bit će adaptacija i rekonstrukcija školskih objekata, investirat ćemo u izgradnju prometne i sportske infrastrukture, a ulagat će se i u poljoprivredu, zdravstvo, socijalnu zaštitu, kulturu, razvoj vodovodne i kanalizacijske mreže (...) Jedan od prioriteta u poljoprivredi bit će sređivanje podataka u katastru s akcentom na poljoprivredno zemljište u javnoj svojini Republike Srbije, a u planu je pokretanje postupka komasacije radi ukрупnjavanja funkcionalnih cjelina i postizanje što ekonomičnije poljoprivredne proizvodnje«, rekao je, među ostalim, Bakić.

Sombor – Rotiranje kadrova

U Somboru je formirana lokalna vlast koju čine dosadašnji kadrovi SNS-a, ali s promijenjenim pozicijama. Za predsjednika Skupštine izabran je **Zoran Rus** koji je od 2016. do 2020. bio šef vijećničke grupe SNS-a, za njegovog zamjenika **Radovan Leković**. Za tajnika Skupštine grada Sombora postavljena je **Dušan-ka Golubović**, dosadašnja gradonačelnica. Za gradonačelnika je izabran **Antonio Ratković**, u prethodnom mandatu zamjenik gradonačelnice, a za njegovu zamjenicu je izabrana **Ljiljana Tica**,

u prethodnom mandatu predsjednica Skupštine. Prioriteti novog gradonačelnika su nastavak započetih projekata, razvijanje grada i izgradnja putne infrastrukture: »Ono čime ćemo se rukovoditi je dovođenje novih investitora, završetak izgradnje industrijske zone, eksproprijacija i kupovina određenih parcela zemljišta kako bismo industrijsku zonu još više proširili i komunalno opremili. Također, posebnu pažnju obratit ćemo na naša naseljena mjesta, kao i salašarska naselja, jer naša sela zaslužuju mnogo više«, kazao je, među ostalim, Antonio Ratković.

Skupštinu grada Sombora čini 61 vijećnik i sedam političkih opcija. SNS ima 39 mandata, po pet mandata su osvojili SPS-JS, SVM i koalicija Novo lice Sombora – POKS, 3 mandata ima Metla i po 2 mandata SRS i Vojvođanski front.

Izabrano je i devet članova Gradskog vijeća iz redova SNS, SPS – JS i SVM-a.

J. D.

Zrenjanin

Na konstitutivnoj sjednici Skupštine grada Zrenjanina, koju čini 67 vijećnika, za predsjednika skupštine je izabran **Čedomir Janjić** (SNS) koji je u prethodnom mandatu bio gradonačelnik. Za tajnika skupštine je izabrana **Svetlana Grujić**, a nakon toga su ostale točke skinute s dnevnog reda. Izlaznost na lokalnim izborima na kojima je sudjelovalo deset izbornih lista u Zrenjaninu bila je 41,40%, a SNS je osvojio 53,96% glasova. Tako će SNS imati 42, koalicija SPS-JS 11, Pokret Metla pet, Vojvođanski front četiri, SVM tri i Suverenisti dva mandata.

Šid

Na konstitutivnoj sjednici Općine Šid za predsjednika skupštine je izabran **Tihomir Milenković**, a za zamjenika **Nikolina Bibić**. Oni su dobili po 39 glasova. Za tajnika Općine izabran je **Romko Papuga**. U šidskoj Skupštini općine SNS ima 28, SPS i PUPS imaju šest, SRS tri i Vojvođanski front dva vijećnika.

Za predsjednika općine izabran je **Zoran Semenović**, koji je u prethodnom mandatu bio zamjenik predsjednika općine.

Srijemska Mitrovica

U Srijemskoj Mitrovici su vijećnici na konstitutivnoj sjednici Skupštine grada izabrali za predsjednika **Iliju Nedića** (SNS), dosadašnjeg načelnika GU za obrazovanje kulturu i sport, za njegovog zamjenika dr. **Daniela Babića** (SPS) i za tajnika **Miloša Miškovića**. Novu Skupštinu čini 61 vijećnik. Većinu s 42 vijećnika ima SNS, 11 ima lista *Grad za sve nas*, 6 ima SPS i 2 vijećnika ima »Mitrovačka Alternativa – Pokret slobodnih građana – dr. Miroslav Kendrišić«.

Apatin

Skupština općine Apatin izabrala je **Dubravku Korać** (SNS) za predsjednicu općine. U prethodnom mandatu je bila zamjenica predsjednika Općine. Za zamjenika je izabran **Radovan Đukić** (SNS), a za tajnika **Milan Škrbić** (SNS). U apatinskoj skupštini, koja ima 29 vijećnika, SNS ima 17 vijećnika, SPS 6, PUPS-SVM-SRS 4 i dva mandata imaju nezavisni vijećnici.

Selektivni izlov ribe na Paliću

Babuška ugrozila autohtone vrste

Na Palićkom jezeru u tijeku je izlov babuške. Bilo je planiran izlov 50 tona, ali je ta brojka već premašena, pa se očekuje da će iz jezera biti izvađeno oko 70 tona babuške

»Plan je bio izlov 50 tona babuške, ali već smo izvadili više od 55 tona. Nećemo prekidati posao do roka koji smo planirali za ovogodišnji izlov, a to je 7. rujna. To znači da će ove godine iz jezera biti izvađeno oko 70 tona. Babuška nije autohtona vrsta, ali se brzo razmnožava i skoro je oduzela prostor za druge vrste ribe. Procijenjeno je da u Palićkom jezeru ima oko 190 tona ribe, a oko 180 tona je babuška, što znači da njihova populacija čini više od 90 posto ribljeg fonda. Negativno to utječe na eko

Specijalna vrška

Za izlov se koriste posebne vrške malog promjera oka, tako da ulovljena riba ne ugiba već se svježa transportira dalje u Zoološki vrt za ishranu životinja, dok se plemenita riba na licu mjesta vraća u vodu neozlijeđena.

Voda Palićkog jezera prepuna je babuške, intenzivne, alohtone vrste. Procjene su da više od 90 posto ribljeg fonda u jezeru čini babuška. Kako ta brojnost ugrožava druge riblje vrste, već nekoliko godina traje akcija izlova babuške iz Palićkog jezera. Probni izlov babuške počeo je prije pet godina i potrajat će još nekoliko godina dok se brojnost ove vrste ne svede na oko 20 posto ukupnog ribljeg fonda. Selektivni izlov babuške radi se na istočnoj obali četvrtog sektora Palićkog jezera, u blizini mola *Baraka* i realizira se kao dio projekta »Zaštita biodiverziteta i voda jezera Palić i Ludaš«. Ovo je treća godina kako se selektivnim izlovom pokušava smanjiti populacija babuške u jezeru. Prve godine izvađeno je 10 tona, prošle 16, a ove godine planiran je znatno veći izlov.

U mrežama 70 tona

Za razliku od prijašnjih godina kada je izlov babuške rađen tijekom proljeća, ove godine taj posao krenuo je početkom kolovoza.

sustav, ali i na kvalitetu vode», kaže stručni suradnik za zaštitu prirode, JP Palić – Ludaš **Vinko Tamaš**.

On pojašnjava da grabljivica nema dovoljno da bi mogle regulirati brojnost babuške, pa je izlov jedini način.

Kada se ova populacija spusti na optimalni nivo, tada izlov neće biti potreban jer će se priroda sama pobrinuti za održavanje brojnosti, odnosno optimalnu brojnost održavat će ribe grabljivice.

»Izlov ćemo morati nastaviti još nekoliko godina i paralelno s tim i jezero poribljavati grabljivicama. Idealno bi bilo da jezero potpuno očistimo od babuške, ali to je nemoguće, pa procjenjujemo da bi 20 tona babuške u jezeru bilo zadovoljavajuće stanje. Usporedo s našim izlovom nastavlja se razmnožavanje babuške, ali s obzirom na količine koje planiramo iz jezera izvaditi ove godine mislim da ćemo napraviti pomak. Također, nadamo se da će i grabljive vrste, kojih već ima dosta u jezeru, također pomoći«, kaže Tamaš.

Grabljivice spašavaju jezero

Cilj je da se u jezeru razmnoži što više grabljivica kao što su grgeč, štika, smuđ, a da se smanji populacija intenzivnih vrsta.

»U prirodi je sve dinamično. Možemo planirati, ali uvijek se mogu dogoditi i neke okolnosti koje nismo očekivali. Na kvalitetu vode ne možemo utjecati, ne možemo utjecati na mrijest ribe. Važno je s jedne strane da povećavamo populaciju grabljivica, a ujedno smanjujemo populaciju intenzivnih vrsta. Osim babuške, tu je i američki patuljasti somić (terpan) i još neke druge vrste. Problem su i amur i tostolobik, jer uništavaju vegetaciju, a u četvrtom sektoru jedva da imamo lokacije gdje može

rasti nešto osim trske i rogoza. Vegetacija fali ovom dijelu jezera, jer jedan zdravi eko sustav ne može funkcionirati normalno ako nema mjesta za zooplanktone koji su ishrana za razne riblje vrste«, kaže Tamaš.

Razlog je to i za poribljavanje jezera, uglavnom grabljivicama, kao što su smuđ, štika, grgeč...

»Želimo vratiti vrste koje su nekada bile prisutne u jezeru, recimo linjak. Još ranije smo imali projekt za razmnožavanje linjaka, ali nije uspjelo zbog loše kvalitete vode, ali moguće je vratiti i linjaka u Paličko jezero«, kaže Tamaš.

Njemačka financirala kupnju mreža

Projekt »Zaštita biodiverziteta jezera Palić i Ludaš« financira njemačka razvojna banka KfW, koja je za taj projekt odobrila 6,5 milijuna eura. Ugovor je potpisan 2017. godine. U strukturi ulaganja 67 posto sredstava bilo je namijenjeno za izgradnju kanalizacijske mreže naselja Palić, 23,8 posto za izgradnju zaštitnog pojasa oko jezera Palić i Ludaš (ozelenjavanje, izgradnja inspeksijske staze i biciklističke staze), 6,2 posto za unaprjeđenje pročišćaća otpadnih voda i tri posto sredstava za biomanipulaciju (izlov alohtonih vrsta ribe).

»U sklopu projekta dobili smo čamac i pet mreža za selektivni izlov koje su specijalizirane za naše područje i potrebe, a kako ove godine stručnjaci iz Njemačke nisu mogli doći zbog pandemije koronavirusa, taj novac je utrošen na kupovinu novih mreža i sada imamo ukupno osam mreža koje su pogodne za ovaj tip selektivnog izlova«, kazala je na početku ovogodišnjeg izlova babuške direktorica JP-a Palić – Ludaš **Márta Dobó**.

Z.V.

Babuška

Babuška je riba koja se odomacila ne samo na ovim prostorima već se njena populacija proširila i na ostali dio Europe. Potječe iz Azije, odnosno Sibira. Na prostorima bivše Jugoslavije pojavila se u drugoj polovini XX. stoljeća i polako počela potiskivati autohtone vrste. Direktno je ugrozila zlatnog karaša i linjaka, koji su zbog opadanja populacije sada trajno zaštićene riblje vrste. Babuška dobro podnosi nisku razinu kisika u vodi, visoku zagađenost i višu temperaturu vode. Njena važna biološka osobina je i mogućnost razmnožavanja ginogenezom, što znači da se može razmnožavati i bez mužjaka, s drugim šaranskim vrstama, kao što su običan šaran ili zlatni karas. Toliko se brzo razmnožava da oduzima životni prostor ostalim vrstama.

Oko Brega kroz prirodu i povijest (IV.)

Kiđoš

Od svojih 129 kilometara rječica Kiđoš, koju Berešci nikada nisu zvali Plazović, za razliku od Rastinaca, Riđičana, Monoštoraca i Kolućana, te od 37 kilometara koji se nalaze u Srbiji, u ataru Brega nalazi se četvrt toga dijela toka

Cijeli istočni atar Brega pod jakom je dominacijom Kiđoša. Tako je to bilo oduvijek. Svjedok je tome ne samo krivudavi tok ove rijeke, danas reguliran i potpuno prilagođen svrsi odvodnjavanja, i dalje teško predvidiv, nego i hidrografska prošlost ove rijeke i način na koji su se ljudi iz Brega prilagođavali na nju i živjeli sa njome. Svjedok su tome i mnogobrojni odsječeni dijelovi korita ove rječice, njezini izlivi i obalne močvare. Nastali su upravo zbog krivudanja Kiđoša i potrebe da se ono obuzda, kako atari u slivu rijeke ne bi bili plavljeni. U tome se gotovo potpuno uspjelo hidroinženjerskim radovima koji su obavljani u posljednjih stotinjak godina, naročito nakon formiranja kiđoške vodne zadruge. Tok je danas reguliran, obale postale gotovo okomite, a staze za pristup strojevima u slučajevima kada je potrebna obrana od poplava se redovito održavaju. Ipak, Kiđoš s vremena na vrijeme i dalje iznenađuje obilnim količinama vode koje donosi. Time u čudu ostavlja sve one koji tvrde da mala rječica s izdanima iz bačkog pijeska i prapora nema ozbiljniju snagu.

Što može dati močvara?

Bereški istočni atar je, barem tijekom XIX. i prve polovice XX. Stoljeća, bio pun salaša (po rekonstrukciji bilo ih je 25 do 30), u velikoj mjeri postavljenih upravo na rubovima poplavnoga područja Kiđoša, sve do granica atara s Rastinom, Gakovom i Kolutom. Svi do jednoga nestali su tijekom poslijeratnih komasacija u bereškoj katastarskoj općini, od kojih je posljednja završena 1984. godine. Tada je veliki broj parcela dobio nove vlasnike, a nekada male parcele su se izgubile spajanjem u veće. Građevine, često vrlo trošne, i najčešće samo privremene, nestale su, a o njihovim mjestima danas svjedoče samo pojedinačna stabla na lenijama, ili sada već vrlo rijetki ostaci cigala.

Stanovnici salaša, ali i ostali privremeni stanovnici pokraj obala, primjerice lubeničari, imali su ogromne koristi od Kiđoša i razvijali iznimne načine kako ih najbolje iskoristiti. To se u prvom redu odnosi na koristi od ribe i divljači, te od vegetacije. Trska se redovito sjekla i u snopovima i zaprežnim kolima donosila u selo, a otkupno mjesto bilo je na željezničkom kolodvoru. Mjesta za sječu su morala biti očišćena od stare trske, kako bi jednogodišnje stabljike bile bez korova i drugih primjesa. Trska je klasičan građevinski materijal, nekada masovno korišten za

pokriivanje krovova, te za pojedine faze izgradnje kuća od naboja, a danas iznimno cijenjen za izradu štukatura. Toplinski je izolator, zbog zraka koji se zadržava u unutrašnjosti suhih stabljika. Raste na obodima plitkih močvara i bara. Druga močvarna biljka, koja raste u dijelovima bara koja su stalno pod vodom, je rogoz. Za njegovu sječu bilo je potrebno sačekati duboku zimu, budući da se često siječe s leda. Skladištio se u manjim snopovima i koristio za iznimno veliki broj kućanskih i poljoprivrednih potreba, napose od strane vještih obrtničara: za vezivanje snopova (posebice sirka, koji je u Bregu bio vrlo unosna kultura 1970-ih i 1980-ih godina), kukurušnjaka, konoplje, za izradu saćurica, cegera, asura, košnica, pa i složenijih stolarskih objekata, kao što su stolice. Na obodima kiđoških mlaka raste i dalje vrba rakita, u Bregu poznata i kao siba, čija su se prava, čvrsta i relativno kratka stabla koristila za izradu držalja vila, grabulja, motika, lopata, za motke, potpornike i kočeve različitih primjena. Druga opcija bila je bazga, a ponekad i jasen. Obode kiđoških voda krasila je i prutna vrba, također široke obrtničke primjene u košaraškom zanatu. Najbolja staništa prutne vrbe morala su također biti održavana da bi dala uspravne i čvrste stabljike koje se ne granaju. Na tome i danas povremeno radi mladi i vješti **Vlatko Krizmanić**, član HKPD-a **Silvije Strahimir Kranjčević**. Bijela vrba se, s druge strane, koristila za zabavu, za izradu fišćoka. Vodenu vegetaciju je na pojedinim mjestima smjenjivala travnata – pokraj Kiđoša je mjestimično bilo livada košanica na kojima je, što sada izgleda kao ribička priča, i ovaj dopisnik naučio koristiti kosu, vodir i kamenu *gladaricu*, lijepih dana 1990-ih godina sa svojim **starim Grgom Tucakovim**.

Mlake

Sve to davao je, a mnogo toga i danas daje Kiđoš i njegove mlake – plitke, djelomice poplavne bare u poplavnom području ove rječice s uglavnom malom površinom otvorene vode i velikom površinom preraslom vodenim biljkama. I dalje se koriste nazivi tri velike mlake. Škrebina mlaka nalazi se uz

samu granicu s Mađarskom, Koprčova mlaka je na lijevoj obali Kiđoša, naspram prihvatilišta za fazane, a Škrebina mlaka podno prapornoga uzvišenja Bačan čija je nadmorska vidina 85,9 m. Ne znamo tko su bile osobe čiji nadimci su bili **Edika** i **Škreba**, no

Grga i Marica Tucakov na imanju pokraj mlake

znamo da dio bereške familije **Lerić** ima nadimak **Koprc(anovi)**. Vrlo je moguće da su salaši osoba koje su nosile te nadimke bili smješteni na njihovim rubovima. Za neke povijesno poznate lokalitete, kao što su Mironička pustara (definitivno postojala i bila naseljena u XIX. stoljeću), te Godečevo danas nema među Berešcima spomena.

Mlake su rijetko životvorni prostori i zbog mikroklimе koju stvaraju: jutarnja rosa vrlo je pogodovala uzgoju lubenica i

konoplje. Na fotografiji s njive pokraj jedne od mlaka, vide se **Marica** i Grga Tucakov, koji su fotografirani 5. rujna 1969. godine sa svojim malim rođacima. Tucakovi (u Bregu: **Sudarovi**) su uzgajali lubenice i konoplju, a na slici se vidi, u rukama djece i rogoz – sve što je tada dobro rodilo zahvaljujući mlakama. Imali su trščanu *kolebu* u kojoj su mogle spavati dvije osobe, a na polju lubenica stalno su stražarila dva *takse*. Sezona branja (nekalemljenih) lubenica započinjala je tek početkom kolovoza, i protezala se do kraja rujna, no boravak na njivi se protezao kroz veći dio ljeta, jer su tu boravili i njihovi sinovi **Marin** i **Josip**. Tu su primali i goste »vikendaše«, naročito često Marijinog brata **Matiju Katačića** koji je sa suprugom **Dragicom** i sinovima **Mariom** i **Josipom** dolazio ljeti iz Zagreba, gdje je obitelj Katačić stanovala. Takva kiđoška idila bila je prisutna i na ostalim salašima i čuvališima lubenica.

Kako sačuvati vezu Berežaca i njihove prirode? Izgleda da će ona bivati napadnuta u predstojećim vremenima, no, za razliku od ranijih napada, svijest o značaju prirode bi morala biti jača od letargije i prepuštanja bereške prirode »višim sferama«. Definitivno je da dobar dio bereškoga atara nije osobno vlasništvo stanovnika sela. Ipak, oni na njega polažu prirodno pravo kao tradicijski korisnici prostora i njihov glas ne bi smio biti zatomljen. Svjedoci smo da su zbog jasnih potreba za korištenjem prirodnih bogatstava od interesa za zajednicu u nedalekome Monoštoru potezani i međudržavni mehanizmi. Interes je Berega opstanak njegove Piskulje, šume, Bajskog kanala i Kiđoša i mogućnost da se od suživota Berega i prirode sačini isplativa priča. Samo neka to bude čim prije!

(kraj)

M. Tucakov

Ljubav prema psima i konjima

Sve štence francuskog buldoga uzgajivači Jovana i Branko uspijevaju prodati unaprijed, a više od devedeset posto štenadi proda se u inozemstvo * Planiraju otvoriti pansion za konje koji bi imao i malu školu jahanja

Tridesettrogodišnji profesionalni glazbenik **Branko Đurkov**, Sončanima znan po obiteljskom nadimku **Grca** i njegova sedam godina mlađa životna suputnica, izučena kuharica **Jovana Puškarić**, prije nekoliko godina su napustili dinamičan život u Novom Sadu i vratili se u mir rodnoga sela. Kupili su kuću s velikim placom i, korak po korak, dali se u realizaciju planiranja budućnosti u Sonti. Među svim opcijama prevladala je ljubav prema konjima i psima.

Od glazbenika do vlasnika ergele

Branko se od dječjih dana vezao uz harmoniku. S jedanaest godina počeo je s učenjem svirke na ovom glazbalu.

»Prvi učitelji bili su mi Sončani, izučeni svestrani glazbenik **Andrija Štricki** i samouki, isto tako svestrani **Adam Vulić Strunja**. Tri godine kasnije prebacio sam se u ozbiljnije vode. Dalje me je poučavao estradni harmonikaš i skladatelj, **Dragan Kandić** iz Apatina. Ljubav prema harmonici nije jenjavala, a radne navike vrlo rano su mi usadili roditelji. Mlad sam se otisnuo u Novi Sad i to mi je bio najbolji potez s pozicije glazbenika. Jednostavno, ukoliko želiš uspjeti, moraš biti u centru zbivanja. Sa mnom je otišla i moja Jovana, živjeli smo u iznajmljenom stanu. Prve dvije godine puno sam radio na sebi, a na svirke sam dolazio ovamo. Potom sam se vezao uz jednoga menadžera. Nakon tri godine rada za njega, vratili smo se u Sontu, ali sam i naredne dvije odlazio na svirke u njegovoj organizaciji«, priča Đurkov.

Zarađeno na estradi Branko nije, poput velikog dijela svojih kolega, trošio na *sladak život*. On i Jovana su polako, ali sigurno uvećavali ušteđevinu. Nakon pet godina boravka u Novom Sadu riješili su se vratiti u Sontu.

»Estradni život lomi čovjeka. Koliko god ga volim, koliko god sam u njemu uživao, nastupilo je neko zasićenje. Povratak u rodno selo i njegov neprocjenjivi mir sve više su me privlačili. Isto tako i Jovanu. Prelomili smo i kupili kuću u Sonti. Nakon preseljenja ja sam još dvije godine odlazio na svirke, a Jovana je registrirala odgajivačnicu pasa *Strong French Bull House*. Ja sam za početak zapatio stado ovaca, koje sam ovih dana i prodao. To je bilo kratkoročno rješenje, a stvarni planovi, uz puno ljubavi, bili su mi i jesu vezani uz konje«, priča Đurkov.

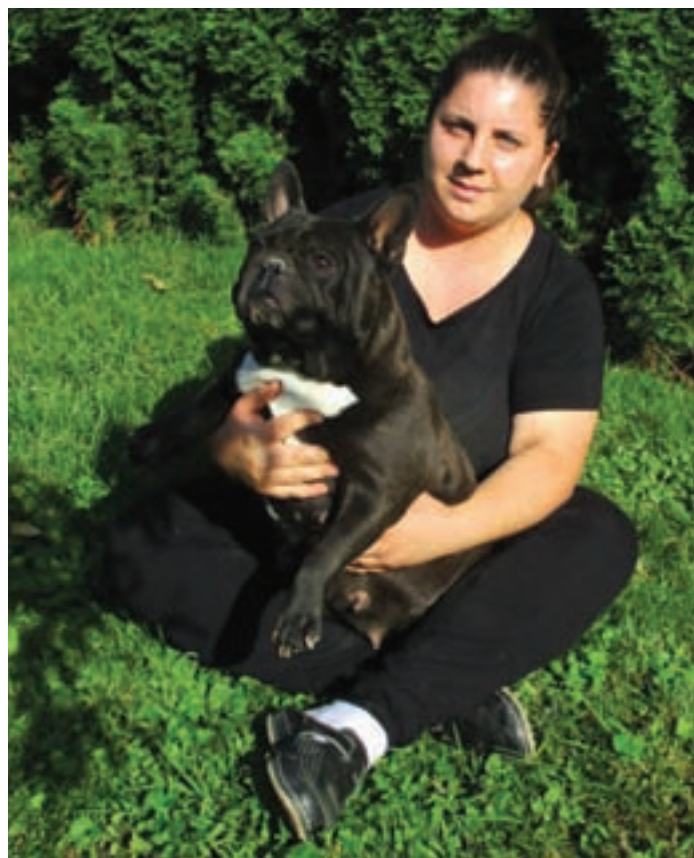
Odgajivačnica pasa

Nevjenčana supruga Jovana zagledala se u Branka vrlo mlada. Upisala je srednju školu za računalno konstruiranje, međutim brzo se razočarala i prešla u kuharsku.

»Branka sam prvi put vidjela na jednoj svadbi. Nešto me je strefilo i od tada je postao središte mog života. Po završetku srednje škole otišla sam s njim u Novi Sad. Uposlila sam se u jednoj pekarnici. Velegradski život nije bio opcija zauvijek ni meni ni njemu. Štedjeli smo svaki dinar. Moja plaća bila nam je za troškove stanovanja i ishrane, a od Brankovih zarada većinu novca smo uštedjeli, što nam je relativno brzo omogućilo kupovinu kuće u Sonti i povratak u mirnu oazu našega života«, ubacuje se u priču Jovana.

Poduzetna kakva jeste, spojila je voljeno i praktično.

»Psi i konji su moja ljubav od djetinjstva. Nisam dugo razmišljala što ću raditi po povratku u Sontu. U dogovoru s Brankom registrirala sam odgajivačnicu francuskih buldoga. Valjda sam odabrala dobru rasu, do sada sam uspijevala sve štence prodati unaprijed. Više od devedeset postotaka štenadi proda se u inozemstvo. Ima ih u više europskih država, ali i u Kanadi, Australiji

i Americi. U odgajivačnici imamo i ženke i tri uvezena mužjaka, međutim, kad se u Vojvodini pojavi neki od vrlo kvalitetnih mužjaka, dio naših ženki vozimo na parenje kod njih. Tako se dobija oplemenjeno, još kvalitetnije potomstvo. Ulaganja su jako velika. Prioritet je dobar genetski materijal. Psi moraju biti zdravi, bez genetskih mana. Cijene štenadi nisu male, pa moramo za njih dati i određeno jamstvo. Posao jeste zahtjevan, o puno toga treba voditi računa, od higijene, ishrane, do zdravstvene zaštite. Ishranu s potrebnim farmaceutskim dodacima organiziramo po preciznim naputcima veterinaru s kojim surađujemo od utemeljenja odgajivačnice. Objekti se moraju redovito čistiti i dezinficirati, jer i najmanja sitnica može nanijeti nesagledive štete», dodaje Jovana.

Planovi s konjima

I Jovani i Branku velika ljubav su konji. Svoje planiranje budućnosti vezali su uz njih. Branko nije zapostavio ni glazbu, ali je, kako sam kaže, *smanjio gas*.

»Nikada nisam planirao ostati vezan uz glazbu kao jedino životno zanimanje. Sve što prati svirke jako je lijepo, samo i nesigurno. Sviram i sada, ali ne često. Ograničio sam se samo na nastupe u vinarijama, na kulturnim događanjima, na privatnim slavljima i slično. To mi pričinjava veliko zadovoljstvo, ne opterećuje me poput svirki koje donose puno veće novce. Jednostavno, sviram iz zadovoljstva. Poziva ima i za druge svirke, ali ih za sada izbjegavam, bez obzira na to koliko je novaca u pitanju. Posvetio sam se konjima, a oko njih se, s neskrivenom ljubavlju, angažirala i Jovana. Startali smo slučajno. Od svake svirke stavljao sam jedan manji iznos u štek, kako bih iznenadio Jovanu. Isto

je radila i ona, pa smo nakon jednog odsviranog vikenda kupili svoju prvu kobilu, naredne novce smo ulagali u nove, tako da ih sada imamo četiri, a prije mjesec dana prva kupljena kobila se oždrijebila. Sada imamo i petog kućnog ljubimca, uskoro će, ako Bog da, na svijet i šesti. To je već neka osnova za našu buduću djelatnost. Ovih dana kupit ćemo i jednu staru kuću s ogromnim placom. Planiramo sve preurediti i tu otvoriti malu školu jahanja. Ubacili bismo i bar dva ponija, što bi svakako privuklo djecu, koju bismo ne samo učili jahati nego ih i educirali, kako bismo im usadili našu ljubav prema konjima. Jovana i ja smo se već unaprijed dogovorili i za jednu stalnu humanitarnu akciju, besplatno jahanje za bolesnu djecu. Na tom placu planiramo otvoriti i pension za konje. Oni koji bi željeli imati vlastite konje, a nemaju smještajne uvjete za to, moći će ih držati u našem pansionu. Tim konjima bi u našem pansionu bila pružena sva njega, od timarenja, potkivanja, kvalitetne ishrane do veterinarske skrbi. S njima će biti organizirani i kvalitetna dresura i treninzi, tako da će vlasnici uvijek imati na raspolaganju konje u punoj formi«, priča o zajedničkim planovima Branko.

Veliki problem vlasnika konja danas je potkivanje. U Sonti je kasnih pedesetih i ranih šezdesetih godina prošloga stoljeća bilo sedam kovačko-potkivačkih radiona. Danas nema niti jednog izučenog potkivača.

»Taj problem sam riješio dovođenjem potkivača iz Sombora. Moj kolega harmonikaš **Strahinja Rašić** mlad je čovjek i veliki zaljubljenik u konje. Kvalitetan je potkivač, puno zna o anatomiji konja, ima dobar alat, te laganu i preciznu ruku. Sve pobrojano je bitno, jer nekvalitetnim potkivanjem najlakše je uništiti dobroga konja«, završava Branko.

Ivan Andrašić

Fokus na lokalnoj sceni

NOVI SAD – Fondacija NS2021 koja realizira projekt *Novi Sad 2021 – Europska prijestolnica kulture* je tijekom ljeta, unatoč epidemiološkoj situaciji i uglavnom online, realizirala niz kulturnih

događaja. Predstoji realizacija projekta *Kaleidoskop kulture* od 4. rujna do 9. listopada. Kao i prethodnih godina, tijekom ovih mjesec dana publici u Novom Sadu bit će predstavljeni različiti kulturni i umjetnički sadržaji, a fokus će biti na pet umjetnosti: arhitekturi, književnosti, izvođačkoj, likovnoj i primijenjenoj umjetnosti. Ono što će biti različito u odnosu na prethodne godine je fokus na lokalnoj sceni i realizacija sadržaja u skladu s epidemiološkim mjerama, poručuju organizatori. Opširnije na službenoj domeni projekta www.novisad2021.rs.

Hajo na Zlatnim žicama Slavonije

POŽEGA – *Zlatne žice Slavonije*, 51. po redu, bit će održane 29. kolovoza u Požegi, a na tamburaškom festivalu će i ove godine sudjelovati subotički ansambl *Hajo*. Festival će prenositi Hrvatska radio televizija (HRT) na svom drugom TV programu s početkom u 20.05 sati. *Hajo* će nastupiti s pjesmom *Vrime piše priče*, čiji je autor teksta i glazbe **Tomislav Vukov**, dok aranžman potpisuju **Marinko Piuković** i Tomislav Vukov.

Festival europskog filma Palić u novom terminu

SUBOTICA – Ovogodišnje, 27. izdanje Festivala europskog filma Palić, bit će održano u novom terminu od 12. do 18. rujna 2020. godine, u skladu s mjerama Vlade Srbije i Kriznog stožera za suzbijanje zarazne bolesti covid-19 o organizaciji događaja u kulturi. Festivalski program održavat će se na Paliću i u Subotici.

Odgođen ovogodišnji Forum mladih

ZAGREB – Kao i za većinu svojih ljetnih programa, Hrvatska matica iseljenika morala je odustati i od Forum mladih pripadnika hrvatskih manjina koji je trebao biti održan u Karaševu (Rumunjska) od 25. do 27. rujna 2020. godine.

Činjenica je da vrlo nestabilna epidemiološka situacija i različita pravila prilikom prelaska međunarodnih granica ne omogućuju organiziranje skupa na kojem bi svi sudionici mogli sudjelovati pod istim uvjetima i bez potencijalnog ugrožavanja zdravlja kako sudionika tako i ostalih osoba.

Zato su odlučili odgoditi, u suradnji sa Zajedništvom Hrvata u Rumunjskoj, Forum mladih u Karaševu za narednu godinu. Ostavljaju, kako navode, otvorenim mogućnost održavanja Forumu u digitalnom obliku.

Filmska radionica za mlade u Orašju

ORAŠJE – Hrvatska matica iseljenika i Centar za kulturu Orašje osmislili su filmsku radionicu u kojoj pravo sudjelovanje imaju Hrvati iz domovine, BiH i iseljeničstva te predstavnici hrvatskih manjina. Uz stručno vodstvo akademskog redatelja **Ivana Mokrovića** radionica će biti održana u Orašju od 27. kolovoza do 1. rujna 2020. Cilj radionice je mlade upoznati s procesom stvaranja filma, montaže, produkcije i distribucije. HMI i Centar za kulturu polaznicima pokrivaju troškove seminara.

Filmska radionica započinje prije otvaranja 25. Dana hrvatskog filma *Ivo Gregurević* u Orašju, a posljednjeg dana će u sklopu festivala biti prikazan i film sudionika radionice. Filmska radionica je novi projekt HMI-ja kojim se pokazuje da i u doba koje nam nosi nove izazove programi idu dalje.

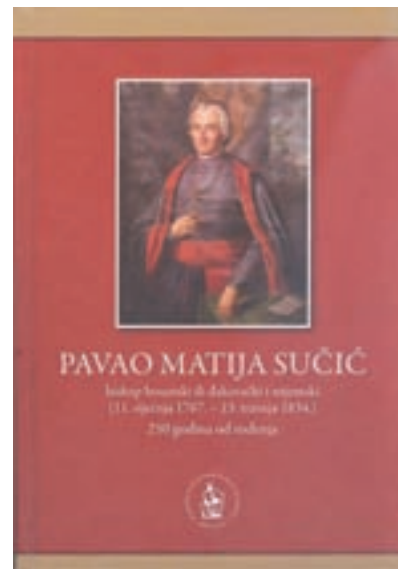
Detaljnije informacije u svezi prijave i programa možete dobiti na mail: nives.antoljak@matis.hr ili na internetskoj stranici HMI-ja: www.matis.hr.

Virtualni susret pjesnika

REŠETARI – Zbog trenutne situacije s covidom-19, Upravni odbor KLD-a *Rešetari* je odlučio da će ovogodišnji *Rešetarački susret pjesnika* biti održan virtualno, i to u subotu, 19. rujna, s početkom u 12 sati. Program će biti prenošen uživo preko platforme *Unitas Web Radija Nova Gradiška*. U programu će sudjelovati petnaestak pozvanih pjesnika koji će uz svoje pjesme čitati i odabrane pjesme iz zbornika ovog Susreta. U program će se uživo moći uključiti pjesnici s pozivom na broj +385 98 267 5765.

Kulturna manifestacija 11. Dani Luke Botića

Biskup Sučić kao poveznica

Kulturna manifestacija 11. Dani Luke Botića, posvećena tom velikom pjesniku, nakon što je u prošlu srijedu započela u Kaštel Lukšiću, nastavljena je u subotu u Đakovu gdje je održano predstavljanje zbornika o dvojici đakovačkih biskupa – **Pavlu Matiji Sučiću** i **Ćirilu Kosu**.

Zbornike »Pavao Matija Sučić, 250 godina od rođenja« i »In caritate, humilitate et vitae simplicitate, 100 godina od rođenja biskupa Ćirila Kosa«, oba u izdanju HAZU Zagreb i Đakovo, predstavili su **Mirko Čurić** i **Tomislav Žigmanov**, te **Božidar Petrač**.

Cjelovita slika

Upravitelj Zavoda HAZU-a u Đakovu, **Pero Aračić** izrazio je zadovoljstvo što su dva zbornika o dvojici đakovačkih biskupa objavljena upravo u izdanju tog zavoda, otvorenog relativno nedavno. Predstavljajući zbornik o biskupu Sučiću, jedan od suautora Mirko Čurić rekao je kako rad na ovom kapitalnom izdanju povezao kulturni prostor Đakova i Slavonije, Mađarske gdje je Sučić također djelovao te Subotice gdje se rodio.

Znanstveni skup o biskupu Sučiću održan je 2017. u povodu 250 godina od njegova rođenja, a u njegovoj organizaciji sudjelovao je i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, te su i Hrvati iz Vojvodine dali svoj doprinos sagledavanju lika i djela ovog velikana.

»Na taj način, ovaj je rođeni Subotičanin, koji je bio relativno zatopljen u kolektivnoj memoriji njegovih suzavičajnika, postao na primjeren način obrađen, a cjelovita slika o njemu postala je uvelike dostupna. Naše znanje o nama samima postalo je tako potpunije, a svijest o tome da smo narod velikih osobnosti obojačena je«, kazao je ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigmanov.

Zbornik o biskupu Kosu naslovljen je po njegovom biskupskom geslu, a nastavak je obilježavanja 100. obljetnice Kosovog rođenja, koje je započeto prošle godine znanstvenim simpozijem.

Izložba iz Vojvodine

Đakovački dio 11. Dana Luke Botića obuhvatio je i polaganje vijenca i paljenje svijeća kod Botićeve grobnice na đakovačkom Gradskom groblju, a u Spomen-muzeju J. J. Strossmayera otvorena je i izložba »150 godina 'Bunjevačkih i šokačkih novina'« u produkciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Kalački kanonik **Ivan Antunović** koji je skupa sa svojim suradnicima pokrenuo *Bunjevačke i šokačke novine* veliku potporu imao je u biskupu **Strossmayeru**, tako da je priređivanje ove izložbe u Đakovu neka vrsta uzvratne zahvalne geste za sve ono što je Strossmayer učinio za bačke Hrvate, naveo je Žigmanov.

»Ciljeve koje je pokretanjem ovih novina Antunović postavio nisu mogli biti ni brzo ni lako ostvareni, ali su zato Antunovićeve aktivnosti ubrzo zasmetale mađarskim građanskim i crkvenim vlastima te ih je morao koncem 1872. i prekinuti izdavati. No, jednom upaljena luč ostavila je svoje svjetlo sve do danas«, kazao je Žigmanov.

Nakon Đakova, program 11. Dana Luke Botića selio je u Bicko Selo, u Brodsko-posavskoj županiji, gdje je održan interdisciplinarni znanstveno-stručni skup: »Valentin Benošić i Bicko selo u kontekstu slavonske i hrvatske književnosti«.

Glavni organizatori programa 11. Dana Luke Botića u Đakovu i Bickom Selu su Đakovački kulturni krug, a suorganizatori su Društvo hrvatskih književnika, Društvo hrvatskih književnika - ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Hrvatsko kazalište u Pečuhu, Udruga povjesničara i baštinika zavičajne starine Slavonije, Baranje i Srijema, Brodski kulturni krug Pannoniae loria i UKUD *Biđani* iz Bickog Sela.

Hina / HR

Vrijedne fotografije iz Monoštora

Na internetskoj domeni www.hrvatisrbija.topoteka.net od nedavno možete pronaći i 105 fotografija iz ovog sela koje svjedoče o životu i povijesti tamošnjih šokačkih Hrvata

Obiteljska fotografija iz 1912.

Munkaši iz 1940-ih

Monoštor je selo u kojem njegovi stanovnici, većinom šokački Hrvati, s velikom ljubavlju čuvaju svoje običaje, govor, nošnju i uopće način života – svoju kulturu. Značajan doprinos tome daje mjesno Kulturno-umjetničko društvo Hrvata *Bodrog* s kojim je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata organizirao prikupljanje i skeniranje starih fotografija za potrebe projekta *Topoteka Baština Hrvata u Srbiji*. Tih, ukupno 105 fotografija iz Monoštora sada su dostupne na ovoj međunarodnoj internetskoj platformi, na domeni www.hrvatisrbija.topoteka.net.

Igranka iz 1950-ih

Svinjokolj iz 1960-ih

Maskenbal svadba iz 1960-ih

Pozivanje svatova iz 1990.

Kako navode u ZKVH-u, tijekom razgovora s vlasnicima fotografija, koji su ih s ljubavlju opisivali, na trenutak smo se u sjećanjima vraćali u vremena kada je šokačka nošnja bila uobičajeni prizor na ulicama Monoštora, kada se iz kavane *Kod Adoša* čuo žamor okupljenog svijeta na igranci, dok cure s majkama odlaze u crkvu na večernju molitvu, kada su *čauši* išli po selu i pozivali u svatove; kada su se snažni monoštorski momci vraćali s Dunava prateći zaprežna kola natovarena ledom za *ledenice*. Tu su i nogometaši NK *Dunav*, lovci, svatovi, zavjetni dan i još puno divnih događaja i priča...

U ZKVH-u pozivaju da na navedenoj domeni, utipkavajući *Bački Monoštor* u pretraživač, istražite pravo kulturno blago koje stanovnici ovoga mjesta čuvaju u svojim obiteljskim zbirkama i sjećanjima starijih.

»Velika hvala **Ivanu Jageru, Petru Pašiću, Josipu Đipanovu, Katici Šeremešić, Adamu Šimunovu, Janji Baša te Marku Čizmaru**, koji su nam nesebično ustupili svoje fotografije i obogatili ih vlastitim opisima. Hvala udruzi *Bodrog* i predsjedniku **Željku Šeremešiću** koji je organizirao sugovornike, a posebna zahvala monoštorskom župniku vlč. **Goranu Vilovu** koji nam je bio domaćin«, navode u Zavodu.

Projekt topoteke *Baština Hrvata u Srbiji*, na kojoj je trenutno objavljeno 597 arhivskih jedinica, predstavlja zajednički pothvat i plod suradnje profesionalne institucije Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, lokalnih udruga kulture, mjesne Crkve i zainteresiranih pojedinaca. Nastavljamo raditi na očuvanju baštine i pozivamo sve koji to žele da se uključe, poručuju iz ZKVH-a.

H. R.

Vinkovačke jeseni u doba korone

VINKOVCI – Ovogodišnje 55. Vinkovačke jeseni bit će održane od 18. do 20. rujna s bitno smanjenim programom i provedbom niza epidemioloških mjera, uz ograničen broj sudionika, posjetitelja i gostiju. Scenarij svečanog otvorenja piše **Marko Sabljaković**, a za program otvorenja bit će angažirani lokalni glumci i KUD-ovi.

U svečanom mimohodu nastupit će 30-tak KUD-ova iz Vukovarsko-srijemske županije koji će do trga biti dovoženi i odvoženi pod posebnim mjerama, izostat će svečane konjske zaprege, a snimateljska ekipa *Vinkovačkih jeseni* običi će KUD-ove diljem Hrvatske koji su trebali nastupiti i predstaviti ih u posebnom video-materijalu.

Bit će postavljen *Slavonski sokak*, no isključivo za prodaju autohtonih proizvoda, bez ugostiteljske ponude kakva je ranijih godina bila uobičajena.

Spomen ploča u Pučkoj kasini, odlazak Kokića i Velikanovića

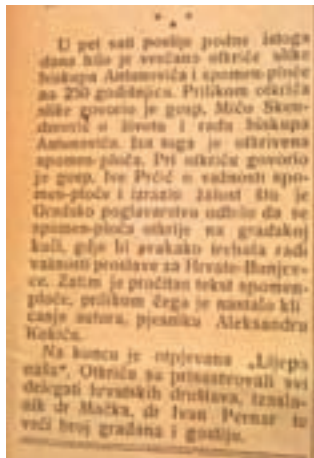
22. kolovoza 1920. – Neven izvještava da je 21. kolovoza održan ispit u subotičkoj Zemljodjelskoj školi na Paliću. Prisutni su bili nadžupan-gradonačelnik **Vranje Sudarević**, senator **Time Vojnić Tunić** i **Albe Malagurski** upravitelj Zemljodjelske škole i školski nadzornik.

22. kolovoza 1929. – Neven javlja da je u Subotici na veliku Gospojinu (15. kolovoza) održano u *Pučkoj kasini* nagrađivanje bunjevačke srednjoškolske omladine. Također javlja da je iz tiska izašla pjesma **Grgura Peštalića** *Dostojna plemenite Bačke...*, koju je priredio upravitelj Državne muške gimnazije **Vasa Stajić**.

22. kolovoza 1983. – *Politika ekspres* u članku *Crkva veliča nacionaliste* osvrće se na književnu priredbu održanu u okviru crkvene Dužijance u Subotici. Piše da su na ovom svečanosti »veličani nacionalisti« (**Jakov Kopilović**, **Ante Jakšić** i dr.).

23. kolovoza 1936. – *Subotičke novine* javljaju da su 15. kolovoza u pet sati poslije podne u prostorijama Pučke kasine u Subotici uz prigodan program svečano otkrivene slika hrvatskog preporoditelja **Ivana Antunovića** i spomen ploča na 250. godišnjicu doselidbe jedne skupine Bunjevaca-Hrvata u Bačku.

23. kolovoza 1940. – Zagrebački dnevnik *Obzor* donosi nekrolog o čuvenom hrvatskom prevoditelju **Isi Velikanoviću**, rodnom iz Šida.

23. kolovoza 1940. – *Bunjevačke novine*, glasilo Jugoslavenske radikalne zajednice, donose kratak nekrolog o prerano umrlom bunjevačkom pjesniku i rodoljubi **Aleksi Kokiću**.

23. kolovoza 1940. – *Subotičke novine*, glasilo rodoljubivih Bunjevaca-Hrvata, donose podulji nekrolog o Aleksi Kokiću iz pera **Albe Vidakovića**.

24. kolovoza 1920. – Neven javlja da se školski nadzornik i upravitelj Šegrtske škole **Matija Išpanović** vratio u Suboticu sa službenog puta u Beograd, gdje je sa ministrom prosvjete **Svetozarem Pribičevićem** razgovarao o školskim pitanjima u Subotici.

24. kolovoza 1920. – Neven javlja da su se njegovo uredništvo i uprava preselili u Batthyány ulicu (danas Dimitrija Tucovića) broj 7-I. kat.

25. kolovoza 1920. – Neven izvještava da će uskoro biti promjenjeni nazivi ulica u Subotici: »Ulice će dobiti skoro nova imena. Na taj način neće nam trebati, da po tri sata tražimo Uredništvo 'Neven'-a i 'Narod'-a.«

25. kolovoza 1939. – *Subotičke novine* javljaju da je 19. kolovoza u Somboru »bez ikakvih vanjskih svečanosti« održano u mjesnoj župskoj crkvi vjenčanje između uglednog odvjetnika, HSS-ovca i mecene **Grge Vukovića** i **Ane Raić**.

26. kolovoza 1919. – Neven javlja da je školski nadzornik **Mijo Mandić** otputovao iz Subotice u Zagreb »da nabavi dovoljno knjiga za školsku godinu«.

26. kolovoza 1938. – *Subotičke novine* javljaju da je odlukom ministarstva prosvjete **Ivan Kujundžić**, honorarni nastavnik subotičke Muške državne gimnazije imenovan za suplenta u istoj gimnaziji.

28. kolovoza 1920. – Neven javlja da se **Matija Evetović**, profesor subotičke gimnazije 29. kolovoza vjenčao u Bačalmašu s **Jelenom Kulešević**, ćerkom **Laze Kuleševića**, posjednika iz Bačalmaša.

28. kolovoza 1930. – Neven javlja da je **Mihovil Katanec**, pravak subotičkih Hrvata, premjestio svoju odvjetničku pisarnu u Jelačićevu ulicu (danas Matka Vukovića) broj 5 pored kapelice sv. Roke.

28. kolovoza 1936. – *Subotičke novine* javljaju da je **Stjepan Ognjanov** održao mladu misu u Baču uz prisustvo roditelja, rođaka i velikog broja mještana.

Televizijska serija *Velika*

Zapadnjački pogled prema Istoku

Serija *Velika* (*The Great*) izdvađa se kao ona o kojoj je svakako moguće reći mnogo toga. U žanru potpuno dramska priča postavljena u satiričnom stilu već u prvih nekoliko minuta pokazuje svoju neobičenost. Priča o **Katarini Velikoj**, kraljici Ruskog kraljevstva koja je došla na prijestolje nakon misteriozne smrti njenog supruga, a kralja **Petra III**. Vrijeme vladavine kraljice Katarine poznato je i kao zlatno doba Rusije, njezine modernizacije i približavanja modernom duhu Europe.

Serija prati 19-godišnju Katarinu koja dolazi u Rusiju nakon udaje. Svojim austrijskim podrijetlom te duhom, ona veoma brzo postaje svjesna kako se nalazi u mjestu u kojem vlada primitivizam, nikakvo poznavanje umjetnosti niti najosnovnijih ljudskih prava. Katarina pokušava izvršiti utjecaj na kralja, ali on ostaje nijem na njene zahtjeve zbog čega ona počne kovati zavjeru protiv svojega supruga.

Satirične razmjere

Ovako mračno postavljena priča ipak svojom estetikom donosi nešto posve drugačije: sve ljudske iskrivljenosti pojačane su do satiričnih razmjera, a režija i stil glume u potpunosti podupiru ovakav stil. Alkoholizam, nasilje, izopačenosti postavljene su tako da u isto vrijeme služe kao satira, skoro pa za podsmjeh, ali autor **Tony McNamara** (inače scenarist nagrađivanog filma *The Favourite* u režiji **Yorgosa Lanthimos**) isto tako prikazuje ljubav i vjeru čovjekovu u boljitak te cjelokupni narativ stoji na kompleksno izgrađenim likovima.

U deset epizoda, koliko prva sezona ima, gledatelji se ne mogu nadati učenjem povijesti iz ove serije jer se, kako i sami

autori ističu na uvodnoj špici, radi o »povremeno istinitoj priči«, dok je sve ostalo ipak filmski narativ koji je sklopljen tako da odgovara prvenstveno filmu, pa tek onda činjenicama iz prošlosti. Ipak, nakon što se naviknemo na skoro pa karikirano intenzivnu zapadnjačku točku gledišta prema Istoku, izuzetno napisani karakteri s ingenioznim glumcima poput **Elle Fanning** i **Nicholasa Hoult**a u glavnim ulogama, te obiljem drugih likova na Dvoru, radi se o seriji koja možda ipak manje govori o Rusiji a više o potrebi čovjeka za znanjem, napretkom i evoluciji.

Kazališna režija

U produkciji HBO i Hulu ovo ostvarenje nam, kao i *Chernobyl*, dolazi na engleskom jeziku, ali naviknuti na različite vrste sadržaja ne može se reći da engleski jezik pravi šum u vjerodostojnosti.

Kada je u pitanju serija *Velika*, posebice je zanimljivo što možemo govoriti o načinu na koji Zapad vidi Istok, o načinu na koji Zapad govori i prikazuje Istok, i sukob između predrasuda »moderne« i isto vrijeme »izopačene« Europe iz očiju Rusa, kao i »primitivnih«, »neobrazovanih« i »krvožednih« Rusa iz kuta Zapada. S druge strane, kada govorimo o struci, govorimo o nevjerovatnoj koreografiji u nekoliko planova tijekom skoro svakog šireg kadra, govorimo skoro o kazališnoj režiji unutar samoga kadra i nevjerovatnoj preciznosti u montaži.

Upravo iz svih navedenih razloga, *Velika* je svakako topla preporuka za publiku. Gledajući ovu seriju ponešto je moguće naučiti, kako o povijesti tako i o trenutku u kojemu sada živimo.

Dejan Prčić

Mladi subotičkog oratorija u Kaštel Novom

Ljetovanje prožeto duhovnošću

Ljetni i zimski oratorij u Subotičkoj biskupiji postali su sastavni dio događanja kada su u pitanju vjeroučenici osnovnoškolskog uzrasta. Godinama unazad oratorij, po uzoru na **Don Bosca**, organiziraju mladi subotičkih župa, a iz Zagreba u Suboticu »donijela« ga je **Vedrana Cvijin**, koja je ovoga ljeta vodila mlade na ljetovanje prožeto duhovnošću.

»Svake godine organiziramo putovanje s animatorima, kao neki vid nagrade za rad, kako na ova dva velika, zimski i ljetni oratorij, tako i na manje subotnje oratorije. To je na neki način uz odmor i formacija za sve nas«, kaže Vedrana Cvijin i pojašnjava kako su proteklih godina gostovali u nekoj salezijanskoj župi, te su tako dva puta posjetili Salezijance u Zagrebu, i jednom su išli u Žepče također kod Salezijanaca.

Svima dobro poznata situacija s epidemiološkim mjerama ove godine donijela je promjenu plana. »Ove godine nismo dogovarali sa Salezijancima nego smo dogovorili boravak u župi sv. Petra apostola u Kaštel Novom, točnije u tamošnjem samostanu kod župnika don **Darija Čorića**, koji nas je izuzetno lijepo primio, kao i župljani na čemu smo im osobito zahvalni. Prijašnjih godina su tamo boravili mladi i obitelji iz drugih subotičkih župa, pa smo ove godine odlučili i mi tamo otići«, kaže Vedrana Cvijin.

Na ljetovanje je išlo 20 mladih iz raznih subotičkih župa koji su aktivni kao volonteri u subotičkom oratoriju, kao i oni mladi koji su aktivni u svojim župnim zajednicama.

Svaki dan su sudjelovali na svetoj misi, predvodili sviranje i pjevanje, imali čitanje i tumačenje Božje riječi, te sudjelovali i animirali pjevanje na euharistijskom klanjanju. Dan prije blagdana Velike Gospe mladi su odjeveni u nošnju nosili Gospinu sliku slupa s domaćinima u marijansko svetište Gospe Stomorijske. Dio mladih čini vokalno-instrumentalni sastav *Ritam vjere*, te su tako u nedjelju povodom vraćanja spomenute slike u crkvu u Kaštel Novom imali prigodan koncert skupa s tamošnjim sastavima *VIS Snagom vjere*, *VIS Anđeli* i župnim zborom.

Tijekom ovoga ljetovanja, koje je trajalo tjedan dana, od 10. do 16. kolovoza obišli su Split, Bol na Braču i gostovali kod Salezijanaca u Postirama, gdje su imali kako tjelesnu tako i duhovnu okrepku.

Bila je ovo svojevrsna nagrada mladima, a po riječima Vedrane Cvijin bio je ovo i povod za druženje, upoznavanje i stvaranje novih prijateljstava, kako među sobom tako i s domaćinima i tamošnjim mladima. Budući da su mladi sami i kuhali, možemo zaključiti kako je za pojedince ovo bilo i životno iskustvo.

Ž. V.

Proštenje na Hrvatskom Majuru

Proštenje na Hrvatskom Majuru bit će slavljeno u nedjelju, 6. rujna, kod Gabričevog križa. Sveta misa počinje u 11 sati.

U susret blagdanima

28. kolovoza – Augustin
29. kolovoza – Mučeništvo Ivana Krstitelja
31. kolovoza – Josip iz Arimateje, Nikodem
3. rujna – Grgur Veliki
5. rujna – Majka Terezija
7. rujna – Marko Križevčanin
8. rujna – rođenje BDM – Mala Gospa

Proštenje na Bunariću - otkazano

Najavljivana trodnevica i samo proštenje na Marijanskom svetištu *Bunarić* otkazano je zbog epidemioloških mjera.

Svetište je svakodnevno otvoreno, a lik Majke Božje je trajno u njemu. Tko želi doći pomoliti se, biti u tišini i miru, ima mogućnost boravka u ovome svetištu uz pridržavanje epidemioloških mjera.

Pomjeraju se večernje svete mise

Večernje svete mise u subotičkoj katedrali, počev od 1. rujna, počinjat će u 18 sati i tako će biti sve do 30. travnja naredne godine.

RADIO MARIJA

NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
PLANDIŠTE	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

U križu je spasenje

Isus je svojim navještajem i čudima izazivao divljenje u narodu. Mnogi su ga nasljedovali prepoznavši u njemu, u najmanju ruku proroka. Dvanaestorica su, također, znala da njihov Učitelj nije poput drugih učitelja. No, kako je raslo divljenje u narodu, tako je rastao i gnjev farizeja i pismoznanaca. Isus je znao, bližio se čas ostvarenja volje Očeve. I kao što su učenici imali privilegij saznati tajnu njegove osobe otkrivenu po Petru, da je on Krist, tako sad imaju privilegij saznati kakav je kraj njegova poslanja (usp. Mt 16, 21-27). No, privilegij uvijek nosi sa sobom obveze, osobito to vrijedi za Isusove učenike.

Krist mora umrijeti

Polako se bližilo vrijeme konačnog ispunjenja volje Božje. Narod se oduševljavao Isusom, njegovim riječima i djelima, sve više ljudi ga je nasljedovalo. No, rastao je i bijes farizeja i pismoznanaca zbog kritike njihove dvoličnosti. Stoga evanđelist zapisuje: »Otada počne Isus upućivati učenike kako treba da pođe u Jeruzalem, da mnogo pretrpi od starješina, glavarova svećeničkih i pismoznanaca, da bude ubijen i treći dan da uskrsne« (Mt 16,21). »Otada« znači od trenutka kada je Petar u Isusu prepoznao Krista. Kad su, dakle, učenici bili upućeni uistinu o Isusovom identitetu, na temelju koje su jasnije mogli sagledati sve što ih je učio i što je u narodu činio, bilo je vrijeme da ih uputi i u tajnu svoje smrti. Međutim, oni ipak ne shvaćaju njegove riječi. Razumjeli su da je on Krist, ali ne mogu razumjeti da Krist mora trpjeti i umrijeti, jer to se kosilo s mesijanskim očekivanjima Izraelaca. I kao što ga je prvi priznao Kristom, Petar sada opet nastupa ispred svih apostola: »Bože sačuvaj, Gospodine! Ne, to se tebi ne smije dogoditi!« (Mt 16,22). U ovim riječima ogleda se razmišljanje svih Isusovih učenika, Petar kao da je njihov glasnogovornik. One su izraz učeničkog nerazumijevanja Isusovog poslanja. Razumjeli su samo dio, za ostalo još nisu spremni. Isusova reakcija na Petrove riječi djeluje suviše oštro: »Nosi se od mene, sotonu! Sablazan si mi jer ti nije na pameti što je Božje, nego što je ljudsko« (Mt 16,23). No, one su za njega bile kušnja kao ona koju je imao u pustinji, Sotonin pokušaj da ga odvraća od ispunjenja Božjega nauma.

Od toga trenutka novi sadržaj dobiva Isusov život, ali i nasljedovanje učenika. Do tada ići za Isusom značilo je biti u njegovoj blizini, slušati njegovu riječ, a od tada znači i dijeliti njegovu sudbinu: »Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka ide za mnom. Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga, a tko izgubi život svoj poradi mene, naći će ga« (Mt 16,24-25). Ove riječi učenici će shvatiti nakon uskrsnuća, kada su se zbog vjernosti svome poslanju susreli s odbacivanjima i progonima.

Nasljedovanje

Isusove riječi o prihvaćanju križa i nasljedovanju stavljaju pred nas kao kršćane veliku odgovornost. U svijetu u kojem je sve podređeno uživanju, tko je spreman na žrtvu i odricanje? Ljudi su se spremni žrtvovati i odricati za svoju djecu, ali za Boga, kojega smještaju u kategorije apstraktnog, teško da bi netko podnio kakvu žrtvu. Kršćanske vrednote rijetkima su životni program zbog kojega bi ugrozili pogodnosti koje nudi svijet ako te vrednote odbacimo. Prigriliti križ nije popularno, jer sve češće se zaboravlja da život nije samo ovo ovdje na zemlji nego da postoji vječnost. Živjeti za vječnost je živjeti grleći križ, no to je suviše teško. Zato je popularnije živjeti za ovaj svijet, jer to pruža trenutnu ugodnost. Svijet je uvijek tako živio, a kršćani se sve više suoobljučuju svijetu i, odbacivanjem križa, odbacuju vječnost. Izgubiti život za Isusa ne znači umrijeti nego prevrednovati svoje prioritete u svjetlu njegova nauka, znači reći svijetu »Ne!«, po cijenu užitka i profita.

»Doći će, doista, Sin Čovječji u slavi Oca svo- ga s anđelima svojim i tada će naplatiti svakomu po djelima njegovim« (Mt 16,27). Ove nas Isusove riječi upozoravaju da naš rad i trud ne smijemo usmjeravati prvenstveno na stjecanje materijalnog, jer naplata kada on dođe neće biti u novcu. Njemu neće biti važno koliko smo zaradili. Raditi trebamo na sebi, izgrađivati svoju osobnost u svjetlu njegovog nauka, činiti dobro i ljubiti bližnje, jer jedino to ima vrijednost pred Bogom. Stoga trebamo što prije prigriliti križ i ići za Isusom, jer ne znamo kada će se dogoditi susret s njim. Mi smo oni koji trebaju biti sol zemlje i svjetlo svijeta, da svojim djelima privučemo i druge, te i oni počnu živjeti s Kristom.

Najbolji učenici cjelovite nastave na hrvatskom jeziku školske 2019./20. godine – srednja škola

Radom do uspjeha

Među najboljim učenicima cjelovite nastave na hrvatskom jeziku našli su se i srednjoškolci. Neki su svoj uspjeh postigli marljivim radom u školi, a neki radom u izvannastavnim aktivnostima. Imena koja slijede mogu biti primjer mlađim generacijama.

Prvi razred

Nikola Stipić – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – natjecanje iz engleskog jezika *Hippo* plasman na drugu razinu.

Dario Vojnić Hajduk – Politehnička srednja škola, Subotica – Čitanjem do zvijezda – regionalna i nacionalna razina u kategoriji multimedijских uradaka.

Luka Mrkaljević – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – natjecanje *Čitanjem do zvijezda* – šesto mjesto kada se gledaju Srbija i Hrvatska, a prvo mjesto u Srbiji.

Drugi razred

Leona Matković – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – uspjeh 5,00; školsko natjecanje iz engleskog jezika *Hippo*.

Lucija Ivković Ivandekić – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – uspjeh 5,00.

Anastasija Starčević – Medicinska srednja škola, Subotica – uspjeh 5,00.

Sara Vuković – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – Smotra recitatora općinska razina.

Treći razred

Marija Dulić – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – uspjeh 5,00.

Kristina Crnković – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – uspjeh 5,00.

Tomislav Ivanković – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – uspjeh 5,00.

Josipa Dulić – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – Čitanjem do zvijezda regionalna i nacionalna razina.

Josipa Kujundžić – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – Čitanjem do zvijezda regionalna i nacionalna razina.

Dražen Vidaković – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – Čitanjem do zvijezda regionalna i nacionalna razina.

Zdenko Ivanković – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – Čitanjem do zvijezda regionalna i nacionalna razina.

Četvrti razred

Martina Buljović – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – uspjeh 5,00.

Matin Anđela – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – uspjeh 5,00.

Dino Avdić – Politehnička škola, Subotica – uspjeh 5,00.

Danijel Kujundžić – Gimnazija *Svetozar Marković*, Subotica – Čitanjem do zvijezda regionalna i nacionalna razina.

Svi navedeni podaci dobiveni su od Hrvatskog nacionalnog vijeća – odbora za obrazovanje na temelju predanih lista koje su dostavile škole i odjeljenski starješine.

Ž. V.

Kandidati za učenika generacije hrvatskih odjela i nagradu crvena kravata

Uspjesi hvale vrijedni

Među troje najboljih učenika cjelovite nastave na hrvatskom jeziku, kada je u pitanju osnovna škola, plasirali su se: **Petar Pećerić, Marija Milodanović i David Kozma**. Tko će od njih troje biti proglašen za najboljeg učenika hrvatskih odjela i dobitnik *crvene kravate*, koja će ove godine biti dodijeljena četvrti puta, odlučit će prosudbena komisija. Komisiju, kako bi sve bilo regularno čine predstavnici osnovnih škola u kojima postoji nastava na hrvatskom jeziku. Kako je pojasnila asistentica u obrazovanju HNV-a **Nataša Stipančević**, postoji bodovna lista temeljem čega se boduju osvojene diplome i uspjesi na kraju sva četiri viša razreda osnovne škole.

Nagrada *crvena kravata*, kao i druge nagrade za najbolje učenike bit će dodijeljena početkom rujna.

Sva tri kandidata su tijekom osnovnoškolskog obrazovanja postigli izuzetne rezultate na najvišim nivoima natjecanja, te tako pronijeli glas o svojim školama, o nastavi na hrvatskom jeziku, ali i o sebi samima.

Sva natjecanja su ostvarena u periodu od petog do osmog razreda osnovne škole.

Petar Pećerić, OŠ *Matko Vuković*, Subotica – uspjeh 5,00;

2016./17.: matematika *Klokan bez granica* – sudjelovanje; natjecanje iz engleskog jezika – *Hippo* – preliminarni nivo; Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku – pohvala; hokej na ledu – općinsko natjecanje, proglašen za najboljeg igrača 2017. godine.

2017./18.: matematika *Klokan bez granica* – sudjelovanje; općinsko natjecanje iz matematike – pohvala;

2018./19.: matematika *Klokan bez granica* – sudjelovanje; okružno natjecanje iz hrvatskog jezika – II. mjesto; republičko natjecanje iz hrvatskog jezika – I. mjesto; hokej na ledu, državno natjecanje – I. mjesto;

2019./20.: hokej na ledu – državna razina, proglašen za najboljeg igrača u Szegedi *Hoki klubu* Tisza Volán Szeged; dobitnik je Pokrajinske nagrade za mlade talente »Talenti 2019.« za osvojena prva mjesta na republičkim i međunarodnim natjecanjima.

Petar je upisao hrvatsku gimnaziju HOŠIG u Budimpešti, gdje na preporuku trenera hokejaškog kluba iz Segedina na-

stavlja trenirati hokej, te igrati za Kanadai magyar *Hokiklub*, za koji je, kako je rekao oduvijek želio igrati.

Marija Milodanović, OŠ *Vladimir Nazor*, Đurđin – uspjeh 5,00;

2016./17.: općinsko natjecanje iz biologija – II. mjesto; Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku.

2017./18.: Likovni natječaj – I. mjesto; *Čitanje ne dolazi u pitanje* – sudjelovanje na nacionalnom kvizu.

2018./19.: Smotra recitatora na hrvatskom jeziku – općinska razina; okružno natjecanje iz hrvatskog jezika; republičko natjecanje iz hrvatskog jezika – III. mjesto; općinsko natjecanje iz biologije – sudjelovanje; Eko kviz *Lijepa naša* – sudjelovanje na republičkoj razini; međuškolsko natjecanje *Čitanjem do zvijezda* – III. mjesto;

2019./20.: sudjelovanje na republičkoj smotri kratkog đачkog filma *Filmić*.

Marija je proglašena za učenicu generacije osnovne škole i također je upisala željenu srednju školu, opći smjer u Gimnaziji *Svetozar Marković* u Subotici.

David Kozma, OŠ *Matko Vuković*, Subotica – uspjeh 5,00;

2016./17.: matematika *Klokan bez granica* – sudjelovanje; općinsko natjecanje iz matematike – III. mjesto; okružno natjecanje iz matematike – II. mjesto; engleski jezik *Hippo* – preliminarni nivo.

2017./18.: matematika *Klokan bez granica* – sudjelovanje; općinsko natjecanje iz matematike – III. mjesto; okružno natjecanje iz matematike – III. mjesto; natjecanje iz engleskog jezika *Hippo* – preliminarni nivo; natjecanje iz engleskog jezika *Hippo* – polufinale.

2018./19.: matematika *Klokan bez granica* – sudjelovanje; općinsko natjecanje iz matematike – pohvala; okružno natjecanje iz hrvatskog jezika – I. mjesto; natjecanje iz engleskog jezika *Hippo* – preliminarni nivo; natjecanje iz engleskog jezika *Hippo* – polufinale.

2019./20 godina: općinsko natjecanje iz matematike – III. mjesto, okružno natjecanje iz matematike – pohvala; natjecanje iz engleskog jezika *Hippo* – preliminarni nivo; općinsko natjecanje iz engleskog jezika – III. mjesto; literarni natječaj *Dječji svetosavski dani*, općinska razina – pohvala.

David je proglašen za učenika generacije osnovne škole, a s izuzetnim uspjehom i uz dodatne pripreme za prijemni ispit upisao je IT smjer u Gimnaziji *Svetozar Marković* u Subotici.

Ž. V.

RECEPT NA TACNI

Slane krafne sa sirom

Čak i kad je jedan djedin prijatelj ubacio šećer u juhu od rajčice, bilo mi je jasno da jela ne moraju biti onakva kakva smo navikli da budu. Jasno mi je da ove dodatke određuju narodi i njihove tradicionalne kuhinje, ali se ovog puta ne bavim time. Interesantnije mi je što ne mora sve biti onako kao što očekujemo. Zapravo, to s očekivanjima je otežavajuća okolnost, bez očekivanja bi sve bilo puno jednostavnije, a čini mi se i sretnije.

Svakako neću govoriti o životnim očekivanjima nego ću u ovom dijelu prekršiti svoja uvjerenja, ali i svoje vještine kada su u pitanju krafne. Oduzimam im moju omiljenu kombinaciju džema, i kasnije dodan *eurocrem*, i ubacujem sol i feta sir. Ovoga tjedna pripremamo slane krafne sa sirom.

Potrebno: 1 kvasac / 1 dl mlijeka / 3 jaja / 500 g feta sira / 2 dl ulja / 180 g jogurta / žličica soli / žličica limunovog soka / 1 prašak za pecivo / 1 kg brašna / ulje za prženje.

Usitniti kvasac u 1 dl toplog mlijeka i 1 dl tople vode i ostaviti da se dignu. Umutiti jaja, pa dodati feta sir, ulje, kiselo mlijeko, sol i dobro promiješati. Zatim dodati pola brašna, prašak za pecivo, limun i kvasac te ručno promiješati. Postupno dodati ostatak brašna dok se ne dobije masa koja se ne lijepi za ruke. Gotovo tijesto ostaviti u hladnjak da odstoji sat vremena. Hladno tijesto razvaljati valjkom, a zatim čašom napraviti krugove za krafne i spustiti ih u vruće ulje. Kad se jedna strana isprži, okrenuti krafnu na drugu stranu. Pečene krafne rasporediti na salvete da upiju masnoću. Poslužiti ih tople s kiselim vrhnjem, vrhnjem, nasjeckanim rajčicama ili bilo čime što se dobro slaže s ovom kombinacijom. Iskreno, bili su divni čak i bez ičega. Ok, priznajem, dodala sam malo češnjaka. Dobar tek!

Gorana Koporan

Nastanak naselja vrtova

Prva karta Subotice s ucrtanim (novim) gradskim kvartovima istočno od željezničke pruge nastala je 1928. godine (na fotografiji je dio karte s tri nova kvarta). Do tad su karte grada, uključujući i onu iz 1921. godine, prikazivale teritorij do pruge, a s druge strane pruge bili su obilježeni Segedinski, kasnije Palički vinogradi. Na to se područje grad proširio između dva svjetska rata.

Duž Segedinskog puta i uz prugu već je postojala industrijska zona, kao i manja radnička naselja, ali je regulatorna osnova ovog područja (plan ulica i placeva za gradnju) napravljena 1924. godine, a prihvaćena od Proširenog Senata Grada u studenom 1925. godine i upućena na javni uvid na 30 dana. Regulacijom područja istočno od pruge nastala su tri nova kvarta, deveti (danas Željezničko naselje), deseti (Kertvaroš) i jedanaesti (Novi grad). U to vrijeme postavljene su i osnove »naselja vrtova«, jer je za većinu novih ulica, nabrojanih u popisima, propisana izgradnja kuća s predbaštama. Već su postojale kuće s fasadama na uličnim regulatornim linijama, izgrađene ranije u manjim dijelovima ovih novih naselja, no novootvorene ulice u dotadašnjim vinogradima bile su isplanirane za prizemne obiteljske kuće s prostorom za predbašte u širini od četiri metra od ograde, tj. ulične linije. Tako su nastale lijepe i zanimljive zelene ulice, s puno svjetla oko kuća, a tradicija uređenih travnjaka i održanih vrtova sačuvana je i danas.

Iako je proces planiranja izgradnje čitavog područja 1925. godine još u tijeku, Subotičani podnose molbe za izdavanje građevinskih dozvola, koje su sačuvane u Povijesnom arhivu Subotice: **Luka Neorčić, Dezső Csík, Antun Vojnić, Pajo Gabrić...** Kuće, ipak, nisu tako brzo nicala, jer je za poneke dozvola za useljenje zatražena poslije dvije-tri godine. Do 1928. godine ulice u kojima se najviše gradilo dobile su svoja imena, što se vidi i na karti iz spomenute godine.

Izvorna folklorna skupina iz Starčeva

Kulturno-umjetnički amaterizam svoju ekspanziju je na našim prostorima doživio u vrijeme Drugog svjetskog rata i nakon njega. Smatra se da je obnova amaterizma u narodnooslobodilačkoj borbi zapravo predstavljala određeni vid kulturne revolucije koja se tada događala skupa s onom političkom. Poslije rata diljem Jugoslavije s radom započinju kulturno-prosvjetne zajednice, a osnovan je i Savez kulturno-umjetničkih društava. U socijalističkoj Hrvatskoj ovakva krovna organizacija nastaje već 1948. godine. Od 1955. do 1983. ona djeluje pod nazivom Prosvjetni sabor Hrvatske, pa biva preimenovana u Kulturno-prosvjetni sabor Hrvatske, da bi 1991. ponijela ime Hrvatski sabor kulture. On danas oko sebe okuplja brojne folklorne i plesne ansamble, izvorne folklorne i pjevačke skupine, kazališne, likovne i literarne družine, pjevačke zborove te puhačke i tamburaške orkestre. Ima više od 80 tisuća članova.

U Starčevu je kulturno-umjetnički ansambl Doma kulture nastao pedesetih godina prošloga stoljeća. Zalažanjem ravnatelja ove ustanove i kulturnih djelatnika iz Pančeva koji su prepoznali vrijednost bogatog folklornog naslijeđa starčevačkih Hrvata, ono je otrgnuto od zaborava na način da je uvršteno u repertoar izvorne skupine. Nju su činili mještani, amateri koji su od svojih predaka naučili pjevati, plesati, svirati tambure i gajde. Zlatno doba ove stare folklorne postave trajalo je tijekom sedamdesetih i osamdesetih godina kada je Domom kulture u Starčevu upravljao **Vidimir Jelesijević**. Putovali su i nastupali diljem Jugoslavije i regije, a osobito su zapaženi bili na Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu.

Neke od njihovih izvedbi su snimljene i sačuvane, te je taj materijal korišten da 2012. godine starčevačke pjesme, plesovi i tradicionalni kostimi ponovno budu oživiljeni od KUD-a *Horvati* iz Zagreba. Repertoar s kojim su Starčevci inače nastupali bio je doista raznolik. Naime, fotografija koju objavljujemo uslikana je 10. svibnja 1990. na koncertu izvorne narodne glazbe u Galeriji SANU u Beogradu. Bio je to jedan od posljednjih javnih nastupa izvorne folklorne skupine iz Starčeva čiji dobar dio članova

danas, nažalost, više nije među živima. Uvidom u originalni program koncerta s popisom izvođača i pjesama doznajemo da su se te večeri u Beogradu publici predstavili **Mara Radočaj, Janja Ljubojević, Matilda Forai, Roza Restak, Biljana Rajković, Ana Mesert, Gizela Restak, Kata Cvejić, Kata Majetić, Marija Fest, Kata Radočaj, Petar Gerdić, Toma Mesert, Nikola Radočaj, Miroslav Jakovljević, Stevica Restak, Luka Rajković,**

Nedeljko Nedić, Blagoje Putnik, Dušan Mihajlov, Željko Radočaj, Zlatko Radočaj, Radomir Purkar, Dragan Dimitrijević, Miodrag Brajković, Čeda Arsovski, Dragan Živanović, Petar Mladenović i Tomislav Žalac. Dio repertoara bile su pjesme pjevane tijekom rada u vinogradu poput *Sadio Pajo vinograd*, pjesme s prela *Lake, lake, prolake, Šetala se lepa Mara*. Tu su bile i sjedilačka vinska pjesma *Škripi đeram, ko je na bunaru*, astalske *Ej, čija frula ovim šorom svira, Gde ćeš biti lepa Kajo da doveče ti dođem*, svatovske *Jabuke su prerodile, Sad moj dragi tumara po mraku da bi mene naš'o na sokaku*, nekoliko bečaraca, tamburaških pjesama i jedna zdravica. Osim spomenutih, tom su prigodom bile izvedene i pjesme uz igru i prатnju tamburaša kao što je *Sedi golub na jeli, Al' su lepe starčevačke seke, Madžarac, Sirotica i Staračko*. Kao odgovorni za pripremu programa potpisani su **Ana Matović i Dobra Putnik.**

Dalibor Mergel

Snimanje Smotre dječjih pjevača i zborova

Izvanredna godina – izvanredna Smotra

Ovogodišnja Smotra dječjih pjevača i zborova ostat će zapamćena kao »posebna«. S obzirom na svima poznatu situaciju i učestalo mijenjanje epidemioloških mjera, članovi Hrvatske glazbene udruge *Festival bunjevačkih pisama* donijeli su odluku kako će ovogodišnja Smotra, XVI. po redu, biti održana online.

Ove godine izostat će nastup u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, no Smotra će biti premijerno prikazana 6. rujna s početkom u 19 sati na Televiziji K23, na Facebook profilu udruge, kao i na Youtube kanalu udruge, te će se moći pogledati diljem svijeta.

Pozitivno iskustvo

»Pored svih izvanrednih mjera, odlučili smo Smotru dječjih pjevača i zborova održati online, i time nastaviti njen kontinuitet. Djeca su se pripremala i jednostavno nismo mogli dozvoliti da dođemo u situaciju da Smotru ne možemo održati. Naši izvođači limitirani su osnovnom školom, i solisti koji su osmi

razred, po našem pravilniku, više ne bi mogli nastupati na Smotri«, kaže dopredsjednik HGU *Festival bunjevačkih pisama* **Vojislav Temunović**.

Pripreme za snimanje tekle su po uobičajenom redoslijedu. Nakon odabira skladbi i izvođača slijedilo je raspisivanje nota i uvježbavanje dječjeg tamburaškog orkestra, koji je uvježbala i njime ravnala prof. **Mira Temunović**. Slijedilo je studijsko snimanje svih skladbi u instrumentalnoj izvedbi, a nakon toga je svaki solist snimio audio snimku. Vizualno snimanje sa svim izvođačima urađeno je 25. kolovoza u dvorištu etno salaša *Balažević* u Tavankutu, te sada slijedi montiranje snimljenog materijala.

»Za sve nas, a osobito za djecu, ovo je bilo jedno novo iskustvo. Drugačije od onoga što smo naviknuli, ali smo uvidjeli da ni ovo nije loše, mada kontakt s publikom nitko ne može nadomjestiti. Na mjere ne možemo utjecati, ali im se možemo, točnije moramo prilagoditi«, pojašnjava Temunović.

Ono što se neće vidjeti na snimci, a što je posebno kod ove Smotre, jeste radost djece. Druženje, pripremanje, vježbanje, odlazak na probu, dotjerivanje za snimanje i jedno novo iskustvo

svima. Sada su svi imali priliku vidjeti kako izgleda snimanje i ono što se obično ne vidi na malim ekranima. Ne samo tamburaši i solisti, nego su to iskusili i voditelji Smotre, koji su također djeca. Kako bi Smotra bila kompletna, nisu izostali ni darovi za svakog izvođača ponaosob.

Po riječima Temunovića i *Festival bunjevački pisama*, koji se planira za kraj rujna, bit će u ovome duhu, no, o tome u nekom od narednih brojeva.

Dojmovi sudionika

»Ove godine sam prvi puta nastupala na Smotri. Sve je bilo drugačije, zapravo pomalo čudno, ali zanimljivo. Prvo smo snimali glas, a onda smo snimali sve i s kamerama. Zanimljivo mi je što ćemo se od doma moći gledati«, kaže **Petra Ivković** učenica 5. razreda OŠ Matko Vuković, Subotica.

»Ove godine sam nastupala drugi puta, pivala sam pismu *Hajd' na rogalj momče*. Počela sam pivat davno i to volim. Bilo je lijepo. Drugačije«, kaže **Katarina Vukadinović** učenica 2. razreda OŠ Ivan Milutinović, Subotica.

»Drugi puta sam na Smotri, a volim pjevati. Moj tata Martin me uči«, kaže **Matej Vojnić Mijatov** koji će sada krenuti u prvi razred OŠ Matija Gubec u Tavankutu.

»Već sedam godina sviram u orkestru, a kao vokalna solistica nastupala sam posljednjih pet godina. Ove godine izabrala sam pjesmu *Nane moja*. Ovogodišnja Smotra je drugačija i opuštenija. Nismo imali tremu, jer smo znali da ako netko pogriješi, možemo stati i snimati ponovno. Zanimljivo je bilo i ovo iskustvo«, kaže **Lucija Horvatski** učenica 8. razreda OŠ Matko Vuković, Subotica.

»U dječjem tamburaškom orkestru sviram šest godina, a prošle godine za *Festival bunjevački pisama* sam prvi puta svirao i u velikom festivalskom orkestru. Tako će biti i ove godine. Za ovogodišnju Smotru odabrao sam pjesmu **Zvonka Bogdana** *Dunav teče niz panonske ravni*. Što se tiče snimanja ovogodišnje Smotre, sve je bilo nekako lakše i bilo je zanimljivo, iako nam fali publika«, kaže **Matija Ivković Ivandekić** učenik 8. razreda OŠ Ivan Milutinović, Subotica.

»Već osam godina sviram tamburu u Muzičkoj školi u Subotici, a godinama sam i član Dječjeg, te od nedavno i velikog tamburaškog orkestra HGU *Festival bunjevački pisama*. Ove godine sam kao solistica nastupala posljednji put na Smotri, a pjevala sam pjesmu *Ne dam da mi moje gaze*. Ova Smotra je definitivno drugačija. Morali smo se priviknuti na sva snimanja, ali ujedno smo se i družili, pa nam je bilo dobro. Sve je nekako duže trajalo nego prijašnjih godina, ali svakako je ovo bilo jedno pozitivno iskustvo«, kaže **Iva Molnar**, učenica 8. razreda OŠ Matko Vuković Subotica.

Kako biste imali potpuni doživljaj ove Smotre, preporučamo da 6. rujna pogledate po čemu je ovogodišnja Smotra izvanredna.

Hrckov spomenar

ZOVEM SE: **Josipa Ivanković Radak**

IDEM U ŠKOLU: OŠ Ivan Milutinović, Subotica – 3. razred

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: za sad nemam

VOLIM: crtati

NE VOLIM: kad netko laže

U SLOBODNO VRIJEME: volim šiti lutkama odijela

NAJ PREDMET: likovna kultura

KAD ODRASTEM ŽELIM BITI: krojačica

Too optika

DR. TÓTH

551-045

Subotica, kod glavne pošte.

Povoljno prodajem uramljene slike svjetskih majstora. Informacije na mobitel: 062-868-79-64.

Prodajem strug. Informacije na mobitel: 063-890-42-95.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga. Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Prodajem salaš na Mirgeškom putu, 4 km od grada, nova gradnja, sve od čvrstog materijala, trofazna struja, bunar 50 m, dvije kupaonice, tri štale, svinjci, dvije garaže. Tel.: 064 247-09-49.

Primam u radni odnos zubnog tehničara s iskustvom u Županji, R. Hrvatska. Smještaj osiguran. Informacije na tel.: 00385-95-366-17-67.

Prodaje se građevinska parcela površine 844 m² za gradnju stambenog objekta, Mali Radanovac, Ulica Heroja Pinkija. Tel.: 063/551-871.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 544-92-20; 064 280-84-32.

Prodaje se kuća u centru sela Golubinci, Šimanovačka 14, na parceli 796 K. O. Golubinci koja s parcelom 797 čini jednu cjelinu – plac u građevinskom području, ukupne površine 25a i 14m². Dragan 063-509-902.

Prodaje se poljoprivredno zemljište oko 2,5 km južno od sela Golubinci površine 42 a i 73 m², parcela broj 7138 K. O. Golubinci. Dragan 063-509-902.

Prodaje se elevator, plug leopard dvobrazni, špediter, auto lada samara (i krovni nosač i auto prikolica trabanta), motor. Tel.: 024/528-682.

Roleri i starinska kolijevka, ormari, kreveti, viran-goši, stol, stolice, bunjevačka ruha, marama, pregače i sl. Tel.: 024/532-570.

Dvobrazni plug 14, roleri, bunjevačka ruha, papuče, marama i slično, starinska kolijevka. Tel.: 024/528-682.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomjesečnog djeteta i pripomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem garsonjeru u centru Subotice. Tel.: 065 6081194.

Izdaje se u arendu – zakup poljoprivredno zemljište oko 2,5 km južno od sela Golubinci, površine 42 a i 73 m², parcela broj 7138 K. O. Golubinci. Dragan 063/509-902.

Hitno i povoljno prodajem kuću u Subotici, 107 m². Tel.: 064 18-39-591.

Hitno i povoljno prodajem zemlju u Subotici, 1 h 6 ari. Tel.: 064 18-39-591.

Povoljno prodajem dvosobnu kuću u Mičurinovoj 22, Subotica. Informacije na mobitel: 066-555-49-61.

Prodaju se: dunje, dvije nekoristene perne punjene novim sitnim guščijim perjem i auto Lada Samara '90. (200 eura). Tel.: 024 532570

Prodaje se pneumatska 4. redna sejačica 2016. g. iz Agrije, elektronska sjetva (tri para ploča za kukuruz, suncokret i soju), Lada Samara 90 (150 eu), špediter (150 eu), starinski ormari i sl. Tel.: 024/532570 ili 0600532570.

Prodaje se peč za etažno grijanje na čvrsto gorivo Podvis Knjaževac 30 kw. Tel.: 024 528682.

Temeljem članka 102. stavak 2. i 3. Zakona o zaposlenima u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave (»Službeni glasnik RS« br. 21/2016, 113/2017 i 95/2018) i na temelju članka 35. Odluke o Gradskoj upravi Grada Subotice (prečišćeni tekst) (»Službeni list Grada Subotice« broj 18/17, 30/17 i 5/20) načelnica Gradske uprave objavljuje

OBAVIJEST O JAVNOM NATJEČAJU

Obavještavaju se svi zainteresirani kandidati da je Gradska uprava grada Subotice dana 28. 8. 2020. raspisala javni natječaj za popunu slobodnih izvršiteljskih radnih mjesta. Natječaj je objavljen na internetskoj stranici Grada Subotice: http://www.subotica.rs/index/pagelist/lg/cp/id_page_node/63

NAČELNICA GRADSKJE UPRAVE
Marija Ušumović Davčik, master pravica

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi koji VAŽI DO 1. 9. 2020.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga CroArt prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, prodaje slike svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4, radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

INTERNET + TELEVIZIJA + TELEFON

Astra
Telekom

STANDARD
MIX PAKETI

024 555 765

Karadordev put 2, Subotica
www.stratelekom.com

AUTOR KRISTIJAN SEKULIĆ 20	UKUPNA RAZLIČITOST ŽIVOTNIH UVJETA	PUŠKA NA KREMEN IZ 16. STOLJEĆA	OTOK U HRVATSKOJ	APPLICATION PROGRAMM INTERFACE	JEDNO HRVATSKO PREZIME U SREDNJOJ BOSNI	NASELJE U ITALIJ	NEUE ZUERCHER NACHRI- CHTEN	FR. BREND LUKSUZNE ROBE CHRISTIAN...	GRAD U NIZO- ZEMSKOJ	OBRATATI SE, OKRETATI SE OKO SVOJE OSE, KRUŽITI
POZNATI BREND PROIZVOD. OBUČE										
VRSTA TALIJANSKE PIZZE										
NEODREĐEN- STRAH, UZNEMITRE- NOST										
SOFTVERSKA PLATFORMA				REG. OZNAKA ČAČKA JOCKER			AMERIČKA KOMPANIJA IZ INDIANE DREVNI GRAD U AZIJ			
OFARBANA, OBOJENA								HRVATSKA		
AUTONOM. UNDER WATER VEHICLE				KINESKI LONAC OD LJEVANOG ŽELJEZA				ELECTRONIC ARTS KISIK		
ŠVICARSKI CENTAR ZA REUMATO- LOGIJU				3. SAMOGL. VENEZUEL. MISS SVIJETA 2011 GODINE SARCOS		THE ALCOHOL AND OTHER DRUG TREATMENT				
OVDJE (NUEM.)			ČEST SUFIKS PREZIMENA AM. HOTEL AND LODGI, ASSOCIATION			NJEMAČKA SLOVENSKI PROIZVODAC ŠKOLSKOG PRIBORA		EMPLOYM. INSURANCE MORSKA ŽIVOTNJA		
	AMERICAN PSYCHOLOG. ASSOCIATION	ANTUN VRDOLJAK FILE FORMAT			AUSTRIJA REGISTAR. OZNAKA POGOĐENICE		SIMBOL ZA OTPOR U FIZ. LIGA URUGUAYANA DE BASKETBALL		PERZISKI RATNIK PLAVE KOŠE U MITOOGIJ ZAAL	ITALIJA
OTOČJE, LANAC ILI GRUPA OTOKA (JMN.)										
HRDINA NA LASTOVU DOBAR DRUG PRIJATELJ (BOS.)										PRVO SLOVO
					UZANI POJAS KOPNA UZ VOĐENJU POVRŠINJU					

RJEŠENJE
 VODORAVNO: SALAMANDER, TRAPIZZINO, AKSIJZOST, NET, ČA, RCI, OBOJENA, HR, AUV, VOK, EA, RZO, I, AODT, DA, IČ, D, EI, AV, A, R,
 ARHIPELAZI, PALAGRUŽA, JARAN, OBALA
 OKOMITO: J, STANDARD, APA, ARKEBUZA, RAR, LASTOVO, AHLA, API, J, IVIAN, MIOČEVIĆ, PG, AZZAN, AERO, NZN, AKAD, LUB, DIOR, O,
 RAŽA, ENSCHENEDE, ZAL, ROTTIRATI, I, A

Nogomet Srpska liga Vojvodina

Vratari skinuli po penal

VRŠAC – S prvog ovosezonskog gostovanja *Bačka 1901* se vratila s punim plijenom. Pred praznim gledalištem u Vršcu Subotičani su jednim zgoditkom u mreži OFK *Vršca*, rezultatom 0:1 (0:1), osvojili tri vrijedna boda. Utakmicu su žustrije otvorili domaćini, pa su u prvih 20 minuta stvorili dvije odlične prigode za prednost. Kako u nogometu biva, gosti nakon toga uspostavljaju ravnotežu i sve opasnije napadaju. U 30. minuti propustili su idealnu prigodu. Opravdano dosuđen penal nije realizirao **Mezei**, domaći vratar je obranio njegov udarac. Minutu kasnije iskupio se idealnim centaršutom iz slobodnjaka, a **Šljivčanin** je s pet metara prosljedio loptu u mrežu domaćina. Ispostavilo se da je tim pogotkom postavljen i krajnji rezultat utakmice. U nastavku se igralo prilično živo, uz blagu inicijativu Vrščana. Domaćini su stvorili još nekoliko prigoda za poravnanje, najbolju u 62. minuti. U kaznenom prostoru *Bačke 1901* sapleten je jedan od napadača domaćih, a dosuđeni penal obranio je sigurni vratar **Pilipović**. U narednom kolu Subotičani će ugostiti ekipu *1. maj* iz Rume.

Podijelili bodove

PERLEZ – Na prvom ovosezonskom gostovanju nogometaši *Sloge* iz Čonoplje ostali su neporaženi. Protiv domaćina, ekipe *Vojvodina 1928*, uspjeli su rezultatom 1:1 (1:0) osvojiti bod, koji će im biti vrlo vrijedan u nastavku prvenstva. U prilično oštroj utakmici domaćini su u prvom poluvremenu bili konkretniji i riješili ga u svoju korist pogotkom u 18. minuti. Nakon odmora gosti su preuzeli inicijativu i već u 49. minuti uspjeli poravnati zgoditkom **Nikole Makara**. U narednom kolu *Sloga* će ugostiti ekipu *Stari grad* iz Bačke Palanke.

Pobjeda na silu

SOMBOR – Nogometaši *Radničkog 1912* na domaćem travnjaku su na jedvite jade uspjeli rezultatom 2:1 (1:1) osvojiti već unaprijed proknjižene bodove protiv vrlo borbene ekipe *Borca* iz Sakula. Iz tabora gostujuće ekipe arbitrima spočitavaju četiri dosuđena penala za Somborce, a tvrde da su najmanje dva izmišljena. Domaćini ne komentiraju ni utakmicu ni suđenje. U tišini se pripremaju za naredno kolo, u kojem gostuju u Pančevu, kod ekipe *Dinamo 1945*.

Vojvođanska liga Sjever

Poraz u sudačkoj lakrdiji

CRVENKA – U susjedskom derbiju, na gostovanju u Crvenki, somborski *Radnički* je, u pravoj sudačkoj lakrdiji, nezasluženo poražen rezultatom 4:1 (2:1). Somborci su osamdesetak minuta igrali s deseticom igrača. Već u 15. minuti, zbog igranja rukom na gol crti, isključen je **Nikola Tevanović** i dosuđen je penal za domaćina. Crvenčani su došli u prednost s bijele točke, međutim, Somborci nastavljaju s napadima. Domaćini su u 24. minuti prekršajem nadomak kaznenog prostora zaustavili jednog od napadača *Radničkog*,

a dosuđeni slobodnjak preciznim udarcem je realizirao **Predrag Pavin**. Samo desetak minuta kasnije Crvenčani dolaze u novu prednost nakon grube greške obrane Somboraca. *Radnički*, iako s igračem manje i dalje je poduzetniji, a u lijepim prigodama bili su, do poluvremena **Žeželj**, u nastavku kapetan Tevanović, **Krunić** i **Čuljak**. Utakmica je završena neviđenom tučnjavom izazvanom od strane domaćih igrača. Nakon povlačenja za majicu jednog od napadača Crvenke, na **Mitrovića** su uz udaranje nasrnuli domaćini **Ivić** i **Miloš Kerekeš**. Nesigurni sudac **Filipović** iz Subotice pokazao im je crvene kartone, ali je, nitko ne zna zašto, isključio i štopera gostiju **Kneževića**, koji nije ni sudjelovao u incidentu. U narednom kolu *Radnički* će ugostiti *Vojvodinu* iz Bačkog Gradišta.

Vratili se s punim plijenom

TOVARIŠEVO – Na prvom ovosezonskom gostovanju *Tavankut* je zabilježio minimalnu pobjedu 0:1 (0:0) protiv *Vojvodine*. U Tovarševu je igran vrlo dopadljiv nogomet, nedostajalo je jedino više pogodaka. Prvo poluvrijeme proteklo je u ravnopravnoj igri, u kojoj je svaka ekipa imala nekoliko ozbiljnijih prigoda, no, ili su se isticali protivnički vratari, ili su napadači bili neprecizni. U nastavku se igralo agresivnije, uz pojačan pritisak Tavankučana na vrata domaćina. Utakmicu je, pogotkom u 76. minuti, odlučio pričuva **Bursać**. Igrač utakmice bio je vratar **Lebović**. U narednom kolu *Tavankut* će ugostiti ekipu *OFK Vrbasa* iz istoimenog mjesta.

Apatincima bod u gostima

BAJŠA – Na gostovanju u Bajši, protiv istoimene ekipe, OFK *Mladost APA* je zabilježila neodlučno 1:1 (0:0). Domaći su u prvom poluvremenu imali jalovu inicijativu, a Apatinci su opasno prijetili iz kontri. U nastavku gosti potpuno otvaraju igru, pa su već u 48. minuti došli u prednost pogotkom **Aljoše Jovovića**. Domaćini su smogli snage za poravnanje u 84. minuti. Svega dvije minute kasnije, nakon saplitanja **Miškovića** u kaznenom prostoru domaćih, dosuđen je kazneni udarac za Apatince. Obranom udarca s bijele točke istaknuo se vratar domaćina, koji je bio i igrač utakmice. U narednom kolu Apatinci će ugostiti *Vojvodinu* iz Tovarševa.

Područna liga Sombor

Gostoljubivi željezničari

SOMBOR – Nogometaši somborskog ŽAK-a na svojem travnjaku nisu uspjeli potvrditi prošlonedjeljni trijumf zabilježen na gostovanju u Bačkom Gračacu. Rezultatom 0:1 (0:1) bodove su prepustili *Radničkom 1918* iz Ratkova. Gosti su jedini zgoditak na utakmici polučili u 30. minuti, iz penala kojega je vidio jedino nesigurni sudac **Mudrinić** iz Apatina. U preostalih sat vremena igralo se dosta nervozno, pa je arbitar, poglavito štiteći sebe od prigovora, podijelio čak osam javnih opomena. U takvom ozračju domaćini nisu uspjeli nadoknaditi zaostatak, a gosti, prezadovoljni postignutim, rutinski su sačuvali prednost vrijednu tri boda. U narednom kolu ŽAK će gostovati kod ekipe *Omladinca* u Bukovcu.

Samo bod

BAČ – U drugom jesenskom kolu *Tvrđava* je u Baču prepustila dragocjen bod solidnoj ekipi *Zadrugara* iz Spskog Miletića. Svaki od takmaca po jednom je zatresao protivničku mrežu, a bodom svakako

moгу biti zadovoljniji gosti. Bačani će u narednom kolu gostovati u Stanišiću, kod istoimene ekipe.

Područna liga Subotica

Goleada u Bajmaku

TORNJOŠ – S gostovanja u Tornjošu *Radnički 1905* se vratio s tri nova boda. Jedinim zgoditkom, postignutim u prvom poluvremenu, zabilježio je pobjedu protiv vrlo borbene ekipe *Tornjoša*. U narednom kolu Bajmačani će ugosti ekipu *Sutjeske* iz Bačkog Dobrog Polja.

Ispuštena pobjeda

KUCURA – U vrlo borbenoj utakmici u Kucuri domaća *Iskra* je rezultatom 2:1 (2:0) svladala ekipu *Đurđina*. U narednom kolu Đurđinci će ugostiti ekipu *Sloge* iz Ostojačeva.

Kriket

Spektakl u Monoštoru

MONOŠTOR – Tijekom proteklog vikenda, u okviru B lige prvenstva Srbije u najkraćem i najpopularnijem formatu kriketa – T 20, ekipa *Bodrog Deers* (*Bodroški jeleni*) u Monoštoru je ugostila dvije beogradske ekipe, *Centurion* i *Sava*. Beograđani su u tri utakmice bili bolji od mlade i perspektivne ekipe domaćina. *Centurion*, predvođen iskusnim reprezentativcem Srbije **Draganom Đokićem**, slavio je u subotu rezultatima 59:60/3 i 92:43, a u nedjelju *Sava* je zabilježila pobjedu nad već umornim domaćinima rezultatom 120:45. Igrači *Bodrog Deersa* **Denis Balog** s postignutih 23 poena i šesnaestogodišnji **Danijel Petrović** s bacačkom statistikom 5–2, koja je i rekord u svim domaćim natjecanjima od 2009. godine, pokazali su zavidnu razinu igre. Kapetan ekipe i predsjednik monoštorskog kluba **Ivan Civrić** najavio je ulaganja u infrastrukturu radi podizanja razine kvalitete kriketa i dalju promociju ovoga sporta na području Sombora. U obraćanju medijima napomenuo je da su članovi kluba za sada poglavito pripadnici romske manji-

ne iz Monoštora i izrazio želju da se u ovaj sport uključe i drugi žitelji s područja Zapadne Bačke. »Ovaj sport ima perspektivu, ja sam prošle godine nastupao za reprezentaciju Srbije na međunarodnom turniru na Krku. *Kriket federacija Srbije* namjerava nekoliko naših mladih igrača uključiti u kampove omladinske reprezentacije«, rekao je među ostalim Civrić. Naredne utakmice Monoštorci će igrati u Beogradu protiv *Save* i zemunskih *Terijera*. Tijekom boravka u Monoštoru, domaćini su rivalima iz Beograda priredili nezaboravan izlet, na kojem su upoznali rezervat prirode *Gornje Podunavlje* i nekoliko seoskih turističkih domaćinstava.

MNL Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 1. razred

Pobjeda na startu

MONOŠTOR – Na startu nove sezone *Dunav* je na svojem travnjaku pogocima **Leona Mrvičina** i **Željka Balaža** zabilježio pobjedu od 2:1 protiv uvijek neugodne *Mladosti* iz Krušića. U narednom kolu Monoštorci će gostovati u Kuli, kod istoimene ekipe.

Goleada za jedno poluvrijeme

BEREG – Na startu novoga prvenstva ekipa *Dinamo 1923* je na svojem travnjaku za samo jedno odigrano poluvrijeme zabilježila pobjedu od 6:0. Nakon odmora ekipa *Jedinstva* iz Ribareva nije izlazila iz svlačionice, a čelnici su tvrdili da više igrača nije u stanju nastaviti utakmicu zbog ozljeda. U narednom kolu Berešci će gostovati u Krušiću, kod ekipe *Mladosti*.

MNL Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 2. razred

Startaju i Sončani

Narednog vikenda startat će i ekipe posljednjeg ranga. U premijernoj utakmici u Sonti *Dinamo* će ugostiti ekipu *Graničara* iz Riđice.

Ivan Andrašić

POGLED S TRIBINA

Tradicija

Niti koronavirus i modificirani sustav natjecanja u Ligi prva-ka nisu prekinuli impozantni niz od osam uzastopnih sezona u kojima je barem jedan Hrvat uspio osvojiti najjače klupsko natjecanje na svijetu. U nedjelju navečer, u velikom finalu između *Bayerna* i *PSG-a*, **Ivan Perišić** igrač *Intera* na pozajmici u višestrukom njemačkom prvaku upisao je najveći trijumf svoje karijere. I skupa s ostalim suigračima bavarskog ponosa podigao pobjednički pokal namijenjen nogometnim besmrtnicima. A podigao ga je opasan hrvatskom zastavom!

Tradicija koja traje neprekidno već punih osam godina (što uopće nije malo, jer malo se koja zemlja može podičiti takvim kontinuitetom) započela je 2013. godine kada je **Mario Mandžukić** postao prvi hrvatski strijelac u finalima i s *Bayernom* zasjeo na vrh Europe. Njegovim stopama nastavili su redom **Modrić** (*Real* 2014.), **Rakitić** (*Barcelona* 2015., uz postignuti pogodak), **Modrić** i **Kovačić** (*Real* 2016.–2018.) i **Lovren** (*Liverpool* 2019.).

Glede 1. HNL i ovdje se na, određeni način, tradicija nastavlja, jer je *Dinamo* i u novom prvenstvu već nakon samo dva odigrana kola zasjeo na vrh tablice. U biti, bio je na vrhu i nakon prvog kola, jer ga je visoka pobjeda protiv *Lokomotive* u startu odvojila od pratitelja s istim brojem bodova. Naime, nakon premijerna dva susreta, uz već spomenute modre, maksimalni učinak imaju još samo *Gorica* i *Hajduk*. Nakon katastrofalnog završetka prošlog prvenstva »split-ski bili« su počeli popravljati blijedi dojam. Pobjeda protiv *Osijeka* na njegovom terenu usred Slavonije (2:1), uz novoga trenera **Vukasa** (**Tudor** je otišao kao pomoćni trener u *Juventus*), navještaju nove vjetrove koji pušu s Poljuda. Da se u Hrvatskoj igra odlična liga potvrđuje i pobjeda *Lokomotive* nad *Rijekom* (1:0) u svojevrsnom revanšu za izgubljeno finale kupa, ali i brzom oporavku nakon -6 protiv *Dinamo*.

U derbiju začelja *Varaždin* je uzeo sva tri boda u *Šibeniku* (1:0) i navijestio posve neizvjesnu borbu za goli prvoligaški život za koji će se boriti skupa sa svojim domaćinom, te *Istrom*. Trenutačni stanovnik Donjeg doma *Osijek*, sa samo jednim osvojenim bodom, brzo će se vinuti put vrha tablice...

D. P.

U NEKOLIKO SLIKA

Udruga *Naša djeca* -
radionice na Bunariću

Iz Ivković šora

Mazalo

Piše: Branko Ivković

Faljnīs, čeljadi moja. Jevo ja na kraju još posto niko i mazalo. Kako otkaleg, uvek meni dospije to mazanje. Veli mi snaš Jela da nam salaš sav izodiran kugod dičiji lončić, a ja nikako da se nakanem na taj poso. Te mi fali lipe žute zemlje, te nemam plive, pondak pada kiša. E sad sam borme navalio, prošla i Gospojina a stvarno ima di je već spao kreč, pa salaš izgleda niki na žute bugere. Od sramote pored živog i zdravog čeljadeta... Doduše, plive nigdi nisam našo, a i di bi kad su ovi prijašnji pozatvarali sve mlinove. Moro sam uključit kruparu, pa nakrupit slame. Znete, krupara ima onu jamu kudan se krupi ditelna pa ja lipo napravim navijak i nakrupim dva-tri džaka. Učas, Mande i eto ti »armatura« za blato. Došo mi rođo Joso izdivanit se, pa kad je vidio šta radim a on u smij. Veli da se on tog nikad ne bi sitio. E, čeljadi, nije dosta imat samo šešir, mora bit štogod i ispod. Nije na Braniši glava samo zato da mu kiša ne pada u trbu. Kad smo se razišli, ja nastavio poso. Lipo izuvo bate i fusakle, pa zasuko nogavice, naso zemlje i plive na priliku jedan kvadrat, ispolivo i ajd gazi. Kad sam dobro zakuvo, latio se ja mazanja. Ta ide, fala bogu, ko malvazija. Začas sam okrpio jame na salašu. Mažem tako i gustiram kako ovi sad majstorišu. Te vaka ciglja, te naka ciglja, a tek blokovi od svijju fela, pa kreč u pravu, pa cemenat, pa nika lipila za ovo, za ono. Naši stari pokopavali stupove, metili daske i žute zemlje u daske i nabili dobro i evo salaša. Još ga moj čukundida pravio, a i sad drži. E, to su vam bili majstori. Ni od čeg opravit štogod, a ne ko sad. Ja tio ziđat niki ketrenac, pa kad mi majstor nabrojio šta sve tribm kupit velim sam sebi: »Ta, moj Braniša, tribaš prodat jutro zemlje za ketrenac, nek on ostane kaki je, od tačaka i opleten prućom a kad dospiješ ti š ga lipo umazat blatom i ukrećit pa će valjat još sto godina«. Tako i bilo. Tako lipo stoji da mi se čini da će me dotrvat dok sam živ. Mislim da ni ne triba duže. Kadgod se ostavljalo dicit, a sad dica i nako sve poruše pa opravljaju na svoju ruku jel pobignu u bili svit, pa njim ne triba ni salaš a kamoli ketrenac. Neg, čeljadi moja, imate l kaki visti od ove nove bole? Ja nikako da dospijem isprigledat visti i novine, a televizija mi štogod štrajkuje. Mora da sam opet ispritisiko kaku pucad, pa se sav pobrko. Sad će me ovi moji opet fektovat da ne diram kad ne razumim. Al ne da mi vrag mira, pa ga čačkam i eto... A pravo da vam velim i niki sam se skroz odmorijo i ozdravio kako ga ne gledam. Ta da vam kažem ko čovik: ni se baš imalo ni šta vidit; one kojikake zadruga i parove ne gledam. Nije ta golotinja za starijeg čovika, a i ja ne cujem, barem se paštrim da ne cujem dok ove druge programe ne gledam zbog politiziranja i onog divana »ja, pa ja«. To kod Braniše više ne drži vodu. Meni su se naobećavali i naobećavali. Te ovo ćemo ti, te vako ćemo te, te ne sekiraj se vako ćemo te. A ja i dalje brez posla. Da mi nije to malkoc zemljice ostalo od stricova, tetaka i baće, moglo bi obisit usta na klin. No, jeto, opet ja o politici. Ajd, zbogom, čeljadi.

Bač Ivin štodir

Kaka dica taki i ljudi

piše: Ivan Andrašić

Bač Ivin pajtaš Marka došo, domaćini ga jedva dočekali. Svi zajedno o dragosti i suzu pušćali. A Taksa mu se samo umiljava. Baš ga ni vidijo godina, al kerovi nikada, nikomu i ništa ne zaboravlju. Njemu vada zabardo da ga prošli put ka bijo, a bijo još štene, vazdan držo u krilu, gladijo ga između ušiju i kadikad bi mu do po kockice šećera, ko što i kumu Tune zabardo naj šljokac, isto još bijo štene. Zoto danas i ne smije unit u gank ako bač Iva ni tude. Marka se ošo malo izumivat i oprat ruke. Bač Iva zoto vrime uno kotlić, a njegova iscidila rizance. Šćim Marka sijo zastal, sili i oni, pa se latili ručat. Za raspakovat se ima kad, do smrkavanja još daleko. Popili po dudovaču i uklali. Marka prvo voljijo štogoda oglabat, veli da malo razradi čeljusti. Nikad se ni grašijo za batakovlje jal debelo, oduvik najviše voljijo dilove što imu najviše kosti i kožica. Ka dojde ko bač Iva i njegove, ko da došo doma. Nož i vilica mu ne tribu, najslađe mu umastit cile šake. Ako baš ima štogoda za isić, to voljijo u prste, pa bricom. Nako ko stari, s palca i dlana. Tu bricu vazdan nosijo sa sobom, ostala mu o pokojnoga dide. I vazdan bila dobro naoštrita. Prvo uklo krste, krilo i nadrepak. Naglabo se, Taksa bi drečo da vidi šta za njim ostalo. Izdunijo i bukaricu katarke. Ko nji ni tijo ni iz čaše pit, voljijo nako kako se pilo u dičji dana. Jedino što se onda pila voda, a samo kadgoda kabeza. Malo se podivanili, pa se ope latili jist. Uklo uzvrom rizanaca i čorbe. Rizanci, koliko debeli, toliko široki, u čorbe se sve nadundurili. A čorba crvena, ko da je najbolji moler ofarbo. Čuvali njevu papriku baš zovu priliku. Marka u tanjur još istoro feferonu, pa jide i sve se znoji koliko mu čorba i rizanci papreni. Tako volji, a ne škodi mu. Ope on i bač Iva nazdravili katarcom. Bač Ivina jim oma naljala još po jednu. »Dobro, pajto, di je Tuna? Čujem da ste se skumili, a zajdno smo se i cigrali, pa mi čudno što ga nema, a stoji tude priko puta, ako sam dobro zabardo.«, veli Marka, pa otpije malo katarke. »A, moj kum ti je sad velika glava. Za puno toga se pita, da ne kažem za sve i to u cilomu srezu. Jedino ne znam koga on i šta mora pitat.«, odvratu mu bač Iva. »Au, pa noto va država spala? Koliko se sićam bijo međ najtupavijima u škole, ni mogo ni zanat svršit. I danas vam on vedri i oblači? Pa kako to ko vas mož brez veliki škula?«, pita se Marka. »Bome, pajto moj, može, još kako. Na vrime ostavijo naše, pa se ubiližijo u partiju o Nogaštosezasvepita, al ubiližijo i sve svoje. Oma lipo avanzovo i na poslu i u partije. Priko partije dobijo i diplomu o nikake velike škole, a ni sam ne zna reč kako i di je svršijo.«, veli Tuna i jako izdane. »Idi, kaki svršijo, toliko pametan ni. Cigurno se komugod uvuko u danekažemdi, znadeš da odmale na bijo viran ko pulin, svakomu jačemu poslušan.«, veli Marka. »A, pajto, neka tako, vridaš puline. Pulin je viran samo jednomu gazde, a kum Tuna svakomu vladaru. Ne kaže se zabadva, kaka dica, taki i ljudi.«, veli bač Iva, pa se i on lati malo glabanja. Marka uklo još dvi noge i vrat.

NARODNE POSLOVICE

- Možeš ako misliš da možeš.
- Ništa nije više opasno od poduzetnog neznanja.
- Samo jedna ruža za života bolja je nego skup vijenac na grobu.
- I korov je biljka, ali na krivom mjestu.

VICEVI, ŠALE...

Pita žena muža:

- Voliš li ti mene? Nikad mi ne kažeš.
- Jednom sam ti rekao. Ako bude promjene, javit ću ti.

Rješava žena križaljku i potraži pomoć od supruga:

- Treba mi pomoć: Luka u Španjolskoj

Muž odgovori:

- Piši: Modrić

Razgovaraju dva prijatelja:

- U problemu sam. Ostavio sam laptop na podu.
- I? Što je tu problem?
- Baba je mislila da je vaga.
- Au ...
- Sve u svemu, baba je teška 700 eura.

MUDROLIJE

- Ne obaziri se na to odakle dolaziš već gledaj kamo ideš. Nikad ne obeshrabruj nekoga tko kontinuirano napreduje, bez obzira kako sporo.
- Čovjek koji zna prikriti svoje neznanje i nije potpuna neznalica.
- Svijet je opasno mjesto za život, ne zbog ljudi koji su zli već zbog dobrih ljudi koji ništa ne poduzimaju.

Vremeplov – iz naše arhive

Etno festival, 2007.

**PETAK
28.8.2020.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Gorski spašavatelji
11:12 Gradionica vrtova:
Daša, dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:29 Diva, telenovela
13:21 Dr. Oz
14:09 Heartland
14:52 Bajkovita Hrvatska:
Crkvena umjetnost
Hrvatskog zagorja - Dvorac
Oršić, Gornja Stubica
15:05 Umrorstva u
Midsomeru
17:00 Vijesti u 17
17:20 Upoznajmo Hrvatsku -
zaronite s nama
17:33 turizam.hrt
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Ljubav na prvu bolest,
američki film
22:10 Dnevnik 3
22:46 Donnie Brasco,
američki film
00:53 Milijarde
01:48 Dr. Oz
02:28 Dnevnik 3
02:54 Dva-tri dana u gradu:
London, dokumentarna
serija
03:44 Gorski spašavatelji
04:29 Heartland
05:14 Skica za portret
05:37 Dnevnik 2
06:19 Diva, telenovela

05:20 Kultura s nogu
05:50 Regionalni dnevnik
06:33 Juhuhu
06:34 Tri prijatelja
09:06 Gladijatorska
akademija, crtana serija
09:31 Inspektor Gadget,
09:54 Juhuhu
09:58 Mali princ
10:21 H2O: uz malo vode
10:50 Tajni život zoologa
vrta
11:46 Sve što vole mladi, film
13:29 Slađa strana života, film
14:55 Izradi sam: Tisak na
tekstil
15:07 Zavolite svoj vrt uz
Alana Titchmarsha
16:00 Regionalni dnevnik
16:44 Dva-tri dana u gradu:
London, dokumentarna
serija

17:40 Košarka, NBA: Toronto
Raptors - Boston Celtics,
snimka četvrtfinala
19:02 Inspektor Gadget
19:29 POPROCK.HR
20:05 Jedan dan u životu
Zemlje, dokumentarna serija
21:00 5.com s Danielom:
Ivanka Mazurkijević i Dalibor
Matanić
22:00 Neustrašiva, serija
22:50 Varalice
23:46 Auto-biografija:
Slučaj prepolovljenog Enza,
dokumentarna serija
00:36 Graham Norton i gosti
01:21 Slađa strana života,
američki film
02:46 Noćni glazbeni
program

**SUBOTA
29.8.2020.**

07:20 Klasika mundi: Ljetni
koncert Bečke filharmonije
iz dvorskog perivoja
Schönbrunn 2019., 2.dio
08:10 Plameno pero, film
09:30 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Vijesti
10:10 Dobro jutro, Hrvatska
11:10 Kućni ljubimci
12:00 Dnevnik 1
12:25 Svadbene zavrslame,
američki film
13:55 Istrage prometnih
nesreća
14:23 Prizma,
multinacionalni magazin
15:11 Zapisano u kostima
15:44 Kolumbija sa
Simonom Reeveom,
dokumentarna serija
17:00 Vijesti u 17
17:20 Manjinski mozaik
17:40 Lijepom našom:
Vrbovec

19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
19:59 Loto 7
20:05 Klik - Za savršen život,
američki film
21:50 Loto 7 - izvještaj
21:55 Otvorenje 67. Pulskog
filmskog festivala, snimka
22:30 S one strane, hrvatski
igrani film
23:54 Dnevnik 3
00:30 Sljedeća tri dana,
američko-francuski film
02:46 Plameno pero,
američki film
04:01 Dnevnik 3
04:27 Kolumbija sa
Simonom Reeveom,
dokumentarna serija

05:22 Skica za portret /
Fotografija u Hrvatskoj
05:41 Dnevnik 2
06:23 Lijepom našom:
Vrbovec

05:53 Regionalni dnevnik
06:36 Juhuhu
06:37 Tri prijatelja, crtana
serija
11:02 Kraljica Elizabeta II:
Kruna u krizi, dokumentarna
serija
11:54 Vrtlarica: Intenzivni vrt
- zagrijavanje
12:29 Život u parku
13:26 Lidijina kuhinja
13:59 Inspektor Montalbano
16:00 Regionalni dnevnik
16:28 Stani v Zagorju:
Klanjec, dokumentarna serija
16:56 Jedan dan u životu
Zemlje: Počinje dan,
dokumentarna serija
17:51 Sportski trenuci za
pamćenje: EuroBasket 2013.,
Hrvatska - Slovenija, snimka
19:02 Inspektor Gadget,
crtana serija
19:15 Glazbeni Top20
20:05 Aurea fest Zlatne Žice
Slavonije 2020., prijenos
21:55 Preživljavanje u divljini
22:44 Varalice
23:38 Auto-biografija: Slučaj
necroscenijovog Porschea,
dokumentarna serija
00:26 Graham Norton i gosti
01:11 Noćni glazbeni
program

**NEDJELJA
30.8.2020.**

08:00 Sedam godina
vjernosti, američki film
09:48 Biblija
09:58 Cernik: Misa, prijenos
11:07 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Zadar: More
14:00 Kornatska tragedija,
dokumentarni film
15:06 Nikolaj i Aleksandra -
Pisma, dokumentarni film
16:00 Mir i dobro
17:00 Vijesti u 17
17:20 I to je Hrvatska
17:40 Lijepom našom:
Vrbovec
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 6

20:05 Destinacija: Hrvatska
20:30 Loto 6 - izvještaj
20:35 Djeca Mediterana
21:30 Mijenjamo svijet:
Dosjei BND-a: Špediteri i
trgovina oružjem
22:30 Dnevnik 3
23:06 Sedam godina
vjernosti, američki film
00:46 Kornatska tragedija,
dokumentarni film
01:50 Dnevnik 3
02:16 Mir i dobro
02:51 Destinacija: Hrvatska
03:16 Neispričana priča
o eurodiscu, glazbeno-
dokumentarni film
04:06 Skica za portret /
Fotografija u Hrvatskoj
04:08 Lijepom našom:
Vrbovec
05:23 Dnevnik 2
06:05 Zadar: More

06:03 Regionalni dnevnik
06:31 Juhuhu
06:32 Tri prijatelja
08:24 Top-lista DTV-a
09:05 Luka i prijatelji: Likovi
iz mašte
09:36 Grantchester
10:25 Tko ubija u Brokenwoodu
12:01 Dobar, bolji, najbolji...
britanski slastičar
13:04 Prijestolnice slatkog
života
13:34 Nevolve s anđelima,
američki film
15:21 Poldark
16:26 Preživljavanje u divljini
17:11 Magazin LP
17:38 Sportski trenuci za
pamćenje: Speedway Grand
Prix Challenge
18:57 FZG Split 2015 - druga
večer 55. festivala - Splitski
nokturno Jakše Fiamenga
20:05 Kad je Harry sreo Sally,
američki film
21:41 Katarina Velika - Uzlet
22:36 Varalice
23:30 Neispričana priča
o eurodiscu, glazbeno-
dokumentarni film
00:23 Graham Norton i gosti
01:08 Noćni glazbeni program

**PONEDJELJAK
31.8.2020.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Gorski spašavatelji
11:12 Croatia's Finest - Dhruf

Baker: Iz Hrvatske s ljubavlju
- Slavonija/Baranja
11:42 TV Kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:29 Diva, telenovela
13:21 Dr. Oz
14:09 Heartland
14:52 Bajkovita Hrvatska
15:05 Umrorstva u
Midsomeru
17:00 Vijesti u 17
17:20 Anne od Zelenih
zabata
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Planet prirodnih čuda
21:00 Opstanak,
dokumentarna serija
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:26 Milijarde
00:26 Anne od Zelenih
zabata
01:11 Dr. Oz
01:51 Dnevnik 3
02:17 Avionima na kraj
svijeta: Novi Zeland -
Leteći farmer s Pacifika,
dokumentarna serija
03:07 Gorski spašavatelji
03:52 Heartland
04:37 Skica za portret /
Fotografija u Hrvatskoj
04:47 Reprizni program
05:10 Dnevnik 2
05:52 Diva, telenovela

05:00 Peti dan
06:00 Riječ i život
06:34 Juhuhu
10:01 Mali princ
10:26 H2O: uz malo vode
11:00 Djeca Mediterana
11:55 Kad je Harry sreo Sally,
američki film
13:30 Najbolji prijatelj s
neba, kanadski film
15:05 Zavolite svoj vrt uz
Alana Titchmarsha
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Avionima na kraj
svijeta: Novi Zeland - Leteći
farmer s Pacifika
17:40 Bitange i princeze
18:20 TV Bingo
19:05 Inspektor Gadget
19:30 POPROCK.HR
20:05 Raskid
21:00 Program, britansko-
francuski film
22:45 Mississippi Grind,
američki film
00:40 Graham Norton i gosti
01:25 Najbolji prijatelj s
neba, kanadski film
02:55 Noćni glazbeni program

UTORAK 1.9.2020.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
10:20 Gorski spašavatelji
11:12 Pogled preko granice - Hrvati u BiH
12:00 Dnevnik 1
12:25 Diva, telenovela
13:15 Dr. Oz
14:00 Heartland
14:45 Kratki dokumentarni film
15:05 Umorstva u Midsomeru
16:35 Bajkovita Hrvatska
17:00 Vijesti u 17
17:20 Anne od Zelenih zabata
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Planet prirodnih čuda
21:00 Opstanak, dokumentarna serija
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:26 Milijarde
00:26 Anne od Zelenih zabata
01:11 Dr. Oz
01:51 Dnevnik 3
02:17 Avionima na kraj svijeta: Quebec - zračni omnibus, dokumentarna serija
03:12 Gorski spašavatelji
03:57 Heartland
04:42 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
04:52 Reprizni program
05:10 Dnevnik 2
05:52 Diva, telenovela

05:00 Izvan formata
05:50 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu
06:35 Tri prijatelja
10:01 Mali princ
10:26 H2O: uz malo vode
10:55 Planet prirodnih čuda
11:50 Program, britansko-francuski film
13:30 Herzjagen, njemačko-austrijski film
15:05 Zavolite svoj vrt uz Alana Titchmarsha
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Avionima na kraj svijeta: Quebec - zračni omnibus, dokumentarna serija
17:40 Bitange i princeze
18:20 Kuhan i pečen
19:05 Inspektor Gadget, crtana serija
19:30 POPROCK.HR
20:05 Raskid
21:00 Before We Go
22:40 Tajne i laži savršenog zločina, američki film
00:25 Graham Norton i gosti
01:10 Herzjagen, njemačko-austrijski film
02:40 Noćni glazbeni program

SRIJEDA 2.9.2020.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Gorski spašavatelji
11:12 Globalna Hrvatska HTV
12:00 Dnevnik 1
12:25 Diva, telenovela
13:15 Dr. Oz

14:00 Heartland
15:05 Umorstva u Midsomeru
16:35 Bajkovita Hrvatska
17:00 Vijesti u 17
17:20 Anne od Zelenih zabata
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
19:59 Loto 7
20:05 Planet prirodnih čuda
20:58 Loto 7 - izvještaj
21:00 Opstanak, dokumentarna serija
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:26 Milijarde
00:26 Anne od Zelenih zabata
01:11 Dr. Oz
01:51 Dnevnik 3
02:17 Avionima na kraj svijeta: Australija - pilot iz buša, dokumentarna serija
03:07 Gorski spašavatelji
03:52 Heartland
04:37 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
04:52 Reprizni program
05:10 Dnevnik 2
05:52 Diva, telenovela

05:20 Što je klasik?
05:50 Regionalni dnevnik
06:34 Juhuhu
06:35 Tri prijatelja
10:09 Mali princ
10:29 H2O: uz malo vode
10:55 Planet prirodnih čuda
11:50 Before We Go
13:30 Unutarnji glas ljubavi, američki film
15:05 Zavolite svoj dom i vrt uz Alana Titchmarsha
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Avionima na kraj svijeta: Australija - pilot iz buša, dokumentarna serija

17:40 Bitange i princeze
18:20 Kuhan i pečen
19:05 Inspektor Gadget, crtana serija
19:30 POPROCK.HR
20:05 Raskid
21:00 Ashby, američki film
22:45 Smrtonosni pad, američko-francuski film
00:20 Graham Norton i gosti
01:05 Unutarnji glas ljubavi, američki film
02:35 Noćni glazbeni program

ČETVRTAK 3.9.2020.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:20 Gorski spašavatelji
11:12 Loviške kronike: Ljeto, emisija pučke i predajne kulture
12:00 Dnevnik 1
12:25 Diva, telenovela
13:15 Dr. Oz
14:00 Heartland
14:45 Kratki dokumentarni film
15:05 Umorstva u Midsomeru
16:35 Bajkovita Hrvatska
17:00 Vijesti u 17
17:20 Anne od Zelenih zabata
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 Loto 6
20:05 Tko želi biti milijunaš?
20:55 Loto 6 - izvještaj
21:00 Opstanak, dokumentarna serija
22:00 Otvoreno
22:50 Dnevnik 3
23:26 Milijarde

00:26 Anne od Zelenih zabata
01:11 Dr. Oz
01:51 Dnevnik 3
02:17 Avionima na kraj svijeta: Papua Nova Gvineja - zračni samaritanac, dokumentarna serija
03:10 Gorski spašavatelji
03:55 Heartland
04:40 Batana i bitinada, emisija pučke i predajne kulture
05:10 Dnevnik 2
05:52 Diva, telenovela

05:15 Knjiga ili život
05:45 Regionalni dnevnik
06:29 Juhuhu
10:50 Planet prirodnih čuda
11:45 Ashby, američki film
13:30 Deset dana za ljubav, francuski film
15:05 Zavolite svoj dom i vrt uz Alana Titchmarsha
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Avionima na kraj svijeta: Papua Nova Gvineja - zračni samaritanac, dokumentarna serija
17:40 Bitange i princeze
18:20 Kuhan i pečen
19:05 Animirana serija
19:30 POPROCK.HR
20:05 Raskid
21:00 Stan & Ollie, američko-britansko-kanadski film
22:45 Ondine, irsko-američki film
00:30 Auto-biografija, dokumentarna serija
01:15 Graham Norton i gosti
02:00 Deset dana za ljubav, francuski film
03:30 Noćni glazbeni program

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata. Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS DOMOVINE

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT 1 utorkom od 11.10 sati. Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelom svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 i utorkom u repriznim terminima u 3.05 i 20.15 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 21.05, koju prenosi i Prvi program Hrvatskog radija.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati. Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

Priča u slikama

Zlatibore, oprosti

Bilo je to sasvim drugačije putovanje, ali prije svega želim ovogodišnji ljetni zapis s terena početi isprikom. Ispričavam Jadranu i njegovoj najljepšoj obali što se ove godine nismo susreli. Jednostavno nije bilo do mene i sigurna sam da ćemo to nadoknaditi.

Druga isprika ide Zlatiboru zbog toga što sam ga podcjenjila, što ga nisam željela i što sam ga u početku osudila zbog toga što je prirodu pretvorio u beton i poremetio ljepote prostranstva.

Neobičnost putovanja

Koliko ljudi, toliko čudi, ali i toliko različitih stilova putovanja. Prije ovoga nisam razmišljala o tome, jer sam uglavnom putovala s ljudima poput sebe. Međutim, ovoga puta putovala sam s prijateljicom koja nosi haljine u planine umjesto tenisica, koja mje-

sto za šetnju bira ne zbog visina, izvora i vidikovaca već atrakcije i pogodnosti fotografiranja. Oblačno nebo, ako može biti plavo, zatim natopljeno nabujalim oblacima, mekom travom, poljima cvijeća, zalascima sunca, kišom, vrhovima, za mene je sve poprimilo drugačiji oblik.

Nikad mi fotografije nisu bile primarne i nikada nisu činile neobičnost mog putovanja, sve do sada. I zato želim ovom zapisu dati drugačiju dimenziju i obogatiti ga pričom kroz slike.

Prva neobičnost, i svakako najveća, je ta da sam u nekim danima, na našim izletima i ja dobijala lokaciju za fotografiju i haljinu koja ide uz nju. Nisam dobra u poziranju, a haljine da ne spominjem jer svi koji me znaju znaju da uvijek prije biram tenisice. Naravno, volim ja i haljine ali ih nikada ne bih ponijela na planinarenje. Ali evo mene, u prekrasnoj žutoj haljini, na rijeci Crni Rzav. (fotografija broj 1)

Vrh Čigota

Odijevanje u haljine i fotografiranje bio je samo dio kompromisa i eksperimentiranja, a osvajanje vrhova je bilo za moju dušu. Jedno popodne sam odvojila za osvajanje vrha Čigota, trećeg po visini na Zlatiboru, a prvog vrha kojeg sam osvajala sama. Ne-

vjerojatno je lijepo sam hodati prostranstvima, zabiti prirodu, susretati stada divljih konja, svladavati uspone i strahove. Koliko god pitoma priroda oko vas, normalno je suočiti se s neutemeljenim i utemeljenim strahovima koje vam donosi samoća u divlinama. Neopisivo je i divno bojati se, biti mali pred prirodom i taj osjećaj nije proistekao u odnosu na 1.422 metra nadmorske visine, na koliko se nalazi vrh Čigota, i nije proistekao u odnosu na 22 metra visok vodopad u Gostilju koji smo obišli, ali svi oni jesu tome pridonijeli. Tome su svakako pridonijeli i susreti ljudi na ovim lokacijama, njihova običnost i njihova nebitnost.

Ne znam što se dogodilo sa mnom na Zlatiboru, ali volim sve to. Plan je bio održati kontinuitet treninga i trčati u dosadašnjim terminima za treninge. Tako su ponedjeljak, srijeda i petak mirisali na tenisice. Takav plan je do sada često na odmorima padao u vodu, međutim, ovog puta se dogodilo to da sam ja jedva čekala jutarnji alarm i trenutak u kojem se vijam s prostranstvima, trenutak u kojem upoznajem Zlatibor dok svi spavaju, samo životinje i ja i taj neki fini ritam jutarnjeg džoginga. Kadrovi koji su mi se redali pred očima mi neće izbljedjeti i neće mi dati mira dokle god opet ne odem, a koliko je to sve bilo inspirativno svjedoči i moja potreba da fotografiram taj jutarnji mir.

Ovo putovanje naučilo me je svemu: da mogu pogrešno procijeniti prirodu i podcijeniti njezine ljepote, da imam modela u sebi, da i ja uživam u trčanju, ali prije svega da sam sebi prekrasno društvo. Zlatibore, pričeka me jer sigurno ću opet doći.

Gorana Koporan

120 l - 2700 rsd sa PDV

240 l - 3780 rsd sa PDV

+ troškovi dostave

024/260-500

5+Plus

**Paket
SIGURNOSTI**

za samo

3.600 RSD

GODIŠNJE

Osiguranje drugačije od svih

Opres u vožnji i briga o automobilu i ljudima u njemu nekada nisu dovoljni da nas zaštite od nepredviđenih okolnosti na putu.

Zato Milenijum osiguranje u svojoj ponudi ima polisu koja pokriva najčešće rizike po automobil i lica u njemu, a omogućava Vam da jednom polisom obezbedite sebe, svoj automobil i druge putnike u njemu.

Polisa Paket 5+ predstavlja paket sigurnosti, a za samo 3.600RSD godišnje dobijate osiguranje od sledećih rizika:

1. Lom stakala na vozilu
2. Osiguranje lica u vozilu
3. Zamensko vozilo
4. Troškovi pomoći na putu
5. Prirodni rizici
(oluja, grom, grad, snežna lavina i poplava)

MILENIJUM[®]
OSIGURANJE

www.mios.rs
011/ 715 23 00

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

